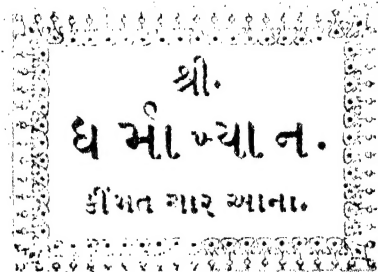


૩૫૪૪



૩૫૪૪

શ્રી! ધર્માખ્યાન.

છાયાવી પ્રગટ કરનાર
સુરતવાસી
નગીનદાસ મંછારામ ઘેલાભાઈ.

સુરત “વિક્ટોરિયા” પ્રેસમાં
મંછારામ ઘેલાભાઈએ આ પુસ્તક છાપ્યું છે.

સને ૧૮૮૮.

સંવત ૧૯૪૪.

આ અંથ છપાવનારની રગ્ન નિના કોઈને પણ છાપવા છપાવસાની છૂટનથી.

૩૫૪૪

શ્રી સ્વામિનારાયણ નમો નમઃ

શ્રી.

ધર્માખ્યાન.

રાગ વેરાડી ॥ ઇષ્ટ અનોપમ અંતરજામિછ ॥ પ્રગટ રૂપ સહ
જનનંદ સ્વામિછ ॥ તેને વંદુ વારમવારછ ॥ પદરજ શીર ધરૂં કરી બ
હુ પ્યારછ ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ ચરાગુરજ શીરપર ધરી ॥ ઊર રાખી
શ્રી ઘનશ્યામ ॥ શ્રી ગુરૂ સહજનનંદના ॥ ગુણ ગાગિં અતિ અભિરા
મ ॥ ૨ ॥ જે સ્વામિની કૃપા થકી ॥ અગણીવ નર ત્રીય વૃંદ ॥ તે
છતે દહ સમાધિમાં ॥ જુએ અક્ષરધામ સ્વર્ગદ ॥ ૩ ॥ શ્રી ગોલોક
ને મધ્ય છે ॥ મહા તેજનો અંબાર ॥ તેને વેદ અક્ષર પ્રહ કહે છે ॥
અખિલ જગ આધાર ॥ ૪ ॥ સત્ય જ્ઞાન અનંત છે ॥ જેને પ્રહ્મપૂર
શ્રુતિ ગાય ॥ તિહાં દિવ્ય બહુ સૂખસાજને ॥ કહેતાં તે શેષ લજ્ય ॥ ૫ ॥
દિવ્ય ભોક્તા ભોગ છે ॥ છહાં દિવ્ય સ્થાન અપાર ॥ કહે દાસ
મુક્તાનંદ એવું ॥ અક્ષરધામ ઉદાર ॥ ૬ ॥ કડબું ॥ ૧ ॥ અક્ષરધામ
અલોકિક જેહછ ॥ પ્રગટની પર્યં જુએ જન તેહછ ॥ એમ સમાધિ
માં ઘનશ્યામછ ॥ દાસને દેખાડે નિજ ધામછ ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ ધામમાં
બહુ રંગનાં ॥ મણી રતનની કાંતિ ઘણી ॥ તેણે રચીત બહુ વિધ

દિવ્ય મંદિર ॥ શોભા શ્રી કંહુ તે તણી ॥ ૨ ॥ ધામની ચહુ પાસ
 માં ॥ શ્રી વૃંદાવન સૂખરૂપ ॥ તિહાં દિવ્ય ગિરી શત શૃંગપર ॥ બહુ
 અખંડ રાસ અનૂપ ॥ ૩ ॥ અનંત અજ ભવ ગોપગોપિ ॥ વિરજ
 માં સહુ નાચ ॥ એવું ગાયું સહિત ગોલોક છે ॥ જેને નિગમનેતિ
 ગાય ॥ ૪ ॥ તેજ પોતાનાં ધામમાં ॥ રહે સદા શ્રી વૃંદચંદ ॥ વચન
 માધૂરિ દર્શી પરી ॥ આપે અતિ આનંદ ॥ ૫ ॥ ઐકાંતિક નિજ ભ
 ક્ષતને ॥ નિત આપે દર્શન દાન ॥ કહે દાસ મુક્તાનંદ અતિશે ॥ ભ
 ક્ષત વશ ભગવાન ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૨ ॥ વય કિશોર શ્રી કૃષ્ણ વિ
 હારિય ॥ દિલુજ મુરલિધર જન સૂખકારિય ॥ શ્રી ઘનશ્યામ પિ
 તાંબર ધારિય ॥ કોટી મદન મદહરણ મુરારિય ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥
 કોટી કંદ્રપદ્મ હરતા ॥ ચોરમુંગઠ શીરપર ધરે ॥ કાંને કુંડલ મક
 રાકાર ॥ તે રવિ ચંદ્રને ઝાંખાં કરે ॥ ૨ ॥ પાંચે બાજુબંધ ખેરખા ॥
 કોટે કૌરવુલ મુક્તા હાર ॥ હેમકડાં ખેડ હાથમાં ॥ નંગ જડિત તેજ
 અખાર ॥ ૩ ॥ અતિ અભોલિક રતનની ॥ કટી મેખલા ઝળકી ર
 હી ॥ નાભી વ્રુત્ત ગર્ભીર ફેરી ॥ શોભા નવ જાયે કહી ॥ ૪ ॥ અ
 તિ અભોલિક નંગ જડયાં ॥ પાંચે નેપૂરનો ઝાગુકાર ॥ શોરૂપ ચિન્હ
 સમેત પ્રભુ પદ ॥ ભક્તના આધાર ॥ ૫ ॥ એવા શ્રી કૃષ્ણ અનૂપ
 છે ॥ સહુ મુંદરતાનું ધામ ॥ કહે દાસ મુક્તાનંદ છળિપર ॥ વાર કો
 ઠિક કામ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૩ ॥ શ્રી હાંમાદિક ગોપ અપારણ ॥
 પ્રભુ પદ સેવે કરી બહુ ખ્યારણ ॥ શ્રી રાધાદિક ગોપિ બેહણ ॥
 પ્રભુ પદ પકજ સેવે તોહણ ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ સેવે પ્રભુ પદ પકજને ॥
 સૌ ગોપિગોપ ઉદાર ॥ એવા કમલ નયન શ્રી કૃષ્ણ ॥ તે અખિલ
 જગ આધાર ॥ ૨ ॥ ઉપનિસદ સૌ વેદનાં ॥ કરે કૃષ્ણનાં ગુણગાં
 ન ॥ જો છે અક્ષર કેશ આતમા ॥ સર્વજ્ઞ શ્રી ભગવાન ॥ ૩ ॥ વ્યા
 ણિ સમણિ જીવના ॥ આત્મા છે પ્રેરક એહ ॥ સર્વ કરતા સર્વ હરતા ॥

એમાં નહીં સંદેહે ॥ ૪ ॥ અનંત કાટા પ્રહ્લાન્ડના ॥ ઉપતિ સ્થિતિ
 ને નાતા ॥ તેના તે કરતા શ્રી હરિ ॥ પોતે અકળ અજ અવિનાશ ॥ ૫ ॥
 એવા શ્રી કૃષ્ણ કૃપાનિધિ ॥ નિજ ભક્તના આધાર ॥ કહે દાસ
 મુક્તાનંદ જેહના ॥ સામર્થ્યનો નહીં પાર ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૪ ॥
 રાગ આશાવરી ॥ અક્ષરધામના અખંડ નિવાસી ॥ પુરુષોત્તમ
 પરિ પ્રભરે ॥ નિજ સામર્થ્ય સોતા નિત રસિએ ॥ મહામુનિ જાણે
 છે મર્મરે ॥ અ ॥ ૧ ॥ સર્વના સાક્ષિ શુદ્ધ અનોપમ ॥ સર્વ નિયંતા
 સોધરે ॥ સર્વને કર્મ તાણાં ફળદાતા ॥ એ સમ અવર ન કોધરે ॥
 અ ॥ ૨ ॥ પરમાત્મા પરમેશ્વર શ્રુતિ કહે ॥ અંતરજામિ અનંતરે ॥
 વાસુદેવ નારાયણ વિષયું ॥ શ્રી હરિ અજ ભગવંતરે ॥ અ ॥ ૩ ॥
 એ આદિક નામે કરી નિગમે ॥ કર્યું શ્રી કૃષ્ણ ગુણગાનરે ॥ મુક્તા
 નંદના પ્રભુ બહુ નામિ ॥ રસિયોજી રૂપ નિધાનરે ॥ અ ॥ ૪ ॥
 ॥ ૫ ॥ ૧ ॥ એવા શ્રી કૃષ્ણ કૃપાનિધિ જેહજી ॥ પ્રથમ ધર્મથી
 મૂર્તિમાં તેહજી ॥ નરનારાયણ રૂપીને રૂપજી ॥ પ્રગટ થયા પ્રભુ પરમ
 અનૂપજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ પ્રગટિયા પરમારથી ॥ મુનિ રૂપ પરમ ઉ
 દાર ॥ ભરતખંડની પ્રજા સૌને ॥ એજ સૂખદાતાર ॥ ૨ ॥ બદરિકા
 શ્રમમાં રહ્યા ॥ પોતે તપ કરે છે દયાળ ॥ તે તપનું ફળ પ્રજા સૌને ॥
 આપે છે તતકાળ ॥ ૩ ॥ તેના તેજશ્રી કૃષ્ણજી ॥ હરવાને ભૂમિ ભાર ॥
 જદવકૂળમાં પ્રગટયા ॥ પ્રભુ અખિલ જગ આધાર ॥ ૪ ॥ દ્વાપર ક
 ળીની સંધિમાં ॥ મધુપૂર વિષે સૂખકંદ ॥ વસુદેવથી શ્રી દેવકિમાં ॥
 પ્રગટયા વૃજચંદ ॥ ૫ ॥ ભાર ઉતાર્યો ભૂતણો ॥ નિજ ભક્તનાં સૂખ
 કાળ ॥ મુક્ત કહે અગણિત પ્રાકૃમ ॥ કીધાં શ્રી મહારાજ ॥ ૬ ॥
 ॥ કડવાં ॥ ૫ ॥ વળી તેહજ શ્રી કૃષ્ણ કૃપાળજી ॥ કળિકૃત અઘ
 દેખી વિકાળજી ॥ અસૂર અંસ ગુર કળીમાં જેહજી ॥ અતિ અધ
 ર્મ પ્રવર્તાવે તેહજી ॥ ૧ ॥ ॥ ઢાળી ॥ અતિ અધર્મ દેશિકે ॥ પ્રવ

તોવ્યો અધર્મ ધોર ॥ તેનાં તે મૂળ ઉખાડવાં ॥ કરી ઇચ્છા આપ સ
 જોર ॥ ૨ ॥ ધર્મને દૃઢ સ્થાપવા ॥ કરવા તે જન નિષ્કામ ॥ ધર્મથી
 ભક્તિ વિષે ॥ પ્રગટયા તે શ્રી ઘનશ્યામ ॥ ૩ ॥ દોશલ દેશમાં અવ
 તર્યા ॥ હરિકૃષ્ણ જેહનું નામ ॥ અનંત પતિત આધારવા ॥ પ્રવ્રત્યા
 તે કર્ણા ધામ ॥ ૪ ॥ ધર્મ ભક્તિ કૃષ્ણનાં ॥ શુભ જન્મ કર્મ છે જે
 હ ॥ તેને સંક્ષેપે કરીને કહુ ॥ સૂણતાં ટળે સંદેહ ॥ ૫ ॥ ધર્મ કૂળ
 આશ્રિત સદા ॥ એવા અચલ હરિના દાસ ॥ કહે મુક્ત તેને આનંદ
 કારી ॥ કર્ તે ગ્રંથ પ્રકાશ ॥ ૬ ॥ ॥ કડવાં ॥ ૬ ॥ ભરતખંડ
 મધ્ય અતિ વિખ્યાતજી ॥ નરનારાયણ મુનિ સાક્ષાતજી ॥ તેનું સ્થાન
 ક અતિ અભિરામજી ॥ બદ્રિકાશ્રમ જેહનું નામજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥
 બદરિવન શુભ નામ છે ॥ એતિશે અલોકિક એહ ॥ તિહાં જે મુનિગ
 ણુ સિદ્ધ સરવે ॥ ચિરંજીવી તેહ ॥ ૨ ॥ હીમગિરી શોભે ઘણો ॥ તે
 આશ્રમને ચહુ પાસ ॥ રજતકોઠ સમાન મુંદર ॥ કરે તે અધિક પ્રકા
 શ ॥ ૩ ॥ નિઝરણાં હીમવાનનાં ॥ વહે આશ્રમ પાસ અપાર ॥ સૂરસરિ
 આશ્રમ સમિપે ॥ વહે તે પરમ ઉદાર ॥ ૪ ॥ આશ્રમની ચહુકોર શો
 ભે ॥ વૃક્ષ વિવિધ પ્રકાર ॥ કદલી અંબક દંભ દાડમ ॥ નમી રહ્યાં
 ફલભાર ॥ ૫ ॥ નાલી કેળ ખજૂર દ્રાક્ષા ॥ બદરિ ફનસ અનંત ॥
 મુક્ત કહે એ આદિ તરૂનો ॥ કેહતાં ન આવે અંત ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥
 ૭ ॥ નવ પલ્લવ ફળકુલ પ્રકાશજી ॥ એવાં તરૂં રહે બારે માશજી ॥
 ખુબ વૃક્ષ તિહાં વિવિધ પ્રકારજી ॥ અંબક ખકુલહાર સિધારજી ॥ ૧ ॥
 ઢાળી ॥ હાર સિંધાર ને થલકમળ ॥ બહુ મલિકાનાં વૃંદ ॥ જય
 અમેલી ફેતકી ॥ નિરખતાં થાય આનંદ ॥ ૨ ॥ તે બદરીવનને વિષે ॥
 ખગ મૃગ વૃંદ અપાર ॥ તજી પરસ્પર વેર ને ॥ સૌ રાખે પ્રભુ સંગ
 પ્યાર ॥ ૩ ॥ તે આશ્રમમાં કળી તણો ॥ ડ્યારે લેશ પ્રવેશ ન થાય ॥
 સાવણિ મનુ આદિ મુનિગણ ॥ અખંડ હરિગુણ ગાય ॥ ૪ ॥ આ

શ્રમ મધ્ય ઊંચી ઘણી ॥ ખદરી વિશાલા નામ ॥ હરિ સેવા હીત તરૂ
 થયું ॥ એ છે ક્રેવળ અક્ષરધામ ॥ ૫ ॥ દર્શને દુકત ટળે ॥ પરશે ખ
 જે મહા પાપ ॥ મુક્તાનંદ કહે વિશાલાનો ॥ એવો પ્રબળ પ્રતાપ ॥
 ૬ ॥ ॥ **કડવાં** ॥ ૮ ॥ **રાગ વેણાવજ** ॥ નરનારાયણ દેવનો ॥
 આશ્રમ સૂખકારી ॥ ત્યાં રહે અગણિત મહામુનિ ॥ નૈષ્ઠિક પ્રહ્લ્યા
 રી ॥ ન ॥ ૧ ॥ તે મુનિ વેદ દ્વનિ કરે ॥ અતિશે મૂઢ આણી ॥ છા
 ઇ રહી આશ્રમ વિષે ॥ એ વિપ્રની વાણી ॥ ન ॥ ૨ ॥ જે આશ્રમમાં
 આવીને ॥ સૂરપતિ બલશાળી ॥ વત્રાસૂરના વધ તાણી ॥ પ્રહ્લ હંત્યા ટા
 ણી ॥ ન ॥ ૩ ॥ શ્રી હરિની આરા થકી ॥ ઉદ્ધવ બહુભાગી ॥ એ
 આશ્રમમાં રહે સદા ॥ પ્રભુ પદ અનુરાગી ॥ ન ॥ ૪ ॥ જે આશ્રમ
 ના વાસી તે ॥ કામાદિક છૂટે ॥ મુક્તાનંદના નાથને ॥ સેવે અતિ
 પ્રીતે ॥ ન ॥ ૫ ॥ **૫૬** ॥ ૨ ॥ તે આશ્રમને વિષે એક વારણ ॥ આ
 વ્યા મુનિવર અનંત અપારણ ॥ પ્રભુનાં દરશન કરવા કાળણ ॥ પ્રેમ
 ભર્યા સર્વે મુનિરાળણ ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ પ્રેમ ભર્યા સર્વે મુનિ ॥ મરિ
 ચીત્રિ અને ઉદાર ॥ ભરદ્વાજવશિષ્ઠકશ્યપ ॥ ગૌતમ ગુણુ ભંડાર ॥ ૨ ॥
 ઉદાલક ભૃગુ અંગિરા ॥ રૂષી શૃંગ વિશ્વામિત્ર ॥ પરાશર એકત
 મુનિ ॥ વાલ્મિક પરમ પવિત્ર ॥ ૩ ॥ કર્દમ માંડવ્ય પાણિનિ ॥ વળી
 અષ્ટાવક અનૂપ ॥ યાજ્ઞવલ્ક ને શ્વેતકેતુ ॥ કૃષ્ણમાં તદ્રૂપ ॥ ૪ ॥ વામ
 દેવને ગર્ગ શકિત્ર ॥ દેવગુરુ ગંભીર ॥ શંખલખિત ને નારદ શુકમુનિ ॥
 કુશિક પર્વત ધીર ॥ ૫ ॥ ઇત્યાદિક મુનિવૃંદ અગણિત ॥ સૌ નિજ
 શિષ્ય સમેત ॥ મુક્ત કહે હરિ દર્શને ॥ આવીયા કરી ખહુ હેત ॥ ૬ ॥
 ॥ **કડવાં** ॥ ૯ ॥ મુનિવર આવ્યા આશ્રમ પાસણ ॥ દૂરથી દીડા શ્રી
 અવિનાશણ ॥ બદ્રિ વૃક્ષ તળે બેઠે ભાઈણ ॥ કરે કઠણ તપ જન સૂખ
 દાઈણ ॥ ૧ ॥ ॥ **ઢાળી** ॥ કઠણ તપ અતિશે કરે ॥ નરનારાયણ રૂ
 ખીરૂપ ॥ ૬૬ નૈષ્ઠિકવૃત ધરી રહ્યા ॥ સૌથી તે પરમ અનૂપ ॥ ૨ ॥

શુક સનકાદિક મહા મુનિ ॥ તેહના પાણુ ગુરુદેવ ॥ બ્રહ્મરૂપ અગણિત
 મુનિ ॥ કરે ચરણુરજ સેવ ॥ ૩ ॥ આને દર્શન થાવો મારું ॥ એમ
 ઇચ્છે નર બ્રાત ॥ તેજ હરિજન વિશાલા તળે ॥ હરિ નિર્ભે સાક્ષા
 ત ॥ ૪ ॥ અતિ નિવૃત્તિ ધર્મને ॥ ધારી રહ્યા બેઠ ભાઈ ॥ બ્રહ્માદિક
 સૂરવૃંદ જોહની ॥ જાણે અતિ પ્રભુતાઈ ॥ ૫ ॥ ભરતખંડનાં મનુષ્યને ॥
 જે સદા સૂખદાતાર ॥ મુક્તાનંદ કહે મહા પ્રભુ ॥ એ અખિલ જગ
 આધાર ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૦ ॥ નવનીર દસમ સ્થામ શરીરજી ॥
 ઉભય બંધૂ શુભ ગુણુ ગંભીરજી ॥ સુભગ આજનું ખાહુ છબિધામજી ॥
 વદન ચંદ્ર જોઈ લાજે કામજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ પૂરણુ શશિ સમ વદન
 જોતાં ॥ મદન વિસ્મય થાય ॥ નેત્રનું તન કમળ દળ સમ ॥ શોભા ક
 હી નવ જાય ॥ ૨ ॥ કનક વર્ણુ જટા વિષે ॥ પુષ્પના તોરા જોહ ॥
 ઉદ્ભવ આદિ ધરાવિયા ॥ અતિશેજ શોભે એહ ॥ ૩ ॥ હસતાં શોભે
 દંત પંકિત ॥ કુંદકળી અનુસાર ॥ દિપ શિખા સમ નાશિકા ॥ તેની
 શોભાનો નહીં પાર ॥ ૪ ॥ વક્ષ સ્થલ શ્રી સદન છે ॥ તિહાં શોભે પં
 કજ દામ ॥ ઉદર ત્રિવળી સમેત નાલી ॥ ઊંડી અતિ ચાલિરામ ॥ ૫ ॥
 ધાર્યા છે ઉપવિત કંઠમાં ॥ કર દંડ ને જપમાલ ॥ મુક્ત કહે મુનિ
 સમ સદા ॥ વર્તે છે જન પ્રતિપાળ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૧ ॥ સુંદર
 સ્વેત વસ્ત્ર છબિ ધામજી ॥ ધારી રહ્યા બેઠ પૂરણુ કામજી ॥ એવા તે
 નરનારાયણુ દેવજી ॥ મુનિ નિર્ભિ નમિયા તતખેવજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥
 નમ્યા અતિશે પ્રેમશું ॥ મરિચ્યાદિક મુનિના વૃંદ ॥ નરનારાયણુ દેવ
 નિર્ભિ ॥ વાધ્યો અતિ આનંદ ॥ ૨ ॥ નરનારાયણુ દેવને ॥ પૂજ્યા
 કરી ખહુ પ્યાર ॥ પ્રેમે ઉતારી આરતી ॥ કર્યું સ્તવન વિવિધ પ્રકા
 ર ॥ ૩ ॥ પછે સર્વ આનંદથી ॥ આવીએઠાં તે રૂપીના વૃંદ ॥ તે પ્રત્યે
 નારાયણુ ખોલ્યા ॥ દયાનિધિ સૂખકંદ ॥ ૪ ॥ રૂપિમંડળ સરવે મ
 ળી ॥ આંઈ આવ્યા ભલે તમે આજ ॥ હું અતિ મનમાં રીઝિયો ॥

જોઈ મુનિવર સકળ સમાજ ॥ ૫ ॥ તમે અનેક જીવ ઉદ્ધારવા ॥ કરો
 સર્વ લોક મોઝાર ॥ મુકતાનંદનો નાથ જોડ્યા ॥ કરુણાના ભંડાર ॥ ૬ ॥
કડવાં ॥ ૧૨ ॥ **રાગ ગરબી** ॥ તે કારણ હું તમને પૂ
 છું ॥ હેત કરીને ગાયરે ॥ કહોની તમે આજ ક્યાંથી આવ્યા ॥ સ
 વે રૂપીના સાથરે ॥ ૧ ॥ સ્વર્ગથી કે પાતાળથી આવ્યા ॥ કે ભૂલોકથી
 ધીરરે ॥ કેઈ કોરથી સર્વે તમે આવ્યા ॥ મુનિવર જ્ઞાન ગંભીરરે ॥ ૨ ॥
 ત્યારે રૂપી સર્વે શ્રી હરિ સનમૂખ ॥ જોડ્યા તે જોડીને હાથરે ॥ જે દિ
 શથી આવ્યા જગજીવન ॥ તે કહીએ સૂણો નાથરે ॥ ૩ ॥ તીર્થયાત્રા
 કરતા કરતા ॥ નાથ તમે મન ભાવ્યારે ॥ શ્યામ તમારાં દરશન કાર
 ણ ॥ ભરતખંડ થકી આવ્યારે ॥ ૪ ॥ જોડ્યા ફરી નારાયણ રૂપી
 પ્રત્યે ॥ રીઝીને રૂડી રીતેરે ॥ કમળ સરિખાં નેત્ર અલોકિક ॥ પ્રકુલિ
 ત થયાં છે પ્રીતેરે ॥ ૫ ॥ ભરતખંડની સર્વ પ્રજા મળી ॥ વર્તે છે શું
 લઈ હેતુરે ॥ મારા કીધ અચળ અલોકિક ॥ પાળે છે ધર્મના સે
 નુરે ॥ ૬ ॥ જેરે પ્રજા કારણ હું નિશદિન ॥ તપ કરું તતપર
 થાઈરે ॥ તે મારા તપનું ફળ થાયછે ॥ સર્વેને ભૂખદાઈરે ॥ ૭ ॥ ત્યા
 રે વળી રૂપીવર સર્વે જોડ્યા ॥ હર્ષ ધરી મનમાંયરે ॥ હમાણા આ પૃથવી
 નેરે ઉપર ॥ સર્વ પ્રજા પીડાયરે ॥ ૮ ॥ કળિયૂગ ખળના સહાય કરી
 ને ॥ થીર થઈને થડ આચ્યારે ॥ પોતાના પરિવારે સોતો ॥ અધર્મ
 વૃદ્ધિ પામ્યારે ॥ ૯ ॥ રાજને ગુરૂ ધર્મના રક્ષક ॥ તે પાણુ અધર્મ રાખે
 રે ॥ મુકતાનંદના નાથજી એને ॥ કુણ ટાળે તમ પાખેરે ॥ ૧૦ ॥
થડ ॥ ૩ ॥ તમે ખાંધી જે ધર્મની પાળજી ॥ તેને ભેદ છે તતકાળ
 જી ॥ માટે પંચ મહા પાપ કઠોરજી ॥ તેને મનુષ્ય કરે છે નિશ ભોર
 જી ॥ ૧ ॥ **હાળી** ॥ નિશીભોર મહા પાપ સેવે ॥ વિષયમાં લોભી
 રહ્યા ॥ સદાચારે રહિત સર્વે ॥ દોષ નવ્ય જાએ કહ્યા ॥ ૨ ॥ પૃથ્વ

માં વિસ્તાર પામ્યો ॥ અધર્મ કુરો ઝાટ ॥ તે માટે પ્રભુ જન્મપૂરિની ॥
 બહુ ચાલે છે વાટ ॥ ૩ ॥ નર નારિ ચાલે નર્કમાં ॥ સર્વે પાપી ભે
 ણી હોય ॥ હવે એની રક્ષા કરનારો ॥ જગમાં ન મળે કોય ॥ ૪ ॥
 ભૂતજમાંઈ ભરતખંડના ॥ તમે છે નાથ દયાળ ॥ તે માટે એ પ્રજા
 કુરો ॥ કરો રક્ષા તતકાળ ॥ ૫ ॥ એવાં આરત વચન રૂપીનાં ॥ સાં
 ભળ્યાં તતકાળ ॥ મુક્તાનંદના નાથને ઊર ॥ ઉપની દયા વિશાળ ॥ ૬ ॥
કડવાં ॥ ૧૩ ॥ એવા કર્ણા કેરા ભંડારજી ॥ લઇને પૃથ્વિ
 માં અવતારજી ॥ એની રક્ષા કરવાને કાળજી ॥ કીધી ઇચ્છા તે શ્રી
 મહારાજજી ॥ ૧ ॥ ॥ **ઢાળ** ॥ મહારાજ શ્રી ઇચ્છા કરી ॥ એની
 રક્ષા કાળ સહેત ॥ તે સમયમાં ધર્મ આવ્યા ॥ મૂર્તિ નારિ સમેત
 ॥ ૨ ॥ નારાયણનાં દરશન કારણ ॥ અંતર કરી અતિ પ્યાર ॥ રૂપી
 ને ગયા સાંભળી પોતે ॥ આવ્યા પરમ ઉદાર ॥ ૩ ॥ નારાયણનાં ક
 રી દર્શન ॥ અતિ રાજી થયા ધર્મદેવ ॥ નારાયણ પાણુધર્મને જોઈ ॥
 ઉઠિયા તતખેવ ॥ ૪ ॥ મળી પોતાના તાતને ॥ પડયા પગમાં નામિ
 શીષ ॥ અતિ ઘણું આદર કર્યો ॥ કર્ણાનિધિ જગદીશ ॥ ૫ ॥ નર
 પાણુ નમિયા એજ રીતે ॥ બોલ્યા વાણી મધૂરે સાદ ॥ પછે મુક્તાનંદ
 ના નાથને ॥ દીધો ધર્મે આશિર્વાદ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૪ ॥ પછે
 મૂર્તિ પોતાની માતજી ॥ તેને નમિયા તે બેઠે વ્રાતજી ॥ માતાએ દી
 ધી અતિ આશિશજી ॥ દીધાં આશન લોક અધિશજી ॥ ૧ ॥ ॥ **ઢા**
ળ ॥ લોક અધિસે પ્રેમે પૂછી ॥ ધર્મને કૂશળાત ॥ પછે કહ્યો મુનિ
 મૂખ સૂણે ભૂપર ॥ અધર્મનો ઉતપાત ॥ ૨ ॥ યથાચોગ્ય કહેતા હવા ॥
 તેને રૂપી પાણુ સૂણેસહ પ્રીત ॥ નારાયણ મૂખવાતે લોભ્યાં ॥ ધર્માદિકનાં
 ચિત્ત ॥ ૩ ॥ જેમ સમાધિમાં મન વૃત્તિઓ ॥ એકાગ્રહ સ્થિર થાય ॥
 તેમ શ્રી હરિમૂખ વારતામાં ॥ નેત્ર ચિત્ત રૂંધાય ॥ ૪ ॥ નારાયણ
 પાણુ વાત કહ્યાંમાં ॥ થયા એકાગ્ર હુલાસ ॥ ત્યાં કૈલાસથી પોતે પ્રેર્યા ॥

આવ્યા રૂપી દુર્વાશ ॥ ૫ ॥ મુનિમાં બેઠા નરનારાયણ ॥ મર્તિ ધર્મ
 રૂપી વૃંદ ॥ મુક્ત કહે વળી ઉદ્ધવજીને ॥ જોયા રૂપી સ્વછંદ ॥ ૬ ॥
કડવાં ॥ ૧૫ ॥ થયા સૌ એકરસ વાર્તામાંયજી ॥ રૂપી દુરવાશા દી
 ઠાં નાંયજી ॥ રહ્યા ઘડી ઉભા તપવાનજી ॥ તોપણ નવ્ય પામ્યા સન
 માનજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ પામ્યા નહીં સનમાન પ્રીતે ॥ રહ્યા સભા
 સદને જોય ॥ જાણ્યું મારું અપમાન કર્યું સર્વે ॥ તે વિના એમ ન
 હોય ॥ ૨ ॥ ત્યારે નયન તુરત રાતાં થયાં ॥ તન કપે કોયે વ્યા
 ૫ ॥ ઉંચા હાથ કરીને સહુને ॥ બોલ્યા તે દેતા શ્રાપ ॥ ૩ ॥ આ
 જ્ઞેને થયું અતિ અવળું ॥ મન જોઈને મુંઝાય ॥ સત્ય માર્ગ પ્રવ્રતા
 વણુ હારા ॥ કુચ્છિત મારગ જાય ॥ ૪ ॥ રૂપિમંડળ વિદ્યાને મદે ॥
 તેણે મારું કયુ અપમાન ॥ ધર્મદેવ પાણુ મુને જોઈને ॥ વર્ત્યા પાપ
 સમાન ॥ ૫ ॥ માટે હું સહુને દર્પ ઉતારીશ ॥ ફરી એવું ન કરે કો
 ય ॥ મુક્તાનંદ શ્રાપ દીધો ॥ ધર્માદિકને જોય ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૬ ॥
રાગ માલિગાડો ॥ ધર્માદિકને કહે દુર્વાસા ॥ ધરો મનુષ્યના દેહ
 રે ॥ અસૂર કળી અધર્મના વિંટયા ॥ ત્યાં દુઃખ દો ઘણું તેહ
 રે ॥ ૧ ॥ અસૂરથી દુઃખ અવજ્ઞાને પામો ॥ મારી અવજ્ઞા-
 ના કરનારે ॥ દુરવાશા એમ શ્રાપ દેઈને ॥ મૂન રહ્યા તેવારે ॥
 ૧ ॥ ૨ ॥ ઉંચો શબ્દ દુરવાશા ફરો ॥ બહુ કોઠિલો બળિયોરે ॥
 નારાયણ રૂપી ધર્મને ઉદ્ધવ ॥ સર્વે મળી સાંભળિયોરે ॥ ૧ ॥ ૩ ॥
 ઉઠ્યા સૌ દુરવાશાને દીઠા ॥ વળી ચરણે લાગ્યા જાયરે ॥ કર જોડી
 પ્રારથના કીધી ॥ તોપણ શાંતિ ન થાયરે ॥ ૧ ॥ ૪ ॥ બોલ્યા ધર્મ
 દીન થઈ વાણી ॥ મેલીને સહજ સમાધિરે ॥ દંડ ઘટે અપરાધિને
 ઉપર ॥ પણ અમે નથી અપરાધિરે ॥ ૧ ॥ ૫ ॥ જાણીને કે કપટ
 કરીને ॥ કીધો નહીં અપરાધરે ॥ ચિત્ત સૌનાં હરિ વાતમાં ચોંટયાં ॥

નાતી તનની સાધરે ॥ ધ ॥ ૬ ॥ તમે આવ્યા તે અમે ન જાણ્યા ॥
 મહાતમ સર્વે ખુરે ॥ તમ અર્થે હું સર્વસ ત્યાગું ॥ તો તમને કું
 ન પૂછું ॥ ધ ॥ ૭ ॥ પરદસપણે તમારો કીધો ॥ મુનિ અનાદર
 આવોરે ॥ એ અપરાધને સહન કરીને ॥ શ્રાપ થકી મૂકાવોરે ॥ ધ ॥ ૮ ॥
 વિમ હૃદય નવનિત સરીખું ॥ ક્રામળ સેહેજે હોયરે ॥ કપટ ર
 હિત એવાં વચન ધર્મનાં ॥ સાંભળિયાં ચિત્ત પ્રાયરે ॥ ॥ ધ ॥ ૯ ॥
 દુરવાશાનો વેગ ક્રોધના કાંઈક થયો છે શાંતરે ॥ ત્યારે તે રૂપી બો
 દ્યા ધર્મ પ્રત્યે ॥ મેલીને મનની બ્રાંતરે ॥ ધ ॥ ૧૦ ॥ મુનિ કહે નહીં
 મારી રીશ થોડી ॥ હું ક્રોધના ન મેટું શ્રાપરે ॥ પૂત્ય મૂર્તિ તમ પા
 સે ચિત્ત માડું ॥ કાંઈક થયું નિષ્પાપરે ॥ ધ ॥ ૧૧ ॥ એ ભગવાન
 ની ઈચ્છા જાણો ॥ સાચી કહુ સમ ખાયરે ॥ માટે મારો શ્રાપ જે ત
 મને ॥ નિષ્કળ કેહી ન થાયરે ॥ ધ ॥ ૧૨ ॥ તમને હું અનુગ્રહ કરી
 કહુ છું ॥ ધરશે મનુષ્યનો દેહરે ॥ ત્યાં પણ મૂર્તિ તમારી પત્નિ ॥
 થાશે નહીં સંદેહરે ॥ ધ ॥ ૧૩ ॥ આ નારાયણ રૂપી તમારા ॥ પુત્ર
 થાશે ધર્મદેવરે ॥ તમને ન મુનિને અસૂરનાં દુખથી ॥ રાખી
 લેશે તતખેવરે ॥ ધ ॥ ૧૪ ॥ વળી તમારું ભરાણું ને પોષણ ॥
 કરશે તે વારમવારે ॥ પુત્ર રૂપી ભગવાનમાં તમને ॥ થાશે અતિશે
 પ્યારે ॥ ધ ॥ ૧૫ ॥ સ્નેહથી ચિત્તના નિરોધ થાશે ॥ થોડાક કા
 ળમાં ભારીરે ॥ મારા શ્રાપથી મૂકાઈને તમે ॥ દિવ્યગતિ પામશે સા
 રીરે ॥ ધ ॥ ૧૬ ॥ હે ઉદ્ધવ મૂનિયો તમે ધરશે ॥ મનુષ્ય દિવ્યતી
 દેહરે ॥ થાશે સખા ભગવાન તમારા ॥ પામશે દિવ્યગતિ તેહરે ॥
 ધ ॥ ૧૭ ॥ એમ કહી મુનિ કૈલાશમાં પોતા ॥ તણ સર્વ મનનો રોષ
 રે ॥ ધર્માદિક મુનિમંડળ સૌને ॥ શ્રાપ થયો વિના દોષરે ॥ ધ ॥ ૧૮ ॥
 નહીં વાર્યા ઠપકા નવ દીધો ॥ દુરવાશાને કાંયરે ॥ એ ઈચ્છા

નારાયણ કેરી ॥ એમ સમજે મનમાંયે ॥ ધ ॥ ૧૯ ॥ પછે ધર્મે ક
 હું નારાયણને ॥ જોડીને બેઠ હાથે ॥ અધર્મ અશૂરથી રક્ષા કરજે ॥
 મુક્તાનંદના નાથે ॥ ધ ॥ ૨૦ ॥ ૫૬ ॥ ૪ ॥ પછે જોડ્યા નર
 નારાયણ વાણુ ॥ તમે સાંભળો ધર્મ સુજાણુ ॥ મારી ઇચ્છાએ
 થયો છે શ્રાપ ॥ પૃથ્વીમાં વધ્યો છે અતિ પાપ ॥ ૧ ॥ ૬૦ ॥
 પાપ વધ્યો પૃથ્વી વિષે ॥ તેણે સાધુ અતિ પીડાય ॥ તમારો સૂત હ
 રિ નામે થઈ ॥ મેટીશ સર્વ બળાય ॥ ૨ ॥ સાધૂનની અધિક ર
 ક્ષા ॥ કરીશ હું વારમવાર ॥ ધર્મજ્ઞાન વૈરાગ્ય સોતી ॥ ભડિત કરી
 શ વિસ્તાર ॥ ૩ ॥ વળી હું તમ ભેજોજ વિચરીશ ॥ માટે ચિંતા ત
 ને તમે તાત ॥ જ્યાં ઇચ્છા હોય ત્યાં દિન જાતિમાં ॥ દેહ ધરો સા
 ક્ષાત ॥ ૪ ॥ ધર્માદિકે ભગવાનને ॥ કીધાં વંદન કરી અર્તિ પ્રીત ॥
 આપ આપણે આસને ગયા ॥ ધરવા દેહ મનુષ્યની રીત ॥ ૫ ॥
 ધર્માદિકે દેહ ધર્યાનું ॥ કારણ નહીં રૂપી શ્રાપ ॥ મુક્તાનંદના ના
 થની ઇચ્છા ॥ કરશે લિલા આપ ॥ ૬ ॥ ૬૬વાં ॥ ૧૭ ॥ ધર્મ ભડિત
 રૂપી વૃંદ અપાર ॥ હરિ પ્રિય ઉદ્ધવ પરમ ઉદાર ॥ દેશદેશમાં મ
 નુષ્ય દેહ ॥ ધરવા ઇચ્છે દિનકૂળ તેહ ॥ ૧ ॥ ૬૦ ॥ ધ
 ર્માદિક દિનકૂળ વિષે ॥ જનમ્યાની કીધી આશ ॥ તેજ સમે સઉ અ
 શૂરને ઊર ॥ વાધ્યો દ્વેધ ને ત્રાસ ॥ ૨ ॥ અસૂર રાક્ષસ દૈત્યને ॥ હ
 ણ્યા પ્રથમ શ્રી ભગવાન ॥ તે વૈર લેવા થયા તતપર ॥ અસૂર ધરી
 અભિમાન ॥ ૩ ॥ ધર્માદિક મુનિ વંદને ॥ થયો દુરવાશાનો શ્રાપ ॥
 તે જાણીને અશૂર અગણિત ॥ પ્રગટિયા મહા પાપ ॥ ૪ ॥ કોઈક
 ગુરુ રૂપે થયા ॥ કોઈ થયા રાજ રૂપ ॥ ધર્મ ભડિત સંતોજનને ॥ દુઃ
 ખદાયક ખલ ભૂપ ॥ ૫ ॥ ધર્માદિક શ્રી કૃષ્ણનાં ॥ જાણીને મૂલ વિ
 શાલ ॥ મુક્ત કહે તે ટાળવાને ॥ મંડ્યા અશૂર વિકાળ ॥ ૬ ॥ ૬૬

વાં ॥ ૧૮ ॥ ગુરૂપે હવા દાનવ જેહ ॥ શિવ શક્તિના ભક્ત થયા
 તેહ ॥ કેટલાક વૈષ્ણવિ દિક્ષા ધારિ ॥ ગુરૂ થઈ ગોલ્યા બહુ
 નર નારિ ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ ગુરૂ થઈ નર નારિને ॥ આપે અસત ઉ
 પદેશ ॥ ધર્મથી કરે બ્રહ્મ સઉને ॥ તેનો ત્રાશ ન લેશ ॥ ૨ ॥ ભવ
 તારણ શ્રી કૃષ્ણની ॥ ભક્તિથી પાડે એહ ॥ અતિ પાખંડે કરી પા
 પિયો ॥ પોપે સદા નિજ દેહ ॥ ૩ ॥ હિંસ જગન કરાવીને ॥ મારે
 તે જીવ અપાર ॥ જન્મ મંત્રને કૃત્યા સાધી ॥ વશકર્યો સંસાર ॥ ૪ ॥
 મધ માંશને ખાઈને ॥ કરે પર ત્રિયાનો સંગ ॥ એમ વેદ ધર્મ ઉછેરવા ॥
 મત્રતાવે પાપ અભંગ ॥ ૫ ॥ રાજ પાણુ તે ગુરૂ તણા ॥ થયા શિષ્ય
 હણવા ધર્મ ॥ મુક્ત કહે ગુરૂ શિષ્ય દાનવ ॥ કરે તે નિદિત કર્મ ॥ ૬ ॥
 કડવાં ॥ ૧૯ ॥ ગુરૂ ને શિષ્ય દાનવ અહંકારી ॥ નિશંક થ
 ઇ કરે અંધર્મ ભારી ॥ અતિ નિદિત કરે કર્મ ગમાર ॥ સહ્યારે
 ન જાય તે ભૂમિથી ભાર ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ ભૂમિ ભાર ન સહી શકી ॥
 કપે તે વારમવાર ॥ ઇદ્ર પાણુ કરે અલ્પ વૃષ્ટિ ॥ પડે દુકાળ અપા
 ર ॥ ૨ ॥ પછે ધર્મ જેમ પ્રગટિયા ॥ પૂર્વ દશમોઝાર ૧. તેજ પ્રસંગ
 ને વર્ણવું ॥ સૂણી થાય સો ભવપાર ॥ ૩ ॥ રકહટ નામે પૂર વિષે ॥
 રહે સરવરિયા દિન ધીર ॥ બાસકરામ એ નામ છે ॥ અજ અંશ ગુ
 ણ ગંભીર ॥ ૪ ॥ ગોત્ર સાવણિ તેહનું છે ॥ ખવર ત્રણ ઉદાર ॥
 ભાગવ વૈતહંબ સાવેતસ ॥ એજ કૃષ્ણ શાણુગાર ॥ ૫ ॥ સામ વેદ તે
 વિમ્બના ॥ કૌથમી શાખાજેહ ॥ મુક્તાનંદ કહે અડક પાંડે ॥ એવા દિન
 વર એહ ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૨૦ ॥ રાગ ગરબી ॥ સ્વધર્મ નિષ્ઠ
 સદા સૂવિચારી ॥ પાંડે શ્રી બાલકરામરે ॥ શ્રી હરિની સેવામાં
 તતપર ॥ અગણિત શુભ ગુણ ધામરે ॥ ૧ ॥ કામ ક્રોધ મદ લોભ ન
 ઇષો ॥ અંતરમાં નહીં લેશરે ॥ શુદ્ધ ભાવે સઉનું હીત ઇચ્છે ॥ આપે

તે સત્ય ઉપદેશરે ॥ ૨ ॥ શ્રી વૃજ્યંદ તણી લીળાનું ॥ પ્રેમ સહિત
 કરે ગાનરે ॥ પાંડે બાલકરામ નિરંતર ॥ એમ ભજે ભગ ॥ નરે ॥ ૩ ॥
 ધર્મદેવ જેહના સૂત થાશે ॥ એવા એ વિપ્ર ઉદારરે ॥ મુક્તા
 નંદ કહે તે દિજના ॥ પુન્ય તણો નહીં પારરે ॥ ૪ ॥ ખુદ ॥ ૫ ॥
 અધિક જીતે ઈંદ્રિય દિજ વર એહજી ॥ વેદ પુરાણ શાસ્ત્રવિતેહજી ॥
 ભાર્યા તેની ભાગ્યવતિ નામજી ॥ સતી સાધિ મહા શુભ ગુણ ધા
 મજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ શુભગુણ ધામ તે દિજ સતી ॥ તેના સૂત
 થયા વૃષદેવ ॥ મધ્યાન ઉત્તર વિશ્વા ધારક ॥ પ્રગટયા તતખેવ ॥ ૨ ॥
 સંવત સત્તર ને છત્રુંવો ॥ પ્રમોદ સંવત્સર જેહ ॥ સરદ રૂતુ દક્ષિ
 ણાન્ય ભાનું ॥ માસ કાંતક એહ ॥ ૩ ॥ શુકલ પક્ષ એકાદશી ॥ કુંભ
 લગ્ન ને બુધવાર ॥ ઉત્તરા નક્ષત્રે પ્રગટયા ॥ શ્રી ધર્મદેવ ઉદાર ॥ ૪ ॥
 દેવ વળવે દુંદભિ ॥ નભ નાચે સૂરત્રિય વૃંદ ॥ ગાંધર્વ લાગા
 ગાયવા ॥ સૌ પાગા અતિ આનંદ ॥ ૫ ॥ સૂરકુમસ વૃષ્ટિ કરે ॥ દિજ કરે
 વેદ ઉચ્ચાર ॥ મુક્તાનંદ ત્રિભૂવન વિષે ॥ એમ વાધ્યો હર્ષ અપાર ॥ દ્વા
કડવાં ॥ ૨૧ ॥ ભૂમિ વિષે વધ્યો આનંદ ભારીજી ॥ પૂર ને
 ગ્રામ થયાં મંગળકારીજી ॥ યાજ્ઞિક દિજના અગ્નિ જેહજી ॥ ધૂમ
 રહિત થયા પ્રજ્વલિત તેહજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ ધૂમ રહિત પ્રજ્વલિત
 થયા ॥ અગ્નિ તે શુદ્ધ સ્વરૂપ ॥ ચિત્ત પાણુ સત પુરૂષનાં ॥ થયાં અ
 ધિક શાંત અનૂપ ॥ ૨ ॥ કૂપ સર સરિતા તણાં ॥ થયાં આધિક નિ
 ર્મલ નીર ॥ ૨ ॥ આકાશ અતિ નિર્મલ થયો ॥ વહે સૂખદ ત્રિવિધ સમી
 ૨ ॥ ૩ ॥ સિદ્ધન્યધ્વનિ ઊચરે ॥ રૂપી આપે આશિર્વાદ ॥ વાજંત્ર વાજે
 અતિ ઘણું ॥ તેનો થાય સૂખ પ્રનાદ ॥ ૪ ॥ સ્નાનાદિક વિધી આચરી ॥
 સૂતનું જે જાતક કર્મ ॥ મહા વિપ્ર પાસ કરાવિયું ॥ જાણી યથા વિધી મ
 ર્મ ॥ ૫ ॥ વિપ્ર વૃંદને પ્રેમસુ ॥ આપિયાં બહુ વિધી દાન ॥ મુક્તાનંદ
 એમ સર્વનું ॥ કીધું અતિ સનમાન ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૨૨ ॥ સંજળ

જળી દસમ શ્યામ શરીરજી ॥ ભૂજ પ્રલંબ અતિ ગુણ ગંભીરજી ॥
 શ્યામ સ્વરૂપ પાણ કાંતિ ધામજી ॥ ગુણ જાણી ધૈર્ય દેવશર્મા નામ
 જી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ દેવશર્મા નામ ધરિયું ॥ જોઈ અતિ મનોહર ૩
 ૫ ॥ માત પિતાનાં મન વિષે ॥ આનંદ વાધ્યો અનૂપ ॥ ૨ ॥ માત
 પિતા પોષાણ કરે ॥ વધે બાળચંદ્ર સમાન ॥ પછે આપ્યું ઉપવિત પુત્ર
 ને ॥ દ્વિજ વરે વેદ વિધાન ॥ ૩ ॥ ધર્મ ઉપવિત પામીને ॥ ભાણ્યા વે
 દ વિદ્યા સાર ॥ બાર વરસ લગી રાખિયું ॥ પ્રહ્લચર્ય વૃત્ત ઉદાર ॥ ૪ ॥
 અદ્ય કાળમાં ભાણી રહ્યા ॥ ઇતિહાસ વેદ પુરાણ ॥ તેણે અ
 તિ પ્રતાપિ જાણિયાં ॥ એવા ધર્મ પગ્મ સૂજાણુ ॥ ૫ ॥ પછે તે ગુણ
 વંત ભામિની ॥ વરપાને ઇચ્છ્યા એહ ॥ મુક્તાનંદ કહે કહુ કથા ॥
 સંક્ષેપથી કરી તેહ ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૨૩ ॥ કોશલદેશ વિષે અનિ
 મજી ॥ સરિતા એક મનોરમા નામજી ॥ તિહાં મંબાટા તિર્થ ઉદારજી ॥
 યાત્રાએ આવે લોક અપારજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ યાત્રાએ આવે લોક
 સૌ ॥ કરી સ્નાન નિર્મળ થાય ॥ એ છે અવધથી ઉત્તર દિશે ॥ મહિ
 મા કલ્પે નવ જાય ॥ ૨ ॥ તેથી ઉત્તર દિશ વિષે ॥ અતિ ઉત્તમ જ્યૈ
 યા ગામ ॥ તેમાં વસે એક વિપ્રવર ॥ કાકુ ત્રવાડી નામ ॥ ૩ ॥ ભવા
 ની તેહની ભામિની ॥ દંપતિ શુદ્ધ હરિદાસ ॥ તેના સૂત ભક્તિ થયા ॥
 જેથી ટળે ભવના ત્રાસ ॥ ૪ ॥ સંવત સત્તર અડાણુએ ॥ કાર્તિકી પૂનમ
 પુષ્યવાર ॥ નમ્ર કૃતિકા સાયંકાલે ॥ પ્રગટી કુંવરી ઉદાર ॥ ૫ ॥
 દેવ વળવે દુંદભિ ॥ વરત્યો તે જ્યજ્યકાર ॥ મુક્તાનંદ કહેદશેદિશા
 માં ॥ આનંદ વાધ્યો અપાર ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૨૪ ॥ રાગ ધો
 ણી ॥ પોતે ભક્તિ પ્રગટ થયા ભૂમિમાં ॥ તેનો ત્રિભૂવનમાં ન સમાય આનં
 દ ॥ ભા ॥ મુનિ શ્રાપેકરીને માનવ થયા ॥ સૌના કાપવારે દારણુ ભવકુંદ ॥
 ભ ॥ ૧ ॥ તે દિનથી મનુષ્ય શુદ્ધ મન થયાં ॥ સોને વાધીરે શ્રી કૃષ્ણ

સૂ પ્રીત ॥ ભ ॥ હરિની શ્રવાણાદિક ભક્તિ વિષે ॥ નર ત્રિયનાંરે ચોંટયાં ૬૯
 ચિત્ત ॥ ભ ॥ ૨ ॥ શ્રી કૃષ્ણનાં મંદિર જ્યાં હતાં ॥ તિહાં આનંદરે
 થયા ઉચ્છવ સાર ॥ ભ ॥ સિદ્ધ ચારણગાંધર્વ ગાય છે ॥ નાચે નભમાંરે સૂર
 નારિ અપાર ॥ ભ ॥ ૩ ॥ થયાં ઉચ્છવ ચૌદે લોકમાં ॥ દૈવિ જનનેરે
 મનમોહન માય ॥ ભ ॥ સર્વે વિપ્રત્રિયા ટોળે મળી ॥ દ્વીએ આશિશરે પ્રેમે
 મંગલ ગાય ॥ ભ ॥ ૪ ॥ એવો પ્રબલ પ્રતાપ દેખાડતાં ॥ ધર્મે દિ
 જ કૂળે માનવ અવતાર ॥ ભ ॥ મુક્તાનંદ કહે ભક્તિ માતના ॥ પદરજને
 વંદુ વારમવાર ॥ ભ ॥ ૫ ॥ ૫૬ ॥ ૬ ॥ મંત્ર રહિત તેના સંસ્કાર
 છ ॥ પિતાએ કરાવ્યા કરી બહુ પ્યાર છ ॥ વિપ્ર વૃંદનું કરી સનમાન
 છ ॥ શાસ્ત્ર વિષે આપ્યાં બહુ દાન છ ॥ ૧ ॥ ૬૭ ॥ યથા વિ
 થી બહુ દાન પામી ॥ રીઝ્યા દિજ ગુણુ ધામ ॥ જોઈ જન્મ અક્ષર
 જ્ઞેતિશી ॥ ધરિયું તે ખાલા નામ ॥ ૨ ॥ તે દિનથી તે વિપ્રનાં ॥
 ઘરમાં વધ્યો સૂપ્રસાજ ॥ તોપણ દિજ નિષ્કામ થઈને ॥ ભજે શ્રી મ
 હારાજ ॥ ૩ ॥ ભક્તિ શિશુ ચરિત્રે કરી ॥ ઢાંક્યું પોતાનું જ્ઞાન ॥
 ચંદ્રકા સમ નિત વધે ॥ પ્રેમે ભજે શ્રી ભગવાન ॥ ૪ ॥ ૨૫ ગુણુ
 લક્ષણે કરી ॥ શ્રી કપિલ પ્રભુના માત ॥ દેખુતી સમ થયા ॥ જશ
 વાધ્યો અતિ વિખ્યાત ॥ ૫ ॥ ખાલપણાથી ૬૯ થયો ॥ શ્રી કૃષ્ણસંગ
 અનુરાગ ॥ મુક્તાનંદ કહે કૃષ્ણ ભક્તિ ॥ કરે સદા બડ ભાગ ॥ ૬ ॥
 કડવાં ॥ ૨૫ ॥ કૃષ્ણ ભક્તિમાં પ્રેમ અપાર છ ॥ એવાં ખાલા પરમ
 ઉદાર છ ॥ તેને તે દેખી નર ત્રિય વૃંદ છ ॥ ભક્તિ નામ ધરિયું સૂપ્રક
 દં છ ॥ ૧ ॥ ૬૭ ॥ ભક્તિ એ નામે કરી ॥ સૌ ખોલાવે સંસાર ॥
 નીજ ગુણે થયું નામ સુંદર ॥ એવો પ્રભુસંગ પ્યાર ॥ ૨ ॥ એ નીજ
 કન્યા યોગ્ય વર ॥ શ્રી ધર્મ અતિ શુભ નામ ॥ તે નીજ ઘર તેડાવિ
 થા ॥ કરવા તે ઉત્તમ કામ ॥ ૩ ॥ ધર્મદેવના તાતજે ॥ પાંડે શ્રી ખાલક
 રામ ॥ આવિયા બહુ જન લઈને ॥ વેદ વિદ્યા ધામ ॥ ૪ ॥ ભક્તિ નામે નીજ

સુતા ॥ તેને વેદ વચન પ્રમાણુ ॥ દિવ્વ તીલક શ્રીધર્મદવને ॥ આપિયાં
 મરમ સુજાણુ ॥ ૫ ॥ વર કન્યા પરાણુવીને ॥ કર્યું સર્વનું સનમાન ॥
 મુક્તાનંદ કહે બંદિજનને ॥ આખ્યાં બહુ વિધી દાન ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥
 ૨૬ ॥ શુભ ગુણુ સાગર શોભા ધામજી ॥ નીજ જમાતુ દેવસર્મા નામજી ॥
 ભક્તિને તાતે રૂડી પેરજી ॥ વિનય કરી રાખ્યા નીજ ઘેરજી ॥ ૧ ॥
 ઢાળી ॥ પ્રેમ કરી ઘેર રાખિયા ॥ એવા ધર્મ પરમ ઉદાર ॥ નીજ
 તાતની આજ્ઞા થકી ॥ રહ્યા સશૂર સદન મોઝાર ॥ ૨ ॥ બાલસ
 મી વિમ્વર ॥ સદ ગ્રંથનો લખી મર્મ ॥ ભક્તિ ને બહુ બેદ સોતા ॥
 કહ્યા પતિવૃત્ત ધર્મ ॥ ૩ ॥ પતિવૃતાના ધર્મ સર્વે ॥ ભક્તિમાં દૃઢ જો
 ધ ॥ પતિ વિષે અતિ પ્રેમવતિ ॥ એવી ન અન્ય ત્રિય કોઈ ॥ ૪ ॥
 પ્રેમ પતિવૃત્ત ધર્મમાં ॥ જોઈ પાંડે બાલકરામ ॥ ગુણુ અનુસારે ભાવ
 નું ॥ ધર્મ પ્રેમવતિ એનામ ॥ ૫ ॥ પ્રેમવતિની રીત જોઈને ॥ અપર
 ત્રિયને અપાર ॥ મુક્તાનંદ કહે પતિવૃતાના ॥ ધર્મમાં થયો પ્યાર ॥ ૬ ॥
કડવાં ॥ ૨૭ ॥ ગ્રહસ્થાશ્રમના ધર્મ છે જોહજી ॥ નીજ સૂત
 ધર્મને કહ્યા તેહજી ॥ તેમ હરિભક્તિ કર્યાની રીતજી ॥ કહી જેમ પ્ર
 ભુ સંગ વાધે પ્રીતજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ પ્રેમ વધે જેમ પ્રભુ વિષે ॥
 એમ શિક્ષા કહી શ્રુતિસાર ॥ તેમ એકાદશી આદિવૃત્ત ॥ કરવાં કહ્યાં
 કરી પ્યાર ॥ ૨ ॥ શ્રી રઘુવરના ભક્તમાં ॥ મુખ્ય માર્ગ તંદન જોહ ॥
 એજ નીજ કૂળ દેવ છે ॥ તેને પૂજવા કરી નેહ ॥ ૩ ॥ તેમ દિવાળી
 ને દિને ॥ કૂળદેવી કમળા માત ॥ તેને પૂજવા અતિ પ્રેમસૂ ॥ કરી
 શાસ્ત્રવિધી સાક્ષાત ॥ ૪ ॥ બાલસર્મા પુત્રને ॥ એમ આપી શિક્ષા
 સાર ॥ કૃષ્ણસર્મા પાસ આજ્ઞા ॥ માગીને થયા ત્યાર ॥ ૫ ॥ ધર્મ
 દુરા તાત તે ॥ એમ પ્રોહાંચિયા નીજ ગામ ॥ મુક્તાનંદ કહે ધર્મ ભક્તિ ॥
 બજે તે સુંદર શ્યામ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૨૮ ॥ રાગ સામેરી ॥

ધર્મદેવ નીજ પતિ સોતા ॥ ગૃહસ્થના ધર્મ છે જેહું ॥ સંકટમાં પણ
 ચૂક ન પાડે ॥ પાળે યથારથ તેહું ॥ ધ ॥ ૧ ॥ ધર્મવાન માણસની
 સંગત ॥ કરે છે આધિક મૂઢ આણીરિ ॥ પરના દોષ કહે નહીં મૂખ
 થી ॥ વ્યર્થ ન બોલે વાણીરિ ॥ ધ ॥ ૨ ॥ એમ તેહને અતિ ધર્મમાં
 નિહા ॥ જોઈને સૌ સંસારે ॥ ધર્મ એ નામ ધર્મ તે દિવનું ॥ એ
 વા છે અનઘ ઉદારે ॥ ધ ॥ ૩ ॥ ધર્મ ધર્મ કહી સૌ બોલાવે ॥
 જાણીને ધર્મનું રૂપે ॥ મુક્તાનંદ કહે ધર્મ ભક્તિનો ॥ મહિમા પરમ
 અનૂપે ॥ ધ ॥ ૪ ॥ ૫૬ ॥ ૭ ॥ સ્વધર્મ નિષ્ઠ કૃષ્ણના ભક્ત ॥
 ધર્મ ને ભક્તિ વિષય વિરક્ત ॥ શ્રુતિસ્મૃતિએને કહ્યાં સદાચાર ॥
 તે સર્વે આચર્યા પરમ ઉદાર ॥ ૧ ॥ ૬૧ ॥ આચર્યા આદર ક
 રી ॥ સર્વે યથાવિધી જેહું ॥ જન્માષ્ટમિ એકાદશી આદિક ॥ વૃત્ત ક
 ર્યા વળી તેહ ॥ ૨ ॥ ધર્મ જ્ઞાન વૈરાગ્ય મોતી ॥ કૃષ્ણ ભક્તિ જેહું ॥
 પ્રેમ ભીનાં ધર્મ ભક્ત ॥ કરે નિરંતર તેહ ॥ ૩ ॥ ભૂમિ વિષે મુનિ
 આપથી ॥ ઉપન્યાં જે રૂપીના વૃંદ ॥ તે ધર્મજ્ઞાનવૈરાગ્યસોતી ॥ પામ્યા
 ભક્તિ અચ્છંદ ॥ ૪ ॥ પછે તે ભક્તિ ધર્મને ॥ થયા એક પુત્ર ઉદાર ॥
 રામપ્રતાપ એ નામ છે ॥ શ્રી કૃષ્ણ સંગ દૃઢ ખાર ॥ ૫ ॥ સૂત સ
 હિત છપૈયા વિષે ॥ રહ્યાં ધર્મ ભક્તિ આપ ॥ મુક્તાનંદ કહે ચહુ દિ
 શો ॥ થયા અશૂરનો સંતાપ ॥ ૬ ॥ ૬૭ ॥ ૨૯ ॥ પ્રથમ
 ભૂમિપર ધર્મ કુદાર ॥ ઉપન્યા અઘમતિ અશૂર અપાર ॥ ધર્મ
 વાન હરિનાં જન જેહું ॥ તેને બહુ વિધી પીડે એહું ॥ ૧ ॥
 ૬૧ ॥ પીડે બહુ વિધિ સંતને ॥ એવા અશૂર અતિ વિકાળ ॥ જમ
 કુખ પડે હરિભક્તને ॥ સૌ તેમ કરે તતકાલ ॥ ૨ ॥ ભૂમિ વિષે રૂપી
 માત્રને ॥ નીજ શત્રુ જાણી સોય ॥ અશૂર અતિ પીડા કરે ॥ શાંતિ
 ન પામે કોય ॥ ૩ ॥ ભક્તિ શોતા ધર્મને ॥ દૃઢ શત્રુ જાણી એક ॥ તે
 ને તે બહુ વિધી પીડવા ॥ રૂરે અશૂર વૃંદ અનેક ॥ ૪ ॥ થાય કુખ

જેમ ધર્મને ॥ કરે અશૂર તેજ ઉપાય ॥ એ કષ્ટ કૂમતિ અશૂરનું ॥
 તે ધર્મે કુમ સેવાય ॥ ૫ ॥ તે માટે ઘરને તજી ॥ નીજ પત્નિ સોતા
 ધર્મ ॥ મુક્તાનંદ કહે અવધમાં ॥ વશિયા તે જાણી મર્મ ॥ ૬ ॥
કડવાં ॥ ૩૦ ॥ ત્યાં અશૂરદીએ કષ્ટ અનેકજી ॥ રીએ ન શાંતી આવે પ
 લ એકજી ॥ ત્યારે તે ધર્મ અવધપૂર ત્યાગિજી ॥ અન્ય તીર્થમાં થયા
 અનુરાગિજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ કાશી આદિ તીર્થમાં ॥ ગયા જ્યાં જ્યાં
 વૃષ કરી પ્યાર ॥ ત્યાં ત્યાં અઘમય અશૂરથી ॥ પામ્યા તે કષ્ટ અપા
 ર ॥ ૨ ॥ ફરતા ફરતા તીર્થમાં ॥ આવ્યા પ્રાગ રાજમાં ધર્મ ॥ કરીને
 તે સ્નાન ત્રિવેણીમાં ॥ કીધું સંધ્યા વંદન કર્મ ॥ ૩ ॥ તીર્થ યાત્રા ક
 ર્યાં સારૂ ॥ આવ્યા તે ગુણુ ભંડાર ॥ ત્યાં રામાનંદ સ્વામિ મળ્યા ॥
 એ છે ઉદ્ધવનો અવતાર ॥ ૪ ॥ શિષ્ય સોતા સ્વામિને ॥ નિર્મિતે ધ
 ર્મ ઉદાર ॥ નારિ સહિત અતિ નમ્ર થઈ ॥ વંદ્યા તે વારમવાર
 ॥ ૫ ॥ હવે તે ઉદ્ધવ સ્વામિએ ॥ જેમ ધર્યો દિનકૂળ દહ ॥
 મુક્તાનંદ કહે કહું કથા ॥ સંક્ષેપથી કરી તેહ ॥ **કડવાં** ॥ ૩૧ ॥
 અવધપૂરમાં શુભ , ગુણુ ધામજી ॥ સરવરિયા દિજ અન્ય છે
 નામજી ॥ કસ્યપ ગોત્ર તે દિજનું જેહજી ॥ આશ્રલાયન શાખા
 શુભ તેહજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ અધિક શુભ મતિ વિમ્ર તે ॥ રૂગવેદિ
 સ્વધર્મ નિષ્ઠ ॥ કમલ નયન શ્રી કૃષ્ણને ॥ જાણે તે દહ નીજ ઇષ્ટ
 ॥ ૨ ॥ પુન્ય મતિવાળા સદા ॥ વિદ્યા વિનય જુગત સોય ॥ ઈંદ્રિજીત ને
 સત્યવાદી ॥ એ સમ અવર ન કોય ॥ ૩ ॥ તે બ્રાહ્મણની સૂમતિ ના
 એ ॥ નારિ વિષે ગંભીર ॥ દુર્વાશાનાં શ્રાપથી ॥ પ્રગટયા તે ઉદ્ધવધી
 ર ॥ ૪ ॥ સંવત સત્તર પંચાણું વે ॥ રતુ વર્ષા શ્રાવણ માસ ॥ કૃષ્ણ પ
 ક્ષેની અષ્ટમિ ॥ થયા ઉદ્ધવ પ્રાત પ્રકાશ ॥ ૫ ॥ વેદ કહ્યા જે વિપ્રને ॥
 જાત કર્માદિક સંસ્કાર ॥ મુક્તાનંદ કહે અનુક્રમે ॥ તેને પામ્યા પરમ

ઉદાર ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૩૨ ॥ રાગ મલાર ॥ એમ એ દિવ્ઝ કૂળ
 પ્રગટયા ॥ ઉધ્ધવ અવિકારી ॥ સમયથી એ ઉપવિતને ॥ પામ્યા સૂવિ
 ચારી ॥ એ ॥ ૧ ॥ તે ઉધ્ધવને પૂર્વનો ॥ અભ્યાસ છે ભારી ॥ બાળ
 પાણીમાંથી થયા ॥ અતિ પ્રિય ગીરધારી ॥ એ ॥ ૨ ॥ ધર્મને જ્ઞાન વૈ
 રાગ્ય જે ॥ અતિશે અઘડારી ॥ તે સોતી હરિભક્તિની ॥ ચડી પ્રેમ
 ખુમારી ॥ એ ॥ ૩ ॥ અતિ વૈરાગ્યના વેગથી ॥ નીજ ઘર તણ દીધું ॥
 રહી વરણીના ધર્મમાં ॥ મન વશ કરી લીધું ॥ એ ॥ ૪ ॥ શ્રી રામા
 નુંજ સ્વામિથી ॥ દિક્ષાને પામ્યા ॥ નિર્મિ પ્રગટ શ્રી કૃષ્ણને ॥ સ
 શય સર્વ વામ્યા ॥ એ ॥ ૫ ॥ તીરથ સર્વેમાં કર્યાં ॥ કર્યાં જન નિષ્કા
 મિ ॥ મુક્ત કહે વિખ્યાત છે ॥ રામાનંદ સ્વામિ ॥ એ ॥ ૬ ॥ ૫૬ ॥ ૮ ॥
 ધર્મ સહિત મહા ભંગળ રૂપણ ॥ કૃષ્ણભક્તિ સૂખકારી અનૂપણ ॥
 તેના સહને કરે ઉપદેશણ ॥ નીજ ઊરમાં સ્વાર્થ નહીં લેશણ ॥ ૧ ॥
 ॥ ઢાળ ॥ સ્વાર્થ લેશ ન ઊર વિષે ॥ એવા ઉધ્ધવ સ્વામિ જેહ ॥
 ભક્તિ મગ ઉપદેશમાં ॥ થયા મુખ્ય અતિશે તેહ ॥ ૨ ॥ તે ઉધ્ધવ
 ભૂમિ વિષે ॥ સહ જીવનાં હીત કાળ ॥ ફરતા ફરતા આવિયા ॥ જ્યાં
 માગ તીર્થ રાજ ॥ ૩ ॥ ત્યાં એ ઉધ્ધવ સ્વામિને ॥ થયો ધર્મ સંગ મે
 લાપ ॥ કહી ધર્મને શુભ હરિ કથા ॥ સૂણુતાં ટળે સંતાપ ॥ ૪ ॥ સ્વા
 મિ ફેરાં વચનથી ॥ થયાં ધર્મ ભક્તિ શાંત ॥ જ્યાં અશૂર કોઈ આવે
 નહીં ॥ ત્યાં રક્ષાં રથળ એકાંત ॥ ૫ ॥ તેજ નિશા તે સ્વામિને ॥ સં
 ગ રક્ષા વૃષ ધીર ॥ મુક્તાનંદ કહે ચરણ સેવા ॥ કીધી ગુણ ગંભી
 ર ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૩૩ ॥ ચરણની સેવા કરતા સુહાર્દણ ॥ નશીમાં
 સ્વપ્ન થયું સૂખદાઈ ॥ સ્વપ્નમાં દીકું તેજ વિશાળણ ॥ તે મધ્ય
 નિર્ણ્યા મદનગોપાળણ ॥ ૧ ॥ ઢાળ ॥ તેજ વિષે શ્રી કૃષ્ણને ॥ નિ
 ર્ણ્યા તે પ્રગટ સ્વરૂપ ॥ ત્યારે તે ઉધ્ધવ સ્વામિને ॥ જાણ્યો પ્રતાપ
 અનૂપ ॥ ૨ ॥ ઉધ્ધવને એમ જાણિયા ॥ સદગુરુ મમર્થ એહ ॥ ધર્મ

ભકિત શિષ્ય થાવા ॥ ઇચ્છ્યાં તજી સંદેહ ॥ ૩ ॥ તે ઉધ્ધવ સ્વામિ મ
 કી ॥ વૈશ્ણવી દિક્ષા જેહ ॥ તેને ધર્મ ભકિત પામિયાં ॥ પ્રભુ સંગ પ્ર
 બળ સનેહ ॥ ૪ ॥ અષ્ટાક્ષર મહા મંત્રનો ॥ કયો સ્વામિએ ઉપદેશ ॥
 કહ્યો હૃદય પાણુ તે મંત્રનો ॥ કાશળ ન રાખી લેશ ॥ ૫ ॥ શ્રી ઉધ્ધવ
 સંપ્રદાયના ॥ અહિંસાદિ બહુ યમ નેમ ॥ કહે મુક્ત તે ઉપદેશ પા
 મ્યા ॥ જેથી રહે નિત ક્ષેમ ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૩૪ ॥ શ્રી ઉધ્ધવ
 સંપ્રદાયની રીતજી ॥ ભકિત ધર્મને કહી કરી પ્રીતજી ॥ સ્વધર્મ જ્ઞાન
 વૈરાગ્ય સમેતજી ॥ કૃષ્ણભકિત કરી પ્રેમ નીકુતજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥
 પ્રેમનીકુત શ્રી કૃષ્ણની ॥ જે અનન્ય ભકિત અનૂપા ॥ તેનો કયો ઉપદેશ
 જોડને ॥ કીધાં શાંત સ્વરૂપ ॥ ૨ ॥ પછે તે જોડને એમ કહ્યું ॥
 તમે શુભ ગુણ ભંડાર ॥ માટે અમારા શિષ્યમાં ॥ અતિ મુખ્ય
 થાશે ઉદાર ॥ ૩ ॥ તમે તમારે ઘેર જાઓ ॥ ભજે શ્રી ભગવાન ॥ પ્રેમ
 મગન શ્રી કૃષ્ણના ॥ ગુણનું તે કરજે ગાન ॥ ૪ ॥ નીજ આશ્રિત
 ને કૃષ્ણના ॥ શુભ મંત્રનો ઉપદેશ ॥ કરજે મારાં વચનથી ॥ ડરશે ન
 ઊરમાં લેશ ॥ ૫ ॥ ગુરૂ વચન શીરપર ધરી ॥ જોડ આવ્યાં નીજ
 ઘેર ॥ મુડતાનંદ કહે કૃષ્ણભકિત ॥ આરંભી ભલી પેર ॥ ૬ ॥ કડ
 વાં ॥ ૩૫-૧ ॥ ત્યાં થયા ધર્મના શિષ્ય અપારજી ॥ વિપ્રાદિક શુભ ગુ
 ણ ભંડારજી ॥ શિષ્ય સર્વે લાવી ધન ધાનજી ॥ તે વડે ધર્મનું કયું સ
 નમાનજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ ધર્મનું સનમાન શિષ્યે ॥ કીધું વિવિધ
 પ્રકાર ॥ તેણે ધર્મ બહુ શ્રીવંત થયા ॥ એમ જાણે સૌ સંસાર ॥ ૨ ॥
 ધર્મને ધર્મના આશ્રિત ॥ તે ઉપર બહુ દ્વેષ ॥ મડયા અશૂર અતિશે
 પીડવા કરે ॥ ઊરમાં દયા નવ લેશ ॥ ૩ ॥ જે જે ધર્મની જીવિકા ॥ ૫
 શુ તુરંગ ધન ભંડાર ॥ તેને તુરત હરી લેતા હવા ॥ એવા અશૂર
 ભૂતો ભાર ॥ ૪ ॥ એ રીતે એ ધર્મનું ॥ અપમાન કીધું જેહ ॥ અ
 શૂર રાક્ષસ દૈત્યને ॥ સંભવે કરવું તેહ ॥ ૫ ॥ ત્યારે તે ધર્મ દરિદ્ર

તાનું ॥ પામ્યા કષ્ટ અનંત ॥ મુક્તાનંદ કહે તોએ નિશદ્દિન ॥ ભ
 જે શ્રી ભગવંત ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૩૬ ॥ રાગ મેવાડો ॥ ધીરજ
 દીધીરે ધર્મે ભક્તિનેરે ॥ કહી કહી વિનય સહિત વચન ॥ મહા દુઃખ
 દેખીરે રૂદન ન કીજીએરે ॥ જોઈ જોઈરોઝ રિપૂ દુરિજન ॥ ધી ॥ ૧ ॥
 સૂરમુનિ નૃપમાં જે સમર્થ થયારે ॥ તેણે તેણે રિપૂ તણા દુઃખ
 જોહ ॥ નીજનીજ નારિ સહિત ધીરજ ધરીરે ॥ જેમતેમ ભોગવિયારે
 છે તેહ ॥ ધી ॥ ૨ ॥ સૂરપતી પાંડવ પાંચ વસિષ્ઠજી ॥ હરિચંદ રા
 જા અધિક ઉદાર ॥ એવા એવા સમૃથ તે નીજ શત્રુથીરે ॥ પરવશ
 પામ્યા કષ્ટ અપાર ॥ ધી ॥ ૩ ॥ એવું તે વિચારીને મન ધીરજ ધ
 રીરે ॥ નીજ ઊર શોક ન કરવો લેશ ॥ મુક્ત કહે છે રે ધર્મ ભક્તિ
 નેરે ॥ એવી રીતે આપ્યો શુભ ઉપદેશ ॥ ધી ॥ ૪ ॥ થઈ ॥ ૯ ॥
 વળીતે ભક્તિને રહે છે વાતજી ॥ આપણે રિપૂનું દુઃખ વિખ્યાતજી ॥
 તે દુઃખ નાશ થાય તત્કાળજી ॥ એવું સાધન કરીશ વિશાળજી ॥ ૫ ॥
 ઢાળી ॥ સાધન મહા દુઃખ નાશનું ॥ કરૂં તારાં સૂખને કાજ ॥
 ચિંતા ન કરશે લેશ મનમાં ॥ ભજે તે શ્રી મહારાજ ॥ ૨ ॥ એવી
 રીતે કહી ભક્તિને ॥ પછી કીધો ધર્મે વિચાર ॥ મહા શત્રુના ભયને
 હણે ॥ એવો શો ઉપાય ઉદાર ॥ ૩ ॥ ત્યારે તે એમ નિશ્ચે કર્યું ॥
 હનુમાન નીજ કૃણ દેવ ॥ મહા કષ્ટ શત્રુ વૃંદનાં ॥ તેં નાશ કરે તતજી
 વ ॥ ૪ ॥ એવું તે મન નિશ્ચે કરો ॥ પછે અવધપૂર જઈ શોય ॥ હ
 નુમાનનો જપ આદ્યો ॥ જેમ રિપૂ ન જાણે કોય ॥ ૫ ॥ નિત પ્ર
 ત્યે હનુમાનને ॥ પૂજે તે કરી બહુ પ્યાર ॥ મુક્તાનંદ કહે મંત્ર તેહ
 નો ॥ જપે નિત એકતાર ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૩૭ ॥ જપને અતે બેઠ
 કર જોડીજી ॥ એક પગભેર ઊભે અંગ મોડીજી ॥ એમ રહીને કરે સ્તવન
 ઉદારજી ॥ રૂળ દળ કંદ તણા નિત્ય આહારજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ રૂળ
 દળ કંદનું અસન ય્યારે ॥ ય્યારેક શાકજ ખાય ॥ ય્યારેક જળ માને ક

રી ॥ રહે શાંત વિકળ ન થાય ॥ ૨ ॥ એમ નિત જપ તપ કરે ॥ ભ
 ક્તિએ શોતા ધર્મ ॥ ભજે પ્રેમથી હનુમાનને ॥ જાણીને મોટો મર્મ
 ॥ ૩ ॥ ધર્મને પ્રેમે કરી ॥ અતિ રીઝિયા હનુમાન ॥ બે માશ અંતે
 સ્વપ્નમાં ॥ દીધું તે દરશન દાન ॥ ૪ ॥ હવે હું તમપર રીઝિયા ॥
 એમ બોલિયા હનુમત ॥ તમારાં દુઃખ માત્રનો ॥ આવ્યો તે જાણી
 અંત ॥ ૫ ॥ તમે શ્રી વૃંદાવન પ્રત્યે ॥ જાઓ મારે ઉપદેશ ॥ મુ
 ક્તાનંદ હનુમતે કહ્યું ॥ તમને ન દુઃખ રહે લેશ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥
 ૩૮ ॥ વૃંદાવનમાં ગએ મતિ ધીરજ ॥ મરીચ્યાદિક મુનિ ગુણ ગંભીર
 જ ॥ તેનો સમાગમ પામશે તાતજ ॥ પૂર્વ મિત્ર મળશે શાક્ષાતજ ॥ ૧ ॥
ઢાળ ॥ શાક્ષાત મળશે રૂપી સર્વે ॥ તેજ તમારા મિત્ર ॥ તેને મ
 ણી સૂખ પામશે ॥ તરશે તે કષ્ટ વિચિત્ર ॥ ૨ ॥ એવાં વચન કહી
 ધર્મને ॥ પછે પવન સૂત હનુમાન ॥ નીજ ભડતપર કર્ણા કરી ॥
 પામ્યા તે અંતરધ્યાન ॥ ૩ ॥ ધર્મદેવે જાગોને ॥ નીજ સ્વપ્નનું
 વૃત્તાંત ॥ અધિક સત કરી માનિયું ॥ તંત્રિ થયા તે ઊરમાં ૧ ॥ ૪ ॥ પછે
 તે ધર્મે વૃત્તની ॥ કરી સમાપ્તિ તતકાજ ॥ વેગથી નીજ પુત્રને પાણુ ॥
 મોકલ્યો મોસાજ ॥ ૫ ॥ દાજોચ્છવપર ધર્મ ભક્તિ ॥ વૃંદાવન ગયા
 તેહ ॥ મુક્ત કહે વૃજવાસીને ॥ અતિશેજ ગમિયા તેહ ॥ ૬ ॥
કડવાં ॥ ૩૯ ॥ દુર્વાશાના આપથી સર્વજ ॥ ભૂમિ વિષે ઉપજ્યા ત
 જ ગર્વજ ॥ એવા તે રૂપીના વૃંદ અપારજ ॥ ધર્મને ભેટયા કરી બ
 હુ પ્યારજ ॥ ૧ ॥ **ઢાળ** ॥ પ્રેમે કરી સહ ધર્મને ॥ ભેટયા તે પરમ
 સુખાણુ ॥ લક્ષણે કરી પરસ્પર ॥ સૌની પડી આજખાણુ ॥ ૨ ॥ શ્રીહ
 રિની ઇચ્છા થકી ॥ થયું પૂર્વ ભવનું જ્ઞાન ॥ માટે સૂખ દુઃખને વિષે ॥
 સૌ થયાં એક સમાન ॥ ૩ ॥ પોતાને બહુ અશૂરથી ॥ થયું જે જે ક
 જ કરાજ ॥ એજ પરસ્પર મહા મુનિ ॥ કહેતા હવા તતકાજ ॥ ૪ ॥

ધર્મ ભક્તિ રૂપી મળી ॥ મહા કષ્ટ ટળવા કાળ ॥ વિશ્નુ જગ આદ
 યો ॥ શ્રી કૃષ્ણ સેવા તેજ ॥ ૫ ॥ પુરુષોત્તમ શ્રી કૃષ્ણની ॥ ઉપાસ
 ના દૃઢ જેહ ॥ મુક્તાનંદ કહે પ્રેમસૂ ॥ કરતા હવા સૌ તેહ ॥ ૬ ॥
કડવાં ॥ ૪૦ ॥ રાગ વસંત ॥ ધર્મ ભક્તિ રૂપી વૃંદ મળીને ॥ ક
 રે છે ઉપાસના ભારી ॥ દૃઢ મન જપજપે શ્રી હરિનો ॥ જેમ રીઝે
 ગીરધારી ॥ ૧ ॥ તે મધ્યે ધર્મ શ્રી કૃષ્ણના સુંદર ॥ અષ્ટાક્ષરનો
 મંત્ર ॥ તેનું પુરસ્ચરણ અતિ પ્રીતે ॥ આરંભ્યું સ્વતંત્ર ॥ ૨ ॥
 પંચાધ્યાસનો ભક્તિ ॥ પાઠ કરે મૂઢ આણી ॥ શ્રી વૃંજયંદ વિષે
 મન રાખી ॥ બેઠા છે પરમ સયાણી ॥ ૩ ॥ શ્રીમદ્ ભાગવત
 ભગવદ્ ગિતા ॥ શાસ્ત્ર શ્રી હરિનું રૂપ ॥ એ આદિ શ્રી કૃષ્ણના મહિ
 મા ॥ શુચક ગ્રંથ અનૂપ ॥ ૪ ॥ પુરસ્ચરણ એ ગ્રંથ સર્વનું ॥
 આરંભ્યું મૂઢ પામી ॥ મુક્ત કહે મુનિ તેજ કરે છે ॥ જેમ રીઝે બ
 હુનામિ ॥ ૫ ॥ **૫૬ ॥ ૧૦ ॥** એમ આરાધન કરતા ક્ષેમજી ॥ ૬ ॥
 મોદિકને વાધ્યા પ્રેમજી ॥ તેને તે રીઝ્યા શ્રી ભગવાનજી ॥ ભક્ત ક
 હ્મ તરૂં તેજ નિધાનજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી ॥** તેજ નિધાન શ્રી કૃષ્ણજી ॥
 મહા સુંદરતાનું ધામ ॥ શોભા અલોકિક શ્યામની ॥ જોઈ લાગે કો
 ટીક કામ ॥ ૨ ॥ વૈશાક શુદ્ધ એકાદશી ॥ મોહની જેનું નામ ॥ તે
 દી પ્રગટ દર્શન આપિયું ॥ શોભા નિધી ઘનશ્યામ ॥ ૩ ॥ પ્રથમ સૌ
 એ બ્રાહ્મ મુહુરતે ॥ કોટિક ભાનું સમાન ॥ તેજનો મહા પૂજ્ય દી
 કો ॥ સૂખદ શાંતિ નિધાન ॥ ૪ ॥ તેજ મધ્યે શ્રી કૃષ્ણના ॥ દરશન
 થયાં તતકાલ ॥ ધર્માદિક મુનિ વૃંદને ॥ આનંદ વાધ્યો વિશાલ
 ॥ ૫ ॥ ધર્માદિક મહા મુનિવરે ॥ નિર્ણય શ્રી કૃષ્ણ અનૂપ ॥ મુક્તા
 નંદ કહે તેજ મળ્યું ॥ સંક્ષેપે કરી કહું રૂપ ॥ ૬ ॥ **કડવાં ॥ ૪૧ ॥**
 નવ નીરદસમ સુંદર શ્યામજી ॥ કોટિક મદન મદહર સૂખધામજી ॥
 પિતાંબર ધર શ્રી વૃંજયંદજી ॥ મોર મુંગટ શીર અધિક સ્વછંદજી

॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ અતિ સ્વછંદ શ્રી કૃષ્ણજી ॥ નિત વય કીશોર કૃપા
 જી ॥ દિ ભૂજ મુરલી વજ્રહતાં ॥ અતિ શોભે રૂપ રસાળ ॥ ૨ ॥ દિ
 વ્ય આભૂષણ અંગમાં ॥ ધાર્યાં છે વિવિધ પ્રકાર ॥ કંઠમાં કૌસ્તુભ મ
 ણી ॥ ઊર પુષ્પના બહુ હાર ॥ ૩ ॥ ભાજ તિલક કુશર તાજી ॥ તે
 ની શોભા કહી નવ જાય ॥ વદન પૂરણ ચંદ્ર જેવું ॥ જોતાં દગ લ
 લચાય ॥ ૪ ॥ અણુ કમળની પાંખડી ॥ સરખાં છે નેત્ર વિશાળ ॥
 આજ્ઞાનું ભૂજ નીજ ભક્ત કેરા ॥ ભય હરે તતકાળ ॥ ૫ ॥ સામુદ્રિ
 કમાં જે કહ્યાં ॥ શુભ ચિન્હ સૂખદ અભંગ ॥ મુક્ત કહે તે યુક્ત
 છે ॥ શ્રી કૃષ્ણ કેરાં અંગ ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૪૨ ॥ ગોપિયું રાધા
 આદિ અનંતજી ॥ તેનાં મંડળ મધ્ય ભગવંતજી ॥ અખંડ રાસ ર
 મતા ધનશ્યામજી ॥ અધિક ખિરાજે શોભા ધામજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥
 શોભા ધામ શ્રી કૃષ્ણને ॥ જોઈ ધર્માદિક મુનિ વૃંદ ॥ અઘે અંગે
 પ્રણામ કીધાં ॥ પામ્યા અત્યાનંદ ॥ ૨ ॥ વેદ મંત્ર ઉચ્ચારીને ॥
 કર્યું સ્તવન પ્રેમ સમેત ॥ નીજ દાસનાં દુઃખ ટાળવા ॥ રીઝિયા કૃપા
 નીકૃત ॥ ૩ ॥ પછે તે શ્રી હરિ ધર્મને ॥ કહેતા હવા એમ વાત ॥
 હવે હું તમપર રીઝિયું ॥ વર આપવા વિખ્યાત ॥ ૪ ॥ મનવાંચિત
 વર મૂ થકી ॥ તમે માંગો કરીને વિચાર ॥ તતકાળ હું તેમજ કરું ॥
 એમ બોલ્યા પરમ ઉદાર ॥ ૫ ॥ પછે ધર્મ શ્રી કૃષ્ણ પ્રત્યે ॥ બોલ
 તા હવા એમ ॥ મુક્તાનંદના પ્રભુ અમારું ॥ અશૂરથી કરો ક્ષેમ
 ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૪૨ ॥ દારૂણ રૂપ અશૂર જગ જેહજી ॥ અમને
 તો અતિશે પીડે તેહજી ॥ માટે તમારે શરણ અમે નાથજી ॥ નીજ
 જન જાણીને સાહે હાથજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ હાથ ગ્રહી મહા અ
 શૂરના ॥ દુઃખથી ઉગારો દારૂ ॥ એજ અમારી વીનતી ॥ મૂળી ઊ
 ર ધરો અવિનાશ ॥ ૨ ॥ દિન થઈ દુઃખ ત્રાસ સોતા ॥ બોલિયા જે
 ધર્મ ॥ તે પ્રત્યે શ્રી કૃષ્ણ બોલ્યા ॥ જાણીને સધજો ભર્મ ॥ ૩ ॥

ધર્મ તમે કરશોજ માં ॥ એ અશૂરનું દુઃખ જેહ ॥ હું કરીશ રક્ષા
 તે થકી ॥ તેમાં તે નહીં સંદેહ ॥ ૪ ॥ અશૂર સૌને પૂર્વનું ॥ મુજ
 સંગ વેર પ્રચંડ ॥ મારો પરાલવ થાય એવું ॥ ઇચ્છે તે દુષ્ટ અખં
 ડ ॥ ૫ ॥ તમને મારા જાણીને ॥ આપે છે કષ્ટ અપાર ॥ મુક્તા
 નંદ શ્રી મુખે કહ્યું ॥ એ અશૂર ભૂનો ભાર ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥
 ॥ ૪૪ ॥ રાઝ સામેરી ॥ ધર્મને કહે છે રે સમૃથ શ્રી હરિરે ॥
 અશૂરનો દોષ દખાડી અપાર ॥ હવે એના કુંભ ભરાણો છે પાપ
 નારે ॥ માટે એના થાશે તે સઘ સંઘાર ॥ ૫ ॥ ૧ ॥ પાપ પોતાનાંરે
 ઢાંકે છે દંભે કરીને ॥ બક સમ ધરીરે બેશે ધ્યાન ॥ એવા એવા અશૂર
 સિધ્ધ સમ થઈ રૂરે ॥ તેનું તેનું હુંજ હરીશ અભિમાન ॥ ૫ ॥ ૨ ॥
 અઘમથ અશૂરને હણવા કારણેરે ॥ મુજ વિના સમર્થ અવર
 ન કોય ॥ અવશ્ય કર્યાનુરે કારજ જે આવિયુરે ॥ લીધું મેં મ
 નમાં વિચારી સોય ॥ ૫ ॥ ૩ ॥ બદ્ધિવનમાંરે પ્રથમ તમે સર્વને
 રે ॥ થયો રૂપી દુર્વાશાનો શ્રાપ ॥ તે તમ બેળોરે હું પાણુ આપિ
 થોરે ॥ એમ તમે જાણો મનમાં આપ ॥ ૫ ॥ ૪ ॥ માટે હું તમા
 રોરે સૂત થઈને પછેરે ॥ અશૂરના વંશનો કરીશ વિનાશ ॥
 મોહ પમાડીરે દૈતને મારતારે ॥ મુજને તે લેશ ન થાય પ્રયા
 સ ॥ ૫ ॥ ૫ ॥ તમને મૂકાવીશ મુનિના શ્રાપથીરે ॥ થઈશ હું
 ભૂમિ વિષે વિખ્યાત ॥ ધર્મ એકાંતિક પામ્યો છે ક્ષિણતારે ॥ સ્થાપીશ
 હું તેને પાણુ શાક્ષાત ॥ ૫ ॥ ૬ ॥ એકી રીતે વચન કહીને શ્રી હરિરે ॥
 પછે પ્રભુ થઈ ગયા અંતરધ્યાન ॥ મુક્ત કહે છેરે એવાએ શ્રી કૃષ્ણ
 હરે ॥ નીજ જન રંજન શ્રી ભગવાન ॥ ૫ ॥ ૭ ॥ ૫૬ ॥ ૧૧ ॥
 ધર્મને ઊર થયો હર્ષ વિશાળજી ॥ વૃત્તની સમાપ્તિ કરી તતકાળજી ॥
 બ્રાહ્મણ સાધુ જમાડી અનંતજી ॥ પોતે પારણાં કર્યા બુદ્ધિવંતજી

॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ પારણાં કરીને પછે ॥ સહૃષ્ટીને ધર્મ ઉદાર ॥ મળી
 પરસ્પર મેમસૂ ॥ આલ્યા તે ગુણુ ભડાર ॥ ૨ ॥ રૂષી તે નીજ નીજ
 સ્થાનકે ॥ જાતા હવા લખી મર્મ ॥ સર્વે મનોરથ પામિયા ॥ એવાં છે
 ભક્તિ ધર્મ ॥ ૩ ॥ તે બેઉ પાણુ નીજ ભૂવન જાવા ॥ ત્યાર થયાં
 તતકાળ ॥ વૃંદાવનથી નીસર્યા ॥ સંગે ન કોય વૃદ્ધ બાળ ॥ ૪ ॥
 તે મારગમાં ચાલતા ॥ આવ્યું નૈમિષા રણ્ય ઘોર ॥ સિંહ વ્યાધ્ર ન
 અશૂરનું ॥ વન મધ્ય અતિશે જોર ॥ ૫ ॥ મારગમાં સામા મળ્યા ॥
 મહા અશૂર અતિ વિક્રાળ ॥ મુક્ત કહે ભય થકી ત્યાગ્યો ॥ તે મા
 રગ તતકાળ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૪૫ ॥ રાજ માર્ગ એમ ત્યાગ્યો તે
 ઉછ ॥ આઠે વગડે ચાલ્યા બેઠાછ ॥ એમ વનમાં ભમે ભક્તિ ધર્મ
 છ ॥ માર્ગનો ક્યાંઈ ન જડ્યો મર્મછ ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ મર્મ ન
 હોં મારગ તણો ॥ તેમ નાવ્યું કોઈ ગામ ॥ રવિ પાણુ થયા અ
 સ્ત ત્યારે ॥ રાત પડી દુઃખ ધામ ॥ ૨ ॥ ભૂખ તરશનાં કષ્ટથી ॥
 બેઉ પીડાણાં છે અપાર ॥ અંધારું અતિશે થયું ॥ માટે બેઠાં કરીને
 વિચાર ॥ ૩ ॥ તેજ સમે એક તપસ્વિને ॥ દીઠોવન મોઝાર ॥ મેઘ સ
 રખો શ્યામ છે ॥ દગ રૂતાં જેમ અંગાર ॥ ૪ ॥ જટાધારી બ્રહ્મ
 ચારી ॥ અતિ ભયંકર દેહ ॥ તાલ પડી છે શીર વિષે ॥ એવો તપ
 સ્વિ તેહ ॥ ૫ ॥ તેને જોઈને ધર્મદેવે ॥ માન્યા સિદ્ધ ઉદાર ॥ મુક્ત
 કહે કર જોડીને ॥ કર્યું વંદન વારમવાર ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૪૬ ॥ પછે
 તે ધર્મ પ્રત્યે તતકાળછ ॥ બોલ્યો તપસ્વિ અતિ વિક્રાળછ ॥ નારિ
 સહિત વું કોણુ છે તાતછ ॥ નિશી મધ્ય વનમાં સ્થિર શાક્ષાતછ ॥ ૧ ॥
ઢાળી ॥ રાતમાં મહા વન વિષે ॥ કેમ ભમે છે તછ ગ્રહી રીત ॥
 તે પ્રત્યે હવે ધર્મ બોલ્યા ॥ સાંભળો કરી પ્રીત ॥ ૨ ॥ સરવરિયા પ્રા
 ક્ષણુ હમે ॥ મારો કૌશલદેશ નિવાસ ॥ ધર્મ એવું નામ મારું ॥ અં
 તર દૃઢ રિપુત્રાસ ॥ ૩ ॥ દુઃખ ઘણું દારિદ્રતાનું ॥ તે કષ્ટ ટાળવા કા

જ ॥ ઘર તજીને વૃંદાવનમાં ॥ ગયો હું મુનિ રાજ ॥ ૪ ॥ તિહાં જ
 પાત્મક વિશ્વ કુરો ॥ જગ કરી તતકાલ ॥ આરાધ્યા શ્રી કૃષ્ણને ॥
 પછે રીઝયા દિનદયાળ ॥ ૫ ॥ મનવાંચિછત શ્રી કૃષ્ણથી ॥ હું પામિયા
 વર જેહ ॥ મુક્તાનંદ ધર્મે કહ્યું ॥ અતિ આનંદકારો તેહ ॥ ૬ ॥
કડવાં ॥ ૪૭ ॥ રાજ થકો ઘેર જાઉ છું જેહજી ॥ વન મધ્ય મારગ
 ભૂલ્યો તેહજી ॥ તમને દેખતા રૂપી રાયજી ॥ મગન થયો છું કરજો
 સહાયજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ કરો સહાય તે માહેરી ॥ જાણી શ્રી હરિ
 નો દાસ ॥ મારે મન શ્રી કૃષ્ણ કુરો ॥ વચનનો વિશ્વાસ ॥ ૨ ॥ એ
 વી રીતે શ્રી કૃષ્ણનું ॥ સૂણતાં તે નામ અનૂપ ॥ અતિ ક્રોધ ઉપન્યા
 ઊર વિષે ॥ થયો વાર્ણી રૂદ્ર સ્વરૂપ ॥ ૩ ॥ આતૂર થઈને ધર્મ પ્રત્યે ॥
 બોલ્યો તપસ્વિ એહ ॥ તમે જે વર પામ્યા કૃષ્ણથી ॥ હવે કહો મુજ
 ન તેહ ॥ ૪ ॥ તે પ્રત્યે હવે ધર્મ બોલ્યા ॥ સાંભળો મુનિ વાત ॥
 મુને રાજ થઈ પોતે મળ્યા ॥ શ્રી કૃષ્ણ પ્રભુ સાક્ષાત ॥ ૫ ॥ પછે
 મેં તે પ્રભુ આગળે ॥ કહ્યું મારું કષ્ટ વિશાળ ॥ મુક્તાનંદનો નાથ મુ
 જ સંગ ॥ બોલ્યા જન પ્રતિપાળ ॥ ૬ ॥ **કડવા** ॥ ૪૮ ॥ **રાગ**
સિંધુ ॥ અતિ કરુણા કરી કૃષ્ણજી બોલિયાં ॥ સાંભળો ધર્મ કહું સ
 ત્ય વાણી ॥ તમને જે ભૂમિપર કષ્ટ દેનાર તે ॥ અશૂર સર્વ થાશે ધૂળ
 ધાણી ॥ અ ॥ ૧ ॥ કળી તણો પ્રગટ અવતાર જે સૂયોધન ॥ તેહ
 ની ભીર કરનાર ભારી ॥ પૂર્વે અશૂર તે યુદ્ધમાં આવિયા ॥ હુણ કૌરવ
 તણો પક્ષ ધારી ॥ અ ॥ ૨ ॥ ભારત યુદ્ધમાં ભીમ અરજૂન કને ॥
 મરાવ્યા મેંજ કુટલાંક પાપી ॥ કંઈકને મેં ન બળરામે સંઘારિયાં ॥
 મારીને કંઈકને મુડિત આપી ॥ અ ॥ ૩ ॥ તેમાં જે અશૂર અતિ
 વૈરભાવે કરી ॥ માહેરો પ્રગટ સંબંધ પામ્યા ॥ દર્શ પર્શાદિકે મુકિત
 ને પામિયાં ॥ જન્મ મૃત્યુ તણાં કષ્ટ વામ્યાં ॥ અ ॥ ૪ ॥ કંઈક તે

વિષય સૂખમાંજ લોભાઈને ॥ મુજ સંગ વૈરવિ દેષ કીધાં ॥ મુક્તાન
 દનો પ્રત્યુ કહે તેમણે ॥ હમણાંજ ભૂમિપર જન્મ લીધા ॥ અ ॥ ૫ ॥
 ૫૬ ॥ ૧૨ ॥ મૂર્તિમાન એવા તમે ધર્મજી ॥ તેના તે અશૂરે જાણ
 હોયો મર્મજી ॥ તમને તે જાણીને મારું રૂપજી ॥ અતિશે દુઃખ દ છે
 ખલ ભૂપજી ॥ ૧ ॥ ૬૧ ॥ ખલ તણા ભૂપાળ છે ॥ એ અશૂર
 ભૂમિ ભાર ॥ ખીજ અમારા સંત જનને ॥ આપે કષ્ટ અપાર ॥ ૨ ॥
 વૈર લેવાને માયરું ॥ ઇચ્છે તે અશૂર ગમાર ॥ તમથી પ્રગટ થઈ તેહ
 ના ॥ હું કરીશ સઘ સંધાર ॥ ૩ ॥ એમ વર દઈશ્રી હરિ ॥ પછે
 પામ્યા તે અંતરધ્યાન ॥ હવે હું આંઈઆવિયો ॥ તમે દીધું દરશન
 દાન ॥ ૪ ॥ એવી રીતે શ્રી કૃષ્ણના ॥ વાર્ણવ્યો પ્રબળ પ્રતાપ ॥
 પોતાના પક્ષિ અશૂરનો ॥ કીધો અધિક ઉથાપ ॥ ૫ ॥ એવાં વચન
 સૂણી ધર્મનાં ॥ ઊર ઉઠી ક્રોધની આળ ॥ મુક્તાનંદ કહે તેતપસ્વિ ॥
 થયો અતિ વિકાળ ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૪૯ ॥ ક્રોધે નયન રંજત કરી
 ભાજેજી ॥ જાણીએ ધર્મને હમણાં બાજેજી ॥ એવો તપસ્વિ કૂળ અંગા
 રજી ॥ દાંતે કરી ડંચો અધર અપારજી ॥ ૧ ॥ ૬૧ ॥ દાંતે દા
 ખી અધરને ॥ બોલિકો દારણ રૂપ ॥ વિષ વર શ્રી કૃષ્ણ તારા ॥ થા
 શો પુત્ર અનૂપ ॥ ૨ ॥ કૃષ્ણના ગુણ દોષને ॥ હું જાણું યથાર્થ જે
 મ ॥ મુજ વિના ભૂમિ વિષે ॥ ખીજી ન જાણે તેમ ॥ ૩ ॥ હમને
 પ્રાણ સમાન બહોલો ॥ દુર્યોધન ભૂપાળ ॥ તેનુંજ ભૂંડું કરણહારો ॥
 કૃષ્ણ કપટનું જળ ॥ ૪ ॥ પારથ કુરો સારથી ॥ એવો જે કૃષ્ણ કઠો
 ર ॥ મુને પણ મહા કષ્ટ દીધું ॥ પાંડું સૂતને જોર ॥ ૫ ॥ દુર્યોધનનો
 સખા હું છું ॥ રાજગુરુ બુદ્ધિવાન ॥ મુક્તાનંદને નાથે, મારું ॥ કીધું
 અતિ અપમાન ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૫૦ ॥ વળી, તે તપસ્વિ કહે છે
 વાતજી ॥ સાંભળપ્રાજ્ઞાણ કહું શાક્ષાતજી ॥ દ્રોણાચાર્ય તણો સૂત જે

હજી ॥ પ્રગટ હું કૃષ્ણ તણા રિપૂ તેહજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ શત્રુ મ
ગટ શ્રી કૃષ્ણનો ॥ માટે મારા મિત્ર અપાર ॥ અસૂર સૌનું રૂકું કર
વા ॥ કરૂ છું ઉપકાર ॥ ૨ ॥ પ્રથમનું શ્રી કૃષ્ણ સંગે ॥ વૈર લેવા
કાળ ॥ શ્રાપ દર્શી છું તુંજને ॥ જેમ રહે દૈત્યનું રાજ ॥ ૩ ॥ વિપ્ર
તારા પુત્ર તે ॥ આયુદ્ધ ન ધારો કોય ॥ ને ધારો તે રિપૂ થકી ॥ પા
ગો પરાભવ સોય ॥ ૪ ॥ શસ્ત્રવોણી પુરૂષ તે ॥ નીજ શત્રુ હણવા
માંધ ॥ કેવળ નીજ બુદ્ધિબળે ॥ મવત્યો ન દીઠો કાંઈ ॥ ૫ ॥ એવી
રીતે મહા શ્રાપ દહને ॥ અસ્વસ્થામાં એહ ॥ મુક્તાનંદ કહે ભૂત જે
વો ॥ થયો અદૃશ્ય તેહ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૫૧ ॥ શ્રાપની ચિંતા
વાધી અપારજી ॥ ભક્તિ ધર્મ કરે અધિક વિચારજી ॥ અતિશે એહ
ને પામે તેહજી ॥ બોલ્યા પરસ્પર વાણી બેઝીજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥
એહ પરસ્પર બોલિયાં ॥ થયું સિદ્ધ આપણું કામ ॥ તે દૈવે વિધન
ચુકત કીધું ॥ રહ્યા ન ઊર આરામ ॥ ૨ ॥ તે માટે મહા વિધન
કુરા ॥ નાશ કરતા જેહ ॥ વિભૂતી અવતાર હરિના ॥ એવા ગણ
પતી એહ ॥ ૩ ॥ તે માટે એ ગણપતીનું ॥ વૃત્ત કરશું એમ ॥ વિ
ધન સર્વે વિનાશ પામે ॥ થાઘે અતિશે ક્ષેમ ॥ ૪ ॥ પછે તે ધર્મે ભ
ક્તિ કરો ॥ શોક ટળવા કાળ ॥ જેમ રામ લક્ષ્મણ જનનકી ॥ વન
ગયાં ત્યાગિ રાજ ॥ ૫ ॥ તેને જેમ વનવાસમાં ॥ થયું કષ્ટ અતિ વિ
ખ્યાત ॥ મુક્તાનંદ તે ધર્મદેવે ॥ ભક્તિને કહી વાત ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥
પર ॥ રાગ માલીગાડો ॥ રામ કથા કહેતાં હનુમાંતનો ॥
મહિમા અતિશે આવ્યોરે ॥ ધર્મે કહ્યો અધિક વિસ્તારી ॥ ભક્તિને
મન ભાવ્યોરે ॥ રામ ॥ ૧ ॥ પછે ઊરમાં એમ સ્મૃતિ આવી ॥ આ
પણા એ કૂળ દેવરે ॥ રામ દૂત હનુમાન કષ્ટ સહ ॥ નાશ કરે તત
એવરે ॥ રામ ॥ ૨ ॥ માણંત નંદન રિપૂ મદ ગંજન ॥ હે હનુમાન

હમારીરે ॥ રક્ષા કરજે રક્ષા કરજે ॥ એમ કહ્યું ભક્તિયે પોકારીરે ॥
 રામ ॥ ૩ ॥ એજ સમયમાં વિપ્ર રૂપ ધરી ॥ દીધું દરશન દાનરે ॥
 મુક્તાનંદ કહે ધર્મ ભક્તિને ॥ એમ રીઝયા હનુમાનરે ॥ રામ ॥ ૪ ॥
૫૬ ॥ ૧૩ ॥ કરુણા કરી બોલ્યા હનુમાનજી ॥ ભક્તિ ધર્મ સાગુજો
 એક ધ્યાનજી ॥ તમે સંતાપ તજે તતખેવજી ॥ હુંજ તમારો છઠી કૂળ
 દેવજી ॥ ૧ ॥ **૬૦** ॥ હુંજ છઠી કૂળ દેવ માટે ॥ મુનેજ પહેલે
 લાજ ॥ કરીશ રક્ષા ખેડની ॥ જેમ સીધસે સર્વે કાજ ॥ ૨ ॥ દ્રૌણી
 ને શ્રાપે કરીને ॥ તમારા સૂત જેહ ॥ શસ્ત્ર નહીં ધારણુ કરે ॥ તોયે
 આધક સમર્થ એહ ॥ ૩ ॥ પોતાની બુદ્ધિને બજે ॥ આ ત્રિલોકી તત
 કાજ ॥ જીતવા સમર્થ થશે ॥ એવા તમારા બાળ ॥ ૪ ॥ તમારા કૂ
 ળની સદા ॥ હું રક્ષાનો કરનાર ॥ જ્યાં જ્યાં સંકટ આવશે ॥ ત્યાં
 રહીશ પાશે ત્યાર ॥ ૫ ॥ એમ કહી હનુમાન ત્યાંથી ॥ થયા તે અ
 તરધ્યાન ॥ મુક્તાનંદ કહે ધર્મ ભક્તિ ॥ રીઝયાં મથમ સમાન ॥ **ક**
૬૫ ॥ ૫૩ ॥ ભક્તિ ધર્મ ઊર હર્ષ અપારજી ॥ ત્યાં થકી ચાલ્યાં
 કરીને વિચારજી ॥ ગણપતીનાં વૃત્તમાં તતકાળજી ॥ આવી પ્રતિતી
 અધિક વિશાળજી ॥ ૧ ॥ **૬૦** ॥ આવી પ્રતિતી ઊર વિષે ॥ દખી
 પ્રતાપ ઉદાર ॥ જેહનું વૃત્ત કર્યા તણે ॥ ઘાટ એકજવાર ॥ ૨ ॥ તેજ
 પજે મહા વિઘ્ન સર્વે ॥ નાશ થયાં તતખેવ ॥ એવા ગણપતિ અ
 ધિક મોટા ॥ વિઘ્ન હરતા દેવ ॥ ૩ ॥ એમ કહીને ચાલિયાં ॥ ઊ
 ર ધરી શ્રી ધનશ્યામ ॥ દોઢ માસે ચાલતા ॥ આવ્યા પોતાને ગામ
 ॥ ૪ ॥ જ્ઞાતિ કુટુંબિ ધર્મનાં ॥ વિંટી વળ્યા જન પુંદ ॥ દંપતિને
 દર્શને કરી ॥ પામ્યા અતિ આનંદ ॥ ૫ ॥ પછે તે પ્રભુના પ્રતાપ
 થી ॥ ધર્મના વૈરી જેહ ॥ મુક્તાનંદ કહે મિત્ર સરખા ॥ થઈને વર
 તે તેહ ॥ ૬ ॥ **ક૬૫** ॥ ૫૪ ॥ ધર્મને દખી શત્રુ સર્વજી ॥ અતિ

ભય પામ્યા મૂક્યો ગર્વજી ॥ પછે કૃપાળુ પ્રભુ પરમ સુખાશુજી ॥ જી-
 વોનાં કરવા કલ્યાણજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ જીવોનાં કલ્યાણ કરવા ॥
 જન્મ લેશે દેવ ॥ એવા થકા તે ધર્મના ॥ ઊરમાં વસ્યા તતખેવ ॥ ૨ ॥
 તેણે કરી એ ધર્મ અતિશે ॥ થયા તે શોભા ધામ ॥ નીજ તેજે જગ
 ઢાંકિયો ॥ એના તે અતિ અભિરામ ॥ ૩ ॥ ધાન્ય ધન્ય વાહન પશુ ॥
 સમૃદ્ધિ તે વિવિધ પ્રકાર ॥ ધર્મનાં ઘરમાં પ્રથમથી ॥ દોલત વાધી
 અપાર ॥ ૪ ॥ એવી રીતે એ વિપ્રને ॥ થયો હરિપ્રસાદ અનૂપ ॥
 તે માટે એ ધર્મને કહે છે ॥ હરિપ્રસાદ સ્વરૂપ ॥ ૫ ॥ હરિપ્રસાદ એ
 નામ લઈ ॥ સૌ ખોલાવે સાક્ષાત ॥ મુક્તાનંદ કહે ભૂમિમાં ॥ એ
 થયા અતિ વિખ્યાત ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૫૫ ॥ દેવ તુલ્ય નીજ કાંતિ
 જોહજી ॥ તતક્ષણ દોલત વાધી એહજી ॥ તે જોઈ ધર્મે વિચાર્યું
 વિશેષજી ॥ આપમાં જાણ્યો હરિ આવેશજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ આપ
 વિષે શ્રીકૃષ્ણના ॥ આવેશ જાણી ઉદાર ॥ પછી ધર્મદેવે ભક્તિમાં ॥
 ધર્યો ગર્ભ જગ આધાર ॥ ૨ ॥ તેણે કરી ભક્તિ થયા ॥ અતિશેજ
 શોભા ધામ ॥ કપિલનો માં દેવહુતી ॥ તે સમ અતિ અભિરામ ॥ ૩ ॥
 અનંત કોટી બ્રહ્માન્ડ જેના ॥ રોમ કૂપ સમાય ॥ તે હરિ ધાર્યો ગર્ભ
 માં ॥ એ આશ્ચર્ય વાત કહેવાય ॥ ૪ ॥ પૂરાણ ચંદ્ર સમાન તનમાં ॥
 વાધી કાંતિ વિશાળ ॥ પ્રેમવતિ હરિ ઉદર ધારી ॥ એમ થયા તતકા
 જી ॥ ૫ ॥ દેવમાતા અદિતી સમ ॥ માન્યા ચોગ્ય તે માત ॥ મુક્તા
 નંદ કહે પ્રેમવતિનાં ॥ પૂન્ય થયાં વિખ્યાત ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૫૬ ॥
રાગ આસાવરી ॥ ભક્તિને દેખીને અન્ય લાભનિયું ॥ ખોલે પર
 સ્પર વાણી હો ॥ ભૂપર ગર્ભવતિ બહુ દીઠી ॥ આવી તો કોય ન જાણી
 હો ॥ ભ ॥ ૧ ॥ ગર્ભવતિ એવી તેજસ્વી ॥ દીઠી ન સાંભળી કોય
 હો ॥ આવાતો એક દેવકીમાતા ॥ સૂણ્યા છે પુરાણમાં સોય હો ॥ ભ ॥ ૨ ॥

એમ પરસ્પર અખળા બોલે ॥ જોઈ જોઈ તેજ અનૂપ હો ॥ પ્રેમવતિ
 નાં ઉદર વિષે કોઈ ॥ આવ્યા છે કારણ રૂપ હો ॥ લ ॥ ૩ ॥ પ્રેમવ
 તિનાં ભાગ્યનો મહિમા ॥ ગાન કરે સૌ નારિ હો ॥ મુક્તાનંદ એ લ
 કિત માતની ॥ પદરજ શીરપર ધારી હો ॥ લ ॥ ૪ ॥ ૫૬ ॥ ૧૪ ॥
 એવા પ્રતાપિ ભકિત માતજ ॥ દશ માસ વિષે શાક્ષાતજ ॥ જન
 મ્યા સૂત શશિ પૂરણુ સમાનજ ॥ કરૂણા શાગર શ્રી ભગવાનજ
 ॥ ૧ ॥ ૬૦ ॥ કરૂણા શાગર શ્રી હરિ ॥ થયા પ્રગટ સુંદર નેણુ ॥
 સાધૂ જનનાં અંતર માંઈ ॥ વાધ્યું સૂખ દિન રેણુ ॥ ૨ ॥ અખિલ
 ભૂવનના નાથ પોતે ॥ અવતર્યા અવિનાશ ॥ ધર્મ કેરા સદન માંઈ ॥
 થયો આધિક પ્રકાશ ॥ ૩ ॥ પછે એ ભકિત પોતા કેરી ॥ સંજ્યામાં
 સૂખકંદ ॥ જનમ્યા એવા લાલ જોઈને ॥ પામ્યા અતિ આનંદ ॥ ૪ ॥
 એવી રીતે એ વિપ્રના ॥ સદનમાં સૂખ ધામ ॥ શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રગ
 ઠિયા ॥ શોભાનિધિ ઘનશ્યામ ॥ ૫ ॥ જે અવશર પ્રભુ પ્રગટિયા ॥
 મહા આનંદકારી અનૂપ ॥ મુક્તાનંદ કહે તે સમો ॥ વાર્ણવું અતિ
 સૂખ રૂપ ॥ ૬ ॥ ૬૬વાં ॥ ૫૭ ॥ સંવત અરાઢ સાડત્રિસો જેહ
 જ ॥ સંવત્સર વિરોધ કૃત એહજ ॥ ઉતરાયાણના રવિ સૂખ રૂપજ ॥
 વસંત રત્નું મધૂ માસ અનૂપજ ॥ ૬૦ ॥ ચૈત્ર માસ ને સૂકલ પક્ષ ॥
 તિથી નવમી ઉદાર ॥ પુણ્ય નક્ષત્રને ચંદ્ર વાસર ॥ સદા સૂખ દાતાર
 ॥ ૨ ॥ વૈશ્વિક લગ્ને કૌલક કરણે ॥ યોગ સૂકર્મો જેહ ॥ દશ ઘડી
 રાત્રિ ગીએ ॥ થયો જન્મ સૂખપ્રદ તેહ ॥ ૩ ॥ ભૂમિ વિષે સૌ મનુ
 જ્યને ॥ થયો મહોત્સવ તતકાળ ॥ સ્વર્ગમાં સહ દેવને ॥ થયો
 ઉત્સવ પરમ વિશાલ ॥ ૪ ॥ ઈંદ્રાદિક સૂર પુષ્પ વૃષ્ટિ ॥ કરે તે
 વારમવાર ॥ ગંધર્વ લાગા ગાવવા ॥ ઊરમાં તે પ્રેમ અપાર ॥ ૫ ॥
 સર વિમાને ગગન છાયું ॥ નાચે સૂર ત્રિય વૃંદ ॥ મુક્તાનંદનો નાગ
 પ્રગટયા ॥ પામ્યા સૌ આનંદ ॥ ૬૬વાં ॥ ૫૮ ॥ દિજ કૂળ પ્રથ

ટયા શ્રી ધનશ્યામજી ॥ પુરુષોત્તમ સર્વ સૂખ ધામજી ॥ આનંદ વા
 ધ્યો જોઈને અપારજી ॥ શોભે સુંદર ધર્મ કુમારજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥
 શોભે ગ્રહ માંહી શ્યામ સુંદર ॥ અધિક તેજ અંખાર ॥ મંગળ દશે
 દિશ માંઈ રાજે ॥ ક્ષિણ થયો ભૂભાર ॥ ૨ ॥ ત્રિવિધ વાયુ વહે સુંદર ॥
 સૌને થયો હુલ્લાસ ॥ ઉડગણુ કેરી જોતી અતિશે ॥ શોભે છે આકા
 શ ॥ ૩ ॥ વળી વારિ સર સરિતા તણાં ॥ સર્વે નિર્મળ થયાં અત્ય
 ત ॥ નિર્મળ નભની છબિ છાજે ॥ જનમિયા ભગવંત ॥ ૪ ॥ અગ્નિ
 હોત્રના અગ્નિ સર્વે ॥ થયા તેજજ્વળ માન ॥ સંતનાં મન શુદ્ધ
 થયાં ॥ અતિશે ઉદય થયું જ્ઞાન ॥ ૫ ॥ અશૂર હતા અવની વિષે ॥
 તેનાં મનમાં વાધ્યો ત્રાસ ॥ મુક્તાનંદનો નાથ પ્રગટયા ॥ પાળવા
 નીજ દાસ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૫૯ ॥ દેવ કરે છે દુંદભિ નાદજી ॥
 વળી અતિ હર્ષ્યા હરિપ્રસાદજી ॥ વાજે વાજાં દિવને ઘેરજી ॥ થ
 ઈ રહી છે અતિ લિલાલેહરજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ થઈ રહી છે લિલા
 લેહર સુંદર ॥ ગાયે વિનતા મંગળ ગીત ॥ લાલને આશિશ દિએ
 છે ॥ મૂખ જોઈ વાધી પ્રીત ॥ ૨ ॥ દધિ હરદિ કુંકુમ આદિ ॥ રંગ
 લઈ સર્વે નાર ॥ એક એકને છંટકે પરસ્પર ॥ કરે કતોહલઉદાર ॥ ૩ ॥
 ત્રણ ભૂવનમાં શબ્દ સુંદર ॥ થયો તે જોજેકાર ॥ ધર્મને મન થયો
 આનંદ ॥ નિર્ધિ નીજ કુમાર ॥ ૪ ॥ પુત્રનું મૂખ જોઈ પ્રીતે ॥ મ
 નમાં તે હર્ષ્યા તાત ॥ અતિ સ્નેહે આશક્ત થયાં છે ॥ કહી ન જ
 એ વાત ॥ ૫ ॥ એવી રીતે થયો ઉચ્છવ ॥ પ્રગટયા જન પ્રતિપાળ ॥
 મુક્તાનંદના નાથ જન હીત ॥ બન્યા મનોહર બાળ ॥ ૬ ॥ **કડ
 વાં** ॥ ૬૦ ॥ **રાગ આસાવરી** ॥ પોતે પ્રગટ થયા પુરુષોત્તમ ॥
 ધર્મ ભૂવન સૂખદાઈ હો ॥ ઈદ્રાદિક સર્વે શૂર આવ્યા ॥ વાજે અધિક
 વધાઈ હો ॥ પો ॥ ૧ ॥ નર નારિ મન હર્ષ ન માયે ॥ જ્યજ્ય વાણી
 બોલે હો ॥ જગજીવનનું મૂખડું જોઈને ॥ મતવાલા થઈ ડોલે હો ॥

પો ॥ ૨ ॥ ગાંધિવ ગીત મનોહર ગાવે ॥ નર્ત કરે સૂર નારિ હો ॥
 સૂર વિમાને અંબર છાયો ॥ થાય કતોહલ ભારી હો ॥ પો ॥ ૩ ॥
 કુલ ઝડી અંબારથી લાગી ॥ સર્વે તે થયા હુલ્લાસિ હો ॥ મુક્તાનંદ
 નો નાય મનોહર ॥ અવતરિયા અવિનાશિ હો ॥ પો ॥ ૪ ॥ ૫
 ૬ ॥ ૧૫ ॥ પુત્ર જન્મ સગી રીઝયા ધર્મજી ॥ પ્રેમે કરાવ્યું જાતક ક
 મંજી ॥ તેજ કર્મમાં જન સૌ કોયજી ॥ મગન થયાં જોઈ ઉચ્છવ સોય
 જી ॥ ૧ ॥ ૬૦ ॥ ઉચ્છવમાં વેદોત્તરીતે ॥ કરી આધિક સનમાન ॥ ધ
 મદેવે પ્રાહ્મણેને ॥ આપ્યાં બહુ વિધ દાન ॥ ૨ ॥ જે જે જાતક આપ્યાં ॥
 તેનો આદર કીધો અપાર ॥ દાન જથ્થા વિધી આપિયું ॥ ઉઘાડી ધન
 ભંડાર ॥ ૩ ॥ પોતાના સૂત રૂપ એવા ॥ પ્રગટ શ્રી ભગવંત ॥ માત
 પિતાને તેજ સંજો ॥ વાધ્યો પ્રેમ અનંત ॥ ૪ ॥ ચૈત્ર શુદ્ધ એકાદશી
 ની ॥ રાત્રિમાં તતકાળ ॥ બાલમુકુંદને મારવાને ॥ આવ્યા ગ્રહ વિક્રા
 ણ ॥ ૫ ॥ પૈતરી કોટરા આદિક ॥ બાળકના ગ્રહ જોઈ ॥ મુક્ત કહે
 નીજ દષ્ટિએ ॥ બાળી ભગાવ્યા તેહ ॥ ૬ ॥ ૬૬વાં ॥ ૬૧ ॥ એ
 મ એ દિન દિન આનંદ કંદજી ॥ બાળ ચંદ્ર સમ વધે સ્વચ્છંદજી ॥
 એક સમે માર્કંડ રૂંધી નામજી ॥ પ્રહ્લ્યારી વેષે તપ ધામજી ॥ ૧ ॥
 ૬૦ ॥ પ્રહ્લ્યારી રૂપ મુનિ વર ॥ આવ્યા તે ધર્મને ઘેર ॥ કર્યું બહુ
 સન્માન તેહનું ॥ પૂજ્યા લક્ષી પેર ॥ ૨ ॥ જાણી તે રૂંધીને જ્યો
 તિશી ॥ ત્રિકાળ દર્શી ઉદાર ॥ અતિ પ્રેમે પ્રાર્થના કરી ॥ વૃષદેવે
 વિવિધ પ્રકાર ॥ ૩ ॥ અમારા આ પુત્ર ફેર ॥ નામ કરણ છે
 જોઈ ॥ તે તમે કરવા ચોગ્ય છે ॥ તેમાં તે નહીં સંદેહ ॥ ૪ ॥
 ત્યારે તે મુનિ શુભ મુહુર્ત જોઈને ॥ નામ ધરવા કાજ ॥ વિધી સહિત
 આરંભ કર્યો ॥ લઈ હોમાદિકના સાજ ॥ ૫ ॥ કર્મ સૌ વિધી વત
 કર્યાં ॥ સર્વજ્ઞ મહા મુનિ ધીર ॥ મુક્તાનંદ કહે ધર્મ પ્રત્યે ॥ બાલ્યા
 વચન ગંભીર ॥ ૬ ॥ ૬૬વાં ॥ ૬૨ ॥ હે ધર્મજી તમારો કુમાર-

૭ ॥ તમારી બેઠની રક્ષા કરનાર ॥ એના આશ્રિત નર ત્રિય
 બેહ ॥ તેની સર્વ આપદા હરશે તેહ ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ આપદા
 હરશે તેમની ॥ કરશે તે સૂખ ઘનશ્યામ ॥ કર્ક રાશિમા જન્મ એનો ॥
 માટે થાશે હરિ એવું નામ ॥ ૨ ॥ અર્થે યુક્ત એ નામવાળો ॥ થાશે
 તમારો લાલ ॥ આશ્રિત નર ત્રિય વૃંદને ॥ તારશે જન પ્રતિપાળ ॥ ૩ ॥
 વળી તમારા પુત્રનો ॥ છે કૃષ્ણ વાર્ણ આતન ॥ આશ્રિત જનના નીજ
 ભૂતમાં ॥ ખેંચી લેશે મન ॥ ૪ ॥ ચૈત્રમાસમાં જન્મ સુંદર ॥ થયો
 છે સાક્ષાત ॥ માટે કૃષ્ણ એવું નામ એનું ॥ થાશે જગવિખ્યાત ॥ ૫ ॥
 હરિ કૃષ્ણ બેઠનાં નામ નોખા ॥ તમારા સૂતના જાણુ ॥ હરિકૃષ્ણ
 એવી રીતે એકજ ॥ મુક્તાનંદ પ્રમાણુ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૬૩ ॥ વળી
 કહુ ધર્મદેવ સૂખધામ ॥ તમારા સતનું સુંદર નામ ॥ ચિત્ત
 દઈ સાંભળો પરમ સૂધીર ॥ સુંદર થાશે ગુણ ગંભીર ॥ ૧ ॥ **ઢા**
ળી ॥ થાશે ગુણ ગંભીર સુંદર ॥ પાંચ ગુણ સખદાન ॥ ત્યાગ જ્ઞાન
 તપ ધર્મ યોગ કરી ॥ થાશે શિવ ॥ સમાન ॥ ૨ ॥ માટે હું તમને
 સૂચવું ॥ તમે બેઠ ચતુર સુજાણુ ॥ નિઃકંઠ એવું નામ સુંદર ॥
 થાશે અતિ પ્રમાણુ ॥ ૩ ॥ હે વૃષ એ રીતે કરો ॥ ગુણ કર્મને અનુ
 સાર ॥ થાશે તમારા પુત્ર કેરાં ॥ નામ અનંત અપાર ॥ ૪ ॥ એવી
 રીતે એ નામ કરી ॥ ટાળ્યા સર્વ સંદેહ ॥ બીજા ગુણ એ પુત્રના ॥
 કેતા હવા મુનિ તેહ ॥ ૫ ॥ એજ તમારા પુત્ર તે ॥ શ્રી વિશ્નુ તુલ્ય
 સ્વચ્છંદ ॥ મુક્તાનંદનો નાથ તમને ॥ દશે અતિ આનંદ ॥ ૬ ॥ **ક-**
ડવાં ॥ ૬૪ ॥ **રાગ કાશી** ॥ માર્કંડ મુનિ નામ ધરને ॥ મૌન
 થયા તતકાળે ॥ સૂતના ગુણ સૂણી ભક્તિ ધર્મને ॥ આનંદ ગાંધો
 વિશાળે ॥ મા ॥ ૧ ॥ ધર્મે તે મુનિવરને આપ્યાં ॥ આભૂષણ વસ્ત્ર
 અપારે ॥ મન વાંચિત સહ સંપત્તિ આપી ॥ એવા તે પરમ ઉદા-

રરે ॥ મા ॥ ૨ ॥ તે મુનિવરને વચ્ચને કરીને ॥ નીજ સૂતના ગુણ જાણીને ॥ ધર્મ લક્ષિતએ મહા મુનિવરને ॥ કહે છે સુધા સમ વાણી
 રે ॥ મા ॥ ૩ ॥ હે મુનિવર અમે દાસ તમારા ॥ નિત નિત દરશન દેજો
 ૪ ॥ ૫૬ ॥ ૧૬ ॥ એમ કરતાં નીજ સૂતને અનૂપજી ॥ ત્રીજું વર્ષ થયું સૂખરૂપજી ॥ ત્યારે તે ચૈાલ કર્મ સૂખકારીજી ॥ ધર્મે કરાવ્યું શ્રુતિ અનુસારીજી ॥ ૧ ॥ ૬૦ ॥ શ્રુતિ તણે અનુસાર સર્વે ॥ કીધું કર્મ ઉદાર ॥ તે દિન મહા ઉત્સવ થયો ॥ સૌ પામ્યા આંદ નઅપાર ॥ ૨ ॥ તેજ દિવસે ધર્મદેવે ॥ સાધૂ પ્રાણી જોઈ ॥ પ્રેમ કરી નીજ ભૂવન તેડી ॥ જમાડયા છે તેહ ॥ ૩ ॥ તે દિવસે ભગવાનને ॥ મારવા દાનવ ધોર ॥ કૃત્યાનો સૃજનાર આવ્યો ॥ કાલીદત્ત કહોર ॥ ૪ ॥ તિવ્ર નીજ દ્રષ્ટે કરી ॥ મનમોહન બાલમુકુંદ ॥ મોહ પમાડ્યો કૈત્ય ને ॥ થયો અશૂર અતિ મતિ મંદ ॥ ૫ ॥ તેણે કરીને અશૂર પાપી ॥ વિવિધ વૃક્ષ મોઝાર ॥ મુક્ત કહે અથડાઈ ચહુ દિશ ॥ નાશ થયો ભૂભાર ॥ ૬ ॥ ૬૭ ॥ ૬૫ ॥ એમ અશૂરના વંદ અપારજી ॥ કરે છે ઉપદ્રવ વારંવારજી ॥ તે જોઈ ધર્મે વિચાર્યું એમજી ॥ આંઈ રીચે નહીં આપાયું ક્ષેમજી ॥ ૧ ॥ ૬૦ ॥ ક્ષેમ નહીં આંઈ આપાયું ॥ એમ વિચારી નીજ ગામ ॥ ત્યાગ કર્યું રિપૂ ત્રાસથી ॥ આવ્યા અવધેપૂર ધામ ॥ ૨ ॥ અવધ્ય મધ્ય અતિ શ્રેષ્ઠ સ્થાનક ॥ રામઘાટને પાસ ॥ ખરહટા શાખા નગરમાં ॥ રહ્યા વૃશ કરી વાસ ॥ ૩ ॥ અવધ્યમાં સૂત નારિ સોતા ॥ એમ વસ્યા જઈ ધર્મ ॥ ત્રિકાલ સર્જ્યું સ્નાન આદિક ॥ કરે તે વિધી વત કર્મ ॥ ૪ ॥ સંધ્યાદિક નિત કર્મ કરતાં ॥ કૃષ્ણ લક્ષિત જોઈ ॥ સર્વ કર્મથી આધિક જાણી ॥ પલ ન ત્યાગે તેહ ॥ ૫ ॥ એમ ધર્મે શ્રી કૃષ્ણની ॥ લક્ષિત કરે એક તાર ॥

મુક્ત કહે તે જોઈ સૌને ॥ વાધ્યો પ્રભુ સંગ પ્યાર ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥
 ૬૬ ॥ નીજ પિતુ ભક્તિ કરે એક તાનજી ॥ તે જોઈ બાલરૂપ ભગ-
 વાનજી ॥ લઈ શિશુ ખેલ સામગ્રિ સારજી ॥ પૂજે શ્રી કૃષ્ણને પરમ
 ઉદારજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ પુજે નિત શ્રી કૃષ્ણને ॥ વળી ધરે છે તેહનું
 ધ્યાન ॥ બાળક છે તોય સાધૃતા કરી ॥ વર્તે સંત સમાન ॥ ૨ ॥ ત્યા-
 જ્યા ગ્રામ્ય વિહાર સર્વે ॥ એવા તે હરિસૂખધામ ॥ તાત સંગે સઉ
 તિરથમાં ॥ નિત નાય પૂરાણ કામ ॥ ૩ ॥ પ્રાત સમે સરજી વિષે ॥
 નિત નિયમ રાખી નાય ॥ પૂરિ મંચે સૌ દેવ મદિરમાં ॥ દરાને નિ-
 ત જાય ॥ ૪ ॥ તેજ હરિ નીજ તાત પાસે ॥ વર્ણાશ્રમના ધર્મ ॥
 શ્રધાએ કરોને સાંભળ્યા ॥ જાણ્યો તેહનો મર્મ ॥ ૫ ॥ તેમજ નીજ
 માતા થકી ॥ વિનતાઉનાં ધર્મ જોઈ ॥ મુક્તાનંદ કહે બાળકૃષ્ણે ॥
 સાંભળ્યા છે તેહ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૬૭ ॥ બાળપણથી શ્રી ઘન-
 શ્યામજી ॥ દ્રઢ પંડિત થયા શુભ ગુણ ધામજી ॥ બાળક તદ્દપિ અધિ
 કે બુદ્ધિવંતજી ॥ શુભ ગુણ જોઈ દ્રાવ પામે ન અંતજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥
 શુભ ગુણ જોતાં પાર ન આવે ॥ એવા તે અજ અપિનાશ ॥ તોય અન્ય
 પાસે ભણે ॥ કરવા તે બુદ્ધિ પ્રકાશ ॥ ૨ ॥ જન્મથી વર્ષ પાંચના ॥
 જ્યારે થયા જગ આધાર ॥ ત્યારે એ ધર્મથી ભક્તિએ ॥ એક જયો પુત્ર
 ઉદાર ॥ ૩ ॥ આધિક શાંત સ્વભાવ સોતા ॥ અધિક મન અભિરામ ॥
 અનૂજ કૃષ્ણ દિનેશના ॥ તેનું નામ ઇચ્છારામ ॥ ૪ ॥ તેજ વર્ષમાં
 ધર્મદેવે ॥ શ્રી હરિને શાસાત ॥ ભણાવ્યા સદ્ગ્રંથ સર્વે ॥ વાધ્યો યશ
 વિખ્યાત ॥ ૫ ॥ અલ્પ કાળમાં ગ્રંથ સર્વે ॥ વાંચી ગયા હરિ જોઈ ॥ મુક્તા
 નંદ કહે લોક સઉને ॥ આધિક આશ્ચર્ય જોઈ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૬૮ ॥
રાગ સામેરી ॥ અવધ્યપૂરમાં શ્રી પુરુષોત્તમ ॥ બાળરૂપ ભગવં-
 તરે ॥ તે શ્રી હરિનો સંગ કરે છે ॥ પૂરનાં બાળ અનંતરે ॥ અ ॥ ૧ ॥

તે સૌને પ્રહ્લાદની પેરે ॥ કૃષ્ણની ભક્તિ શિખાવેરે ॥ સૌ બાળક
 મહા મુનિવર સમ થઈ ॥ પ્રેમ મગન ગુણ ગાવેરે ॥ અ ॥ ૨ ॥ બા
 ળરૂપ શ્રી હરિની ભક્તિ ॥ દેખી કહે સૌ વાતરે ॥ આ પ્રહ્લાદ સરી-
 ખો બાળક ॥ થાશે અતિ વિખ્યાતરે ॥ અ ॥ ૩ ॥ એમ અચોધ્યા
 પૂરમાં ભક્તિ ॥ બાળ વૃદ્ધમાં વ્યાપિરે ॥ મુક્તાનંદના નાથ પ્રગટ
 થઈ ॥ અશૂન વાસના કાપીરે ॥ અ ॥ ૪ ॥ **૫૬** ॥ ૧૭ ॥ અવધ્ય
 માં પાસ કરી રહ્યા ધર્મજી ॥ પૂરજન જાણે અલોકિક મમજી ॥ ધર્મ
 ને શરણુ થયાં બહુ લોકજી ॥ તેનાં તે ટાળ્યા સંશય શોકજી ॥ ૧ ॥
૬૦ ॥ સંશય શોક નિવારિયાં ॥ કાશળ ન રાખી લેશ ॥ અઘાસિર
 હરિ મત્રનો ॥ સાંને કર્યો ઉપદેશ ॥ ૨ ॥ અહિંસાદિક ધર્મ સર્વે ॥
 સૂણ્યા નીજ ગુરૂ પાસ ॥ તેનો શુભ ઉપદેશ કીધો ॥ ટાળવા ભવ
 ત્રાસ ॥ ૩ ॥ ધર્મ દેરા શિષ્ય સર્વે ॥ પાળે ધર્મ વચન ॥ તેહન' શ્રી
 વૃન્દચંદ સગે ॥ લાગી રહ્યાં છે મન ॥ ૪ ॥ ધર્મ જ્ઞાન વૈરાગ્ય સૌ
 તી ॥ કૃષ્ણ ભક્તિ જેહ ॥ ધર્મદેવના શિષ્ય સર્વે ॥ કરે નિ તર
 તેહ ॥ ૫ ॥ એમ શ્રી રાધા કૃષ્ણની ॥ ભક્તિ કરતી સૌય ॥ મુક્તિ
 નંદ કહે ધર્મ સરખાના સમૃથ ગુરૂ નહીં કોય ॥ ૬ ॥ **૬૭** ॥ ૬૮ ॥
 આપનો આશ્રય કરવા ઇચ્છેજી ॥ સગ કુસગની વિકિત પ્રીત્તેજી ॥
 તે વિનતાએને ભક્તિ પાસજી ॥ શિષ્ય કરાવે હરવા ત્રાસજી ॥ ૧ ॥
૬૧ ॥ ત્રાસ હરવા ભવ તણો ॥ કરે ભક્તિ શુભ ઉપદેશ ॥ તે સાં
 ભળી ત્રિય માત્રનો ॥ નવ રહે સશય લેશ ॥ ૨ ॥ માનનિયુના ધર્મ
 સર્વે ॥ ભક્તિ પાસ ઉદાર ॥ કહેવાડ્યા વિરતારથી ॥ જેમ પામે ભવ
 જલ પાર ॥ ૩ ॥ ગર્ભથી વર્ષ આઠમે ॥ શ્રી કૃષ્ણને વૃષદેવ ॥ યથા
 વિધી ઉપવિત આપ્યું ॥ તેડી દિવસ તતખેવ ॥ ૪ ॥ તે દિન મહા
 ઉત્સવ થયો ॥ જમ્યા હજારો દિવસ વૃંદ ॥ વિપ્રને બહુ દાન દીધાં ॥

પામ્યા અત્યાનંદ ॥ ૫ ॥ નૈઋતિક ઋણચારી તાણા ॥ ધર્મમાં રહી હ-
 રિ સોય ॥ મુક્ત કહે નીજ વૃત્તમાં ॥ કાશલ ન રાખી કોય ॥ ૬ ॥
કડવાં ॥ ૭૦ ॥ વેદાદિકનો દૃઢ અભ્યાસજી ॥ અંગ સહિત કર્યો
 નીજ પિતૃ પાસજી ॥ તેહનો અર્થ અનૂપમ જેહજી ॥ નીજ પિતૃ
 પાસ લાણ્યા હરિ તેહજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ લાણ્યા અર્થ એ સર્વના ॥
 સૂણતાં તે એકજ વાર ॥ હૃદય તેનો જાણિયો ॥ નીજ બુદ્ધિને અનુસા-
 ર ॥ ૨ ॥ તાત થકી તે પામિયા ॥ નીજ સંપ્રદાયની રીત ॥ પામ્યા
 તે દિક્ષા કૃષ્ણની ॥ જેમ વધે પ્રભુ સંગ પ્રીત ॥ ૩ ॥ પામ્યા હરિ
 નીજ તાતથી ॥ શુભ અષ્ટાક્ષરનો મંત્ર ॥ જેને જપે સૌ ભવતરે ॥ સદ્ય
 થાય જીવમ્વતર ॥ ૪ ॥ શ્રી ઉધ્ધવ સંપ્રદાયના ॥ જે હૃદય અતિ સૂખ
 રૂપ ॥ તે સર્વે નીજ તાતથી ॥ જાણિયા પરમ અનૂપ ॥ ૫ ॥ પછે તે
 જેમ ધર્મે કહ્યું ॥ તેવી રીતે આપ ઉદાર ॥ મુક્ત કહે શ્રી કૃષ્ણને ॥
 નિત પુને કરો બહુ પ્યાર ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૭૧ ॥ સેવાસાજ લઈ
 સૂખકંદજી ॥ સેવે શ્રી કૃષ્ણને સદા સ્વછંદજી ॥ એવી રીત વર્તતા
 એહ ॥ ૧ ॥ વર્ષ એકાદશના થયા તેહજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ વર્ષ એકાદશ
 થીએ ॥ જનનીને કૃષ્ણદિનેશ ॥ ધર્મ જ્ઞાન જ્વરાગ્ય સોતી ॥ ભક્તિ
 કરી ઉપદેશ ॥ ૨ ॥ નીજ સ્વરૂપનું જ્ઞાન જે ॥ તે દીધું હરિ કરી
 પ્યાર ॥ પછે તીરો ભાવને પામિયા ॥ ભક્તિમાત ઉદાર ॥ ૩ ॥ દુર્વ
 શાના શ્રાપથી ॥ એમ મૂકાવ્યા નીજ માત ॥ નીજ પદ પંકજ પાસ
 રાખ્યાં ॥ એવા શ્રી હરિ સાક્ષાત ॥ ૪ ॥ ઉર્ધ્વ દેહી ક્રિયા તેની ॥ જેષ્ઠ
 સૂતને પાસ ॥ શાસ્ત્ર વિધિએ ધર્મદેવે ॥ કરાવી છે પ્રકાશ ॥ ૫ ॥ ધર્મે
 પણ કુટલાક માસે ॥ કીધો નર તન ત્યાગ ॥ મુક્ત કહે મુનિ શ્રાપ-
 થી ॥ એમ મુકાણાં બડ લાગ્ય ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૭૨ ॥ **રાગ**
મારૂ ॥ દિવ્ય શરીર ધરી ॥ રહ્યાં ખેઉ દિવ્ય શરીર ધરી ॥ ભક્તિ

ધર્મને પ્રાણથી પ્યારા ॥ બાલ સ્વરૂપ હરિ ॥ ૨ ॥ ૧ ॥ નિત્ય સમિપે
 રહે શ્રી હરિને ॥ નિર્ભે નયણુ ભરી ॥ ૨ ॥ ૨ ॥ પોતાના સૂત કૃષ્ણ
 પ્રભુને ॥ સેવે છે પ્રેમ કરી ॥ ૨ ॥ ૩ ॥ શ્રદ્ધાદિક વૃષ સંગે પ્રભુ પદ ॥
 પુજે છે ફરીરે ફરી ॥ ૨ ॥ ૪ ॥ મુક્તાનંદ કહે ત્રિભૂવનમાં ॥ સૂનશ
 રહ્યા પસરી ॥ ૨ ॥ ૫ ॥ ૫૬ ॥ ૧૮ ॥ ઉર્ધ્વ દહિક ક્રિયા ધર્મની જેહ
 છ ॥ શાસ્ત્ર પ્રમાણે વિધી વત તેહ છ ॥ રામપ્રતાપે કીધી સોય છ ॥
 તેમાં તો કાશલ ન રહી કોય છ ॥ ૧ ॥ ૬૦ ॥ કાશલ ન રહી કોય
 વિધ ॥ એમ કીધું કાર્ય ઉદાર ॥ જમાડયા અતિ પ્રેમસૂ ॥ નીજ
 ભૂવન વિપ્ર અપાર ॥ ૨ ॥ તે સઉને દક્ષિણા આપી ॥ પુજ્યા પ્રેમ
 સમેત ॥ ધર્મદેવના પુત્ર સૌને ॥ પ્રાણાણુ સંગ બહુ હેત ॥ ૩ ॥ પછે
 તે હરિને કુટુંબિના ॥ સંગ તજ્યાની આશ ॥ અતિ વૈરાગ્યના વેગ
 થી ॥ ઊરમાં તે આધિક ઉદાસ ॥ ૪ ॥ જેષ્ઠ બંધૂ આદિને ॥ નીજ કુટું
 બિના વૃદ્ધ ॥ તે સઉને પૂછ્યા વિના ॥ થયા આપે એક સ્વછંદ ॥ ૫ ॥
 નિત્ય સ્નાનનું મિષ લઈને ॥ પ્રાત સમે જગવંદ ॥ મુક્તાનંદ કહે ઉત્તર
 દિશમાં ॥ આલિયા સૂખકંદ ॥ ૬ ॥ ૬૬ ॥ ૭૩ ॥ એમ શ્રી કૃષ્ણે કયો
 ગ્રહ ત્યાગ છ ॥ વન પ્રયે ચાલ્યા બહુ ભાગ છ ॥ પછે શ્રી હરિના સખા
 અપાર છ ॥ દર્શને આવ્યા કરી બહુ પ્યાર છ ॥ ૧ ॥ ૬૦ ॥ દર્શન કૃષ્ણ
 દિનેશનાં ॥ કરવાને આવ્યા બાળ ॥ જ્યારે ન ગ્રહ મધ્યે દખિયા ॥
 થયા ઉદાસી તતકાળ ॥ ૨ ॥ સરજી ગંગાને તટે ॥ જોળે છે બાળક
 સોય ॥ પૂછે અગણિત મનુષ્યને ॥ પણ ખબર ન દીએ કોય ॥ ૩ ॥
 ખેડાનાં સ્થળ તેહનાં ॥ વળી ગયાનાં સ્થળ જેહ ॥ પૂર મધ્યે સૌ બાળ
 કો ॥ જોળે છે જઈ જઈ તેહ ॥ ૪ ॥ અવધપૂરમાં જોળતા ॥ હા
 થી તે સર્વ કુમાર ॥ જ્યારે ન દીઠા કૃષ્ણને ॥ કરે રૂદન સૌ એક
 તાર ॥ ૫ ॥ સોકે સહિત કુમાર સર્વે ॥ આવ્યા તે વૃષને દાર ॥ મુ-

ઉતાનંદ કહે વિરહ વ્યાકૂળ ॥ રૂવે છે કરી પોકાર ॥ ૬ ॥ **કડ**
વાં ॥ ૭૪ ॥ અગ્રજ બંધૂ રામપ્રતાપજી ॥ અતિ ઉદાસી ઊર અતિ
 સંતાપજી ॥ તે પાસે આવ્યા સૌ બાળજી ॥ વિરહ વિકલ બોલ્યા તત
 કાળજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ વેગે બાળક બોલિયા ॥ બંધૂ તમારા જેહ ॥
 નિલકંઠ ન મળ્યા અમને ॥ ગયા ક્યાંઈક તેહ ॥ ૨ ॥ રામપ્રતાપે
 પૂર વિષે ॥ બોળિયા ઘર ઘર માંહી ॥ તોપણ તેહને શ્રી હરિની ॥
 ખબર ન જડી ક્યાંઈ ॥ ૩ ॥ અનૂજ ઇચ્છારામ આદિક ॥ કુટુંબિ
 ના વૃંદ ॥ તે પણ બોળી હારિયાં ॥ તોય ન દીઠા સૂખકંદ ॥ ૪ ॥
 નયણે જલધારા વહે ॥ સૌ કરે વિવિધ વિલાપ ॥ તે સૌને જોઈ જો
 છ બંધૂ ॥ પાઠ્યા અતિ સંતાપ ॥ ૫ ॥ દુઃખ તણા સાગર વિષે ॥
 પડિયો તે સૌ પરિવાર ॥ મુક્તાનંદ કહે હરિ વિના ॥ એમ પામે કષ્ટ
 અપાર ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૭૫ ॥ બ્રાત બ્રાત એમ કરીને પોકાર
 જી ॥ રૂએ છે કુટુંબિ વારમવારજી ॥ જોઈ બંધૂ શ્રી હરિના જેહજી ॥
 સૌથી અતિશે તલપે તેહજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ સૌથી અધિક વિલાપ કરી
 ને ॥ રૂએ છે મોટા બ્રાત ॥ અમને તે ત્યાગિ શ્રી હરિ ॥ હવે ક્યાં ગ
 યા શાક્ષાત ॥ ૨ ॥ એહના નિત્ય બોજન સુમે ॥ વિતી ગયો છે
 સોય ॥ તિર્થ સર્વે બોળિયાં ॥ તોય ખબર ન જડી કોય ॥ ૩ ॥ ક્યાં
 જઈને નિરખું હવે ॥ એનું વદન ચંદ્ર સમાન ॥ ક્યાં જઈ વચના
 મૃત સૂણું ॥ મુને એજ ઊરમાં ધ્યાન ॥ ૪ ॥ એમ અતિ સ્નેહે ક
 રી ॥ તલપે છે રામપ્રતાપ ॥ સૂખદ બંધૂ વિચોગના ॥ ઊરમાં તે અતિ
 શે તાપ ॥ ૫ ॥ ચરિત્ર શ્રી ઘનશ્યામનાં ॥ તેને સભારે એકતાર ॥
 મુક્ત કહે દિન રાત્રી ઊરમાં ॥ રહે છે એજ વિચાર ॥ ૬ ॥ **કડ**
વાં ॥ ૭૬ ॥ **રાગ મેવાડો** ॥ સર્વે કુટુંબિરે કૃષ્ણ દિનેશનારે ॥
 એવી રીતે કરે છે વિવિધ વિલાપ ॥ ઇચ્છારામ આદિરે સર્વે બંધૂને
 રે ॥ અંતરમાં વાઘ્યો છે વિરહનો તાપ ॥ સ ॥ ૧ ॥ સૌ મળી સોચ

કરે શ્રી હરિ તણોરે ॥ અતિ દુઃખ સેતાં અહોનિશી જાય ॥ ચોડાંક
 નીરમારે બહુ મચ્છની પેઠેરે ॥ પલ એક શાંતિ કાંઈન થાય ॥ સ ॥ ૨ ॥
 સૂવાસની આદિરે બંધૂનિ ચોષિતારે ॥ અહનિશ કરે છે શોક અપા
 ૨ ॥ અતિ કષ્ટે કરી દિવસને નિગમેરે ॥ હરિ વિના એમ દુઃખિ પ
 રિવાર ॥ સ ॥ ૩ ॥ પૂરવાસી પાણુ અતિ દુઃખિયાં થયાંરે ॥ સૂણા હ
 રિ વન ગયાનાં વાત ॥ મુક્ત કહે છેરે સૌના જે આતમારે ॥ તેજ એ
 પ્રગટ પ્રભુ શાક્ષાત ॥ સ ॥ ૪ ॥ ૫૬ ॥ ૧૯ ॥ વર્ણિ રૂપ શ્રી કૃષ્ણ
 ઉદારજી ॥ નિગમન પામેજેહનો પારજી ॥ આચ્છાદન સોતી કૌપીન
 જી ॥ મૃગાજીન પ્રભુ સૂત્ર નવીનજી ॥ ૧ ॥ મૃગાજીલા પ્રભુ સૂત્ર
 ને ॥ ધાર્યા છે કૃષ્ણ દિનેશ ॥ એ કંઠિયુ તુલસી તણી ॥ ધારી છે પ્ર
 પ્રદેશ ॥ ઉર્ધ્વપુંડ્રુ ચિન્હ લાજે ॥ કુંકુમ ચંદ્રસમેત ॥ જટા મુંગની
 મેખલા ॥ ધરી રહ્યા કૃપા નીકેત ॥ ૩ ॥ જપમાળા ને કમંડલું ॥ તે
 ને ધાર્યા છે દિવ દેવ ॥ સૂખધામ સાલગ્રામની ॥ પ્રેમે કરે નિત મે
 વ ॥ ૪ ॥ મહાભારતને શ્રી મદ્ ભાગવત ॥ ધર્મ શાસ્ત્ર ઉદાર ॥ સ્કં
 દ પુરાણ એ ચારના ॥ પ્રભુ ગ્રહ્યા ચારજ સાર ॥ ૫ ॥ એ સૌની
 પોથી કરી ॥ પ્રેમેસુ રાખી પાસ ॥ મુક્ત કહે તે ગ્રંથનો ॥ હરિ રા
 ખે નિત અભ્યાસ ॥ ૬ ॥ ૬૭ ॥ ૭૭ ॥ એવા થકા શ્રીકૃષ્ણ કૃપાળ
 જી ॥ સરજ્ય ઉતરીને તતકાળજી ॥ ઉત્તર દિશમાં ગયા અવિનાશજી ॥
 ખીજી ક્રોધ મનુષ્ય નહીં પાશજી ॥ ૧ ॥ ૬૮ ॥ ખીજી ક્રોધ ન
 સંગમાં ॥ એમ ચાલ્યા પરમ ઉદાર ॥ નગ્ર ગ્રામને ખેટ ખરવટ ॥
 ઉલંઘ્યા છે અપાર ॥ ૨ ॥ એવી રીતે કુટલાક દિન લગ ॥ ચાલતા
 સૂખધામ ॥ હિમાચલની તલેટીમાં ॥ પોતા શ્રી ઘનશ્યામ ॥ ૩ ॥
 ત્યાં થકી મહા અર્જુન આવ્યું ॥ અતિ ભયાનક એહ ॥ સિંહ વ્યાઘ્ર
 વરાહ મહિશો ॥ વ્યાપિ રહ્યું છે તેહ ॥ ૪ ॥ વન મધ્યે ફરતાં રહે ॥

ગજ જૂથ ગવય અપાર ॥ રૂં મૃગ કસ્તુરિયા ॥ વન પશુ વિવિધ પ્ર
કાર ॥ ૫ ॥ વન વિષે ચરતાં રૂં ॥ બહુ સૂરા ગાયના વૃંદ ॥ સુકતા
નંદના નાથને ॥ થયું વન જોઈ આનંદ ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૭૮ ॥
અમિત ફુલફળનો બહુ ભારજી ॥ તેણે નમ્યા તરૂં વિવિધ પ્રકારજી ॥
વન મધ્ય સર સરિતા સૂખરૂપજી ॥ તે મધ્ય પક્ષિ બોલે અનૂપજી ॥ ૧ ॥
ઢાળ ॥ ખગ મૃગ સર સરિતા વડે ॥ એ વ્યાપિ રહ્યું છે વન ॥
તેહનું ઉલ્લસન કરીને ॥ ચાલ્યા જગજીવન ॥ ૨ ॥ નિર્ભય મન હેમા
ડીમાં ॥ પોતાને આનંદ કંદ ॥ હેમાચલની શોભા જોઈને ॥ પામ્યા
અતિ આનંદ ॥ ૩ ॥ ક્યાંક શ્યામને ચેત કાંઈક ॥ ક્યાંક રાતો વાર્ણ ॥
ક્યાંક પિતને હરિત ક્યાંક ॥ ક્યાંક ઢાંક્યો તાર્ણ ॥ ૪ ॥ નાના વાર્ણ જુકત
ગિરીવર ॥ શોભા કહી નવ જાત ॥ ગેર આદિક ધાતુ સોતો ॥ દેખી દ્ર
ગ લલચાય ॥ ૫ ॥ નિઝરાણાના શબ્દ બેજો ॥ પક્ષિનો રવ જોઈ ॥
સુકતાનંદ કહે ગિરી વિષે ॥ વ્યાપિ રહ્યો છે તેહ ॥ ૬ ॥ કડ
વાં ॥ ૭૯ ॥ તે ગિરી મધ્ય વિચરે ઘનશ્યામજી ॥ તાપ સેવે શતદ
પિ છબિ ધામજી ॥ અતિ કોમળ કર ચરાણ અનૂપજી ॥ સનલ મેઘ
સમ શ્યામ સ્વરૂપજી ॥ ૧ ॥ ઢાળ ॥ નવ નીર દસમ મૂર્તિ ॥ જોઈ
લાજે કોટીક કામ ॥ બાળક રૂપ અનૂપ તાપસ ॥ આદિક મન અ
ભિરામ ॥ ૨ ॥ ભૂપર પદ પકેજ ધરીને ॥ ચાલે છે સૂખકંદ ॥ શો
જે ચિન્હ તે ચરણમાં ॥ ભજતાં ટળે ભવરંદ ॥ ૩ ॥ પશુ પક્ષિ જે વ
ન તારુણ ॥ જોઈ પામે અતિ આનંદ ॥ જ્યાં જઈ બેશે શ્રી હરિ ॥
વીંટી વળે મૃગ વૃંદ ॥ ૪ ॥ નિર્મિ શ્રી ઘનશ્યામને ॥ એમ પશુ પાણુ
પ્રેમી થાય ॥ મનુષ્ય પ્રેમી થાય તેનું ॥ શું આશ્ચર્ય કહેવાય ॥ ૫ ॥
એવા પ્રબળ પ્રતાપને ॥ દેખાડતા જગ વૃંદ ॥ સુકતાનંદ કહે હીમ
ગિરી મધ્ય ॥ રૂં એક સ્વચ્છંદ ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૮૦ ॥ રાગ મ

લાર ॥ હીમગિરી મધ્યે ચાલિયા ॥ શ્રી હરિ બ્રહ્મચારી ॥ પુલ્હાશ્ર
 મમાં આવિયા ॥ પ્રભુ લય લય હારી ॥ હી ॥ ૧ ॥ તે આશ્રમ પાસે
 વહે ॥ નદિ ગંડકી ભારી ॥ શાલગ્રામે યુક્ત છે ॥ સરિતા સૂખકા
 રી ॥ હી ॥ ૨ ॥ તે આશ્રમમાં વિમ્નુની ॥ ભૂત્તિ સૂખદાતા ॥ મુક્ત
 નાથ નામે સદા ॥ રહે જગ વિખ્યાતા ॥ હી ॥ ૩ ॥ ત્યાં જઈને એક
 જ પગે ॥ ઉભા અવિનાશી ॥ ઊંચા બેઠે ભૂજ રાખીને ॥ કરે તપ સૂખ
 રાસી ॥ હી ॥ ૪ ॥ અધિક તપ તિવ્ર આદર્શ ॥ તમ ભાન વિસારી ॥
 મુક્તાનંદનો પ્રભુ થયા ॥ તાપસ વૃત્તધારી ॥ હી ॥ ૫ ॥ ૫૬ ॥ ૨૦ ॥
 ગાયત્રિ જપથી તતખેવળ ॥ રીઝયા શ્રી હરિ ને સવિતા દેવળ ॥ જે
 છે હીર્ણમય પ્રભુ વિખ્યાતળ ॥ તે દર્શન દીધું શાક્ષાતળ ॥ ૧ ॥ ૬
 ૭ ॥ શાક્ષાત શંખ ને ચક્ર ધારી ॥ કર્ણાના ભંડાર ॥ વર માંગો એમ શ્રી
 હરિ પ્રત્યે ॥ બોલ્યા પરમ ઉદાર ॥ ૨ ॥ કર જોડી વંદન કરી ॥ કહ્યું
 સૂર્યને ઘનશ્યામ ॥ કામાદિક શત્રુ થકી ॥ રક્ષા કરો સૂખધામ ॥ ૩ ॥
 સંભારું જે જે સમે ॥ ત્યારેજ આનંદ કદ ॥ આવું દરશન આપ
 જો ॥ એ વર માંગ્યો જગ વંદ ॥ ૪ ॥ ત્યારે તે રાં ॥ નારાયણે ॥
 હશી કહ્યું તથાસ્તુ એહ ॥ સંભારો ત્યાં સમિપ રહેશું ॥ તેમાં નહીં
 સંદેહ ॥ ૫ ॥ શ્રી સૂર્ય નારાયણુ દેવથી ॥ એમ પામ્યા હરિ વરદાન ॥
 મુક્તાનંદનો નાથ તપસ્વિ ॥ અધિક તેજ નિધાન ॥ ૬ ॥ ૬૬
 વાં ॥ ૮૧ ॥ કંઈક માસ ત્યાં રહ્યા ઘનશ્યામળ ॥ ત્યાંથી પછે ચા
 લ્યા સૂખધામળ ॥ અગણિત વન તરૂં અધિક વિશાળળ ॥ અનંત ન
 દિ અગણિત મહા તાળળ ॥ ૧ ॥ ૬૭ ॥ અનંત એ સૌ ઉલંઘિને ॥
 આવિયા સૂખકંદ ॥ ત્યાં એક વન અવલોકતાં ॥ પામિયા અતિ આ
 નંદ ॥ ૨ ॥ તે વન માંઈ રહ્યા હતા ॥ ગોપાલ જોગિ જેહ ॥ નિલકં
 ઠ બ્રહ્મચારીએ ॥ નિર્બીજ તતક્ષણુ તેહ ॥ ૩ ॥ પાસે જઈને પ્રણામ

કીધાં ॥ મળ્યા ખેડ ભરી ખાથ ॥ પછે તે હરિ રહેતા હવા ॥ ગોપાલ
 જોગિ સાથ ॥ ૪ ॥ તે જોગિથી સિદ્ધ કર્યો ॥ અષ્ટાંગ જોગ અનૂપ ॥
 જોગિને પણ રાજ જોગની ॥ રીત કહી સૂખ રૂપ ॥ ૫ ॥ તે જો
 ગિ હરિ ધ્યાનમાં ॥ અતિ સિદ્ધ થયા બુદ્ધિમાન ॥ મુક્તાનંદ કહે જો
 ગિને ॥ કર્યા કૃતાર્થ ભગવાન ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૮૨ ॥ ત્યાં થકી
 ચાલ્યા વર્ણિ તેહજી ॥ આદિ પરાહં તિર્થ ગયા એહજી ॥ ત્યાં થકી વંગ
 દેશમાં આવ્યાજી ॥ મહા પ્રભુ તે લોકને મન ઘાણું ભાવ્યાજી ॥ ૧ ॥
ઢાળી ॥ લોકને મન ભાવિયા ॥ શૌભાનિધિ ધનસ્થામ ॥ સિરપૂરના
 મે જો પત્તન ॥ ગયા પ્રભુ તે ડામ ॥ ૨ ॥ તે પૂરમાં રહે સિદ્ધ માની ॥
 અશૂર અતિશે ધોર ॥ તેનો તે મદ્દ હરતા હવા ॥ નીજ સામર્થીને જો
 ર ॥ ૩ ॥ એક દિને ગજ આદિનું ॥ લોધું તે ભારે દાન ॥ લેતાં વે
 તજ કાજજ સરખો ॥ થયો નીજ નવવાન ॥ ૪ ॥ તે બ્રાહ્મણ શ્રી
 કૃષ્ણ પ્રભુને ॥ રાસણ આવ્યો ધાઈ ॥ સ્વ દૃષ્ટે કરી જોમ હતો તેમ ॥
 કીધો જન સૂખદાઈ ॥ ૫ ॥ પછે તે સૌ અશૂરે મળી ॥ બહુ ઁર્થ્યા
 કૃત્યા હોર ॥ મુક્તાનંદનો નાથ તેહને ॥ જીત્યા સહજ સૂધીર ॥ ૬ ॥
કડવાં ॥ ૮૩ ॥ જ્યાં જ્યાં ગિરી વન તિર્થ ઉદ્ધારજી ॥ ત્યાં મુમુક્ષ
 મનુષ્ય અપારજી ॥ તેને દઈ નીજ દર્શન દાનજી ॥ કરે કૃતાર્થ શ્રી
 ભવાનજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ કરે કૃતાર્થ દૈવિ જનને ॥ એવા વર્ણિ અ
 નૂપ ॥ ખાલવા કુંડ નામે તીરથ ॥ ત્યાં ગયા સૂખરૂપ ॥ ૨ ॥ પછે
 ત્યાં થકી ચાલિયાં ॥ મુનિરાજ પૂરણ કામ ॥ ગંગા સાગર સંગમે ॥
 આવ્યા તે શ્રીધનસ્થામ ॥ ૩ ॥ ગંગા સાગર સંગમે ॥ જઈ સ્નાન ક
 ર્યું સૂખકંદ ॥ કપિલ મુનિને દર્શને ॥ પામ્યા તે અત્યાનંદ ॥ ૪ ॥
 કાંઈક દિન ત્યાં રહી કરી ॥ પછે ચાલિયા અવિનાશ ॥ પુરુષોત્તમ
 પરિમાં ગયા ॥ કરવા તે તિર્થ નિવાસ ॥ ૫ ॥ પૂરિ મધ્યે શ્રી જગન્નાથ

નું ॥ કરે નિત દરશન ॥ મુકતાનંદનો નાથ નિર્ભિ ॥ શુદ્ધ થયાં પૂર
 જન ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૮૪ ॥ **રાગ** **સિંધુ** ॥ પુરુષોત્તમ પૂરને
 વિષે શ્રી હરિ ॥ વર્ણિ વેશે દૃઢ વૃત્ત ધારી ॥ કેટલાક માસ ત્યાં વાસ
 કરીને પછે ॥ ભૂ તણો ભાર નાંખ્યો ઉતારી ॥ પુ ॥ ૧ ॥ તેજ પૂરને
 વિષે અશૂર અગણિત હતા ॥ આધિક અભિમાન વશ પ્રબલ વંકા ॥
 એક બીજને તે નમી ક્રોધ ન દીએ ॥ ઊર નહીં ક્રોધની ત્રાસ સંકા ॥
 પુ ॥ ૨ ॥ એ સૌ અશૂરને મોહ ઉપજવીને ॥ પરસ્પર વેર દીધું જ
 ગાડી ॥ એમ એ પરસ્પર પરાભવ પામિયા ॥ મરે અગણિત પ્રભુ દે
 ખે દાડી ॥ પુ ॥ ૩ ॥ એમ શ્રી કૃષ્ણ પ્રભુ ભાર ભૂમિ તણો ॥ આપ
 ઇચ્છાએ ઉતારી નાંખ્યો ॥ કેહે છે મુકતાનંદ અશૂર અધર્મ હણી ॥
 ધર્મ પરિવારનો રંગારખ્યો ॥ પુ ॥ ૪ ॥ **પદ** ॥ ૨૧ ॥ ત્યાં થકી ચાલ્યા
 કૃષ્ણ દિનેશજી ॥ રામનાથનો કરી ઉદ્દેશજી ॥ પ્રથમજ આદિકૂર્મ ગ
 યા એહજી ॥ તિર્થનાં જનને મન ગમ્યા તેહજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥
 તિર્થવાસી લોક સૌને ॥ ભાવિયા ઘનશ્યામ ॥ ત્યાંથી માંનસરપૂર વિ
 ષે ॥ આવ્યા તે ધીરજ ધામ ॥ ૨ ॥ તે મનસાપૂરને વિષે ॥ રાજ
 તે અતિ બુદ્ધિવાન ॥ તે નૃપ દ્વારે અશૂરનું ॥ પ્રભુ કરાવ્યું અપમાન
 ॥ ૩ ॥ ત્યાંથી શ્રી હરિ ચાલિયા ॥ ગયા વેંકટાડિ મોઝાર ॥ ત્યાં
 વિશ્નુનાં દરશન કરીને ॥ પામ્યા હરખ અપાર ॥ ૪ ॥ શીવ કાંચિ
 ને વિશ્નુ કાંચિ ॥ જોયાં કરી ભહુ પ્રીત ॥ ત્યાંથી શ્રીરંગમાં ગયા ॥
 કરવા તે ભૂમિ પુનિત ॥ ૫ ॥ ત્યાંથી રામેશ્વર ગયા ॥ નિર્ખ્યા તે શિ
 વ સૂખરૂપ ॥ મુકતાનંદ કહે કૃષ્ણ દેવે ॥ કીધાં તિર્થ અનૂપ ॥ ૬ ॥
કડવાં ॥ ૮૫ ॥ ત્યાં થકી ચાલ્યા વર્ણિરાજજી ॥ તિર્થ યાત્રા કરવા
 કાજજી ॥ મુંદરરાજ વિશ્નુ સૂખકંદજી ॥ તે નિર્ભિ થયો અતિઆનંદ
 જી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ અતિઆનંદે ત્યાં થકી ॥ ચાલિયા શ્રી ઘનશ્યામ
 મ ॥ અરણ્ય એક રૂળ કુલ જળ વિના ॥ આવિયું દુઃખ ધામ ॥ ૨ ॥

પાંચ દિવસ તે વન વિષે ॥ ચાલિયા વણિ સોય ॥ તોપાનુ અન્ય જ
 ળ ક્યાંઈ ન મળ્યું ॥ ગામ ન આવ્યું કોય ॥ ૩ ॥ ૬૬ દિન મધ્યાન
 ટાણે ॥ તે વનમાં એક કૂપ ॥ હરિ ઇચ્છાએ આવીયો ॥ જોઈ રિ
 ઝયા મુનિ સૂખરૂપ ॥ ૪ ॥ કૂપનું જલ કાઢીને ॥ થયા નાહી ધોઈને
 ત્યાર ॥ શાલગ્રામની સેવા કરવા ॥ બેઠા પરમ ઉદાર ॥ ૫ ॥ વિશ્નુ
 માં ભક્તિ ઘણી ॥ માટે શાલગ્રામજી દેવ ॥ મુક્ત કરે બહુ ઉદક પી
 ધું ॥ રીઝ્યા હરિ તતખેવ ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૮૬ ॥ નિલકંઠ મુનિ
 કાધો વિચારજી ॥ જે પ્રભુ પીધું ઉદક અપારજી ॥ તેમ નૈવેદ્યને જોઈ
 એ અન્નજી ॥ તેના તે શી કરીએ જતનજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ જતન
 તેહની શુ કરે ॥ કેમ ધરે પ્રભુને થાળ ॥ તેજ સમામાં શિવસતી ॥
 ત્યાં આવિયા તતકાળ ॥ ૨ ॥ તે બેઠા પ્રભુચારીને ॥ આપ્યા સા
 તુ કરી બહુ હેત ॥ વિશ્નુને નૈવેદ્ય અર્પિ ॥ જમ્યા તે જોગ નીકેત
 ॥ ૩ ॥ પછે ત્યાં થકી ચાલિયા ॥ ગયા ભૂતપૂરિ ઘનશ્યામ ॥ રામા
 નુંજ આચાર્યનું ॥ એ જન્મ ભૂમિ ગામ ॥ ૪ ॥ રામાનુંજની પ્રતિમા
 ને ॥ નિર્ધિ કરી બહુ પ્યાર ॥ પ્રેમસૂ પૂજન કરીને ॥ પામ્યા હર્ષ અ
 પાર ॥ ૫ ॥ ત્યાંથી કુમારિકા ક્ષેત્ર પ્રત્યે ॥ ગયી તે આનંદ કંદ ॥
 મુક્તાનંદનો નાથ ઓળી પેર ॥ કરે છે તીર્થ સ્વછંદ ॥ ૬ ॥ કડ
 વાં ॥ ૮૭ ॥ ત્યાં થકી પદ્મનાભ ગયા એહજી ॥ ત્યાંથી જનાર્દન
 પોંચ્યા તેહજી ॥ ત્યાંથી આદિકેશવ છે નામજી ॥ તે વિશ્નુ નિર્ધ્યા
 સૂખધામજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ સૂખધામ વિશ્નુ નિરખિયા ॥ ત્યાં આ
 વ્યા અશૂર અપાર ॥ તેનો પરાભવ કીધો ઘણો ॥ તેમાં કાંઈ ન લા
 ગી વાર ॥ ૨ ॥ ત્યાંથી તે મલયાચલ ગયા ॥ નિર્ધ્યા તે સાક્ષિ
 જોપાળ ॥ ત્યાંથી તે કિસ્કંદા ગયા ॥ નાહ્યા તે પંપાતાલ ॥ ૩ ॥ ત્યાં
 થી પુંડરપૂર ગયા ॥ નિર્ધ્યા શ્રી વિઠ્ઠલનાથ ॥ પ્રેમસૂ વંદન કરીને ॥

બેઠિયા ભરી ખાથ ॥ ૪ ॥ ત્યાંથી ગયા ગોદાવરી ॥ રહી દંડકારણા
 માંધ ॥ પ્રદક્ષણા કરી તેહની ॥ કાશલ ન રાખી કાંઈ ॥ ૫ ॥ ત્યાંથી
 નાગિકપૂર વિષે ॥ આવિયા શ્રી હરિ આપ ॥ મુક્તાનંદનો નાથ નિ
 ર્ખિ ॥ લોક થકાં નિખાપ ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૮૮ ॥ રાગ ઘોળી ॥
 અવનિપર એમ તોરથ કરતા ॥ આવે છે અપિનાશીજી ॥ તાપિ મધ્ય
 રનાન કરીને ॥ અતિ રીડયા સૂખરાશિજી ॥ ૧ ॥ ત્યાંથી રેવા મહિ
 સાભામાં ॥ નાહ્યા શ્રી ઘનશ્યામજી ॥ ત્યાંથી ભીમનાથ શિવ મદિર ॥
 ત્યાં આવ્યા તપ ભામજી ॥ ૨ ॥ ત્યાંથી ગોપનાથનું મંદિર ॥ ત્યાં
 આવ્યા સૂખકાંજી ॥ ગોપનાથ દિવને નિર્ખિને ॥ પામ્યા અગિ આ
 નંદજી ॥ ૩ ॥ ત્યાંથી પંચ તિર્થ મર્ચે ॥ કરતા અંતર્યામિજી ॥
 પૂનિત પ્રભાસ ક્ષેત્રમાં આવ્યા ॥ મુક્તાનંદના ગ્વામિજી ॥ ૪ ॥ જ
 દ ॥ ૨૨ ॥ અનંત તિર્થમાં જઈને ઉદારજી ॥ તે તિર્થનાં મનુષ્ય અ
 પારજી ॥ તેને દઈ નિજ દર્શન દાનજી ॥ ભવ ભયથી છોડયા ભગવા
 નજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ ભવ દુઃખ હારી ધર્મ સોતી ॥ કષણ ભક્તિ જે
 હ ॥ તેનો દૃઢ ઉપદેશ આપી ॥ ટાળ્યા સર્વ સંદેહ ॥ ૨ ॥ એવી
 રીતે બહુ તિર્થ પ્રત્યે ॥ વિચરતા ઘનશ્યામ ॥ ધર્મમાં રહી ધર્મનું ॥
 સ્થાપન કરે સૂખધામ ॥ ૩ ॥ તિર્થમાં પરિવાર સોતો ॥ રહ્યાંતા જે
 અધર્મ ॥ તે ટાળ્યો નિજ સામર્થ્યે કરી ॥ કીધું અદ્ભુત કર્મ ॥ ૪ ॥
 શ્રુતિ સ્મૃતિ સત શાસ્ત્રને ॥ વાદે કરી જગવંદ ॥ પાખંડિ ગુરૂ માત્ર
 ને ॥ જીતિયા આનંદકંદ ॥ ૫ ॥ તે પાખંડિ ગુરૂ થકી ॥ શુદ્ધ મુમુ
 ક્ષના વૃદ્ધ ॥ કંઈ મુક્તાનંદ સદ્ય મૂકાવિયાં ॥ તેનાં કાપિયા ભવકંદ
 ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૮૯ ॥ બ્રહ્મચર્યાદિક નિયમ અપારજી ॥ તે રા
 ખી તપ કરે ઉદારજી ॥ ત્યાગિ તિથવાસીને એહજી ॥ સ્થિતિની રીત દે
 ખાડી તેહજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ ત્યાગિ સર્વેને તિર્થનાં જન ॥ તેને તે

શ્રુતિ અનુસાર ॥ સ્થિતિ દેખાડી ત્યાગિની ॥ જેમ પામે ભવજલ
 પાર ॥ ૨ ॥ શિત ઉદ્યમ ને ક્ષુધાપિ પાસ ॥ એ આદિક દુઃખ વૃંદ ॥
 તેને સહેતી તિશુ થઈ સદા ॥ ફરે એક શાંત સ્વચ્છંદ ॥ ૩ ॥ પ્રીત ન
 હો કોઈ વસ્તુમાં ॥ સંગ પરિગ્રહ નહો લેશ ॥ કૌપિન માત્ર છે વસ્ત્ર જે
 હને ॥ તાપ સર્વણી વેશ ॥ ૪ ॥ મુગચર્મ ને નટા ધારી ॥ અનાવૃત
 છે અંગ ॥ રાત દિશ સર્વે રૂતમાં ॥ વર્તે એમ અભંગ ॥ ૫ ॥ ગામ
 બાહરે વૃક્ષ હેઠે ॥ રહે સદા તજી ગાય ॥ મુક્ત કહે શ્રી કૃષ્ણ ગ્રહ ત
 જ ॥ કીધો વનમાં વાસ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૯૦ ॥ નિત ત્રિકાલ
 સ્નાનનું નેમજી ॥ પ્રભુ સેવામાં અતિશે પ્રેમજી ॥ કરે ત્રિકાલ પ્રભુ
 પૂજન સોયજી ॥ એ સમ કૃષ્ણ ભક્ત નહો કોયજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥
 કૃષ્ણ ભક્ત ન કોય એ સમ ॥ એવા વર્ણિ અનૂપ ॥ રમિક રાધા
 કૃષ્ણમાં ॥ કરી નૃપતું મન તડપ ॥ ૨ ॥ રાસ પંચાધ્યાયિનો ॥ નિ
 ત પાઠ કરે બુદ્ધિવંત ॥ ધ્યાન ધરે શ્રી કૃષ્ણનું ॥ એમ ભજે શ્રી ભગ
 વંત ॥ ૩ ॥ આસન વિવિધ પ્રકારનાં ॥ ત્રિકાલ પ્રાણુયામ ॥ ક્રિયા
 બહુ વિધી જોગની ॥ તે નિત કરે સૂખપામ ॥ ૪ ॥ હેમંત કાલે સી
 તનું ॥ અતિ કષ્ટ ભુક્તે એહ ॥ તોપણ નિજ ધર્યાએ અગ્નિ ॥ ન
 તાપે મુનિ તેહ ॥ ૫ ॥ અખંડ ધ્યાન શ્રી કૃષ્ણનું ॥ ડગ અચલ પ
 લ ન ભગય ॥ મુક્ત કહે ઘનશ્યામનો ॥ અતિ પ્રેમ કેમ પ્રાણુવાય
 ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૯૧ ॥ તનમાં રહ્યાં ત્વક અરિથ માત્રજી ॥ બહુ
 ધર્મ નિધિ વ્યાપ્ત નિજ ગાત્રજી ॥ દેહની ત્યાગિઅનું સધાનજી ॥ ફરે
 વિકટ વનમાં ભગવાનજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ વિકટ વનમાં વિચરે ॥ જ્યાં
 કંટક અશ્મ કઠોર ॥ અણવાંણા અહો રાત્ર ચાલે ॥ ત્યાગ તપ ને જો
 ર ॥ ૨ ॥ ધોર વન ને પર્વતોમાં ॥ નિર્ભે રહે સૂખકંદ ॥ કોઈને ન માર
 ગ પૂછવો ॥ એમ ચાલે નિત સ્વછંદ ॥ ૩ ॥ સિંહ વ્યાઘ્ર સર્પ આદિ ॥

કૂર જંતુ જેહ ॥ તેણે પાણુ નથી અંગપર થુ ॥ એવા મુનિવર
 તેહ ॥ ૪ ॥ ક્યારેક ફળ દળ મૂળ ભોજન ॥ ક્યારે અંન એકવાર ॥
 ક્યારેક ઉપવાસી રહે ॥ ક્યારે પીએ નીર ઉદાર ॥ ૫ ॥ કંઈક દીન
 કરી પવન પ્રાસન ॥ રહ્યા મુનિવર સોય ॥ મુક્તાનંદ કહે હરિ સર
 ખા ॥ ત્યાગિ સિદ્ધ ન કોય ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૮૨ ॥ **રાગ ણિ**
હાગ ॥ ત્યાગિ હરિ પ્રભુચારી ॥ અનૃપમ ત્યાગિ હરિ પ્રભુચારી ॥
 ત્યાગિ તપસ્વિ સિદ્ધ માની સા ॥ દેખતા જાય હારી ॥ અ ॥ ૧ ॥
 ક્યારે અજ્ઞચિત્ત વૃત્તિ રાખે ॥ ક્યારે કંઈ વૃત્ત ધાર ॥ સુખપ્રદ પંચ
 વિષેના ત્યાગિ ॥ અન્યના વિષય નિવાર ॥ અ ॥ ૨ ॥ માનનિયુના
 ગંધ માત્ર પાણુ ॥ સહન કર્યો નવ્ય જાત્યો ॥ એકાદશી હરિ જન્મને
 દિવસે ॥ મહા પ્રભુ અંન ન ખાએ ॥ અ ॥ ૩ ॥ રૂપભદ્રવના પુત્ર
 ભરત સમ ॥ રાજે છે નિજ તન રીતિ ॥ સર્વ સંગ તણને રહે
 સૂખિયાં ॥ પ્રભુ સંગ પૂર્ણુ પ્રીતિ ॥ અ ॥ ૪ ॥ ઉદ્વેગતા અતિ ધીર
 ઈન્દ્રિય ॥ શુભ ગુણના ભડાર ॥ મુક્તાનંદના નાથ તપસ્વિ ॥ એજ
 અખિલ આધાર ॥ અ ॥ ૫ ॥ ॥ **૫૬** ॥ ૨૩ ॥ બીજ તપસ્વિ ત્ય
 ગિ અપારજી ॥ હરિને દેખી તપસ્વિ ઉદારજી ॥ પોતે પાણુ તેમ ક
 રણુ ધારીજી ॥ શ્રી હરિસંગ રહે આધક વિચારીજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળ** ॥
 અતિ વિચારી શ્રી હરિ સંગે ॥ રહ્યા તપસ્વિ જેહ ॥ તન અભિમા
 ની દહને ॥ કંઈ પિડાણું તેહ ॥ ૩ ॥ તપસ્વિ હંડના ભર્યા ॥ અતિ
 શેજ માની હોય ॥ તોપણુ તે શ્રી કૃષ્ણુ ભેળા ॥ રહી શકે નહીં કો
 ય ॥ ૩ ॥ ત્રણુ રાત્રિ વા પંચ રાત્રિ ॥ કરે શ્રી હરિના સંગ ॥ પછે
 ચલાયન કરે સર્વે ॥ રહે ન કોય અભંગ ॥ ૪ ॥ મનુષ્યથી નવ થાય
 એવું ॥ તપ કરે વનમાંઈ ॥ નિત નવા તરૂં તલ રહે ॥ આશ્રમ ન ખાં
 ધે કાંઈ ॥ ૫ ॥ સંવત અઢારને છપને ॥ છઠ્ઠા શ્રાવણુ વદ અભિરામ ॥

મુક્તાનંદ કહે લોજપૂરમાં ॥ આવ્યા શ્રી ધનશ્યામ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥
 ૯૩ ॥ કૃષ્ણ ભક્તિ વિસ્તારણુ હારણ ॥ વૈશ્ણવના આચાર્ય ઉદારણ ॥
 એવા શ્રી ગુરુ રામાનંદણ ॥ તેના શિષ્યના રહે તહાં વૃંદણ ॥ ૧ ॥ **ઢા**
ળ ॥ વૃંદ તેહના શિષ્યના ॥ રહે લોજપૂર કરી વાસ ॥ મગન મન
 ધનશ્યામ પોતે ॥ આવિયા તે પાસ ॥ ૨ ॥ પરસ્પર વંદન કરી ॥
 પૂછિયા પ્રસન્ન અનૂપ ॥ સંત સૌ જાણી ગયા ॥ આ વર્ણિ કારણ ૩
 ૫ ॥ ૩ ॥ સંત અતિ આદર કરી ॥ ત્યાં રાખિયા ધનશ્યામ ॥ ધર્મ
 જ્ઞાન વૈરાગ્ય ભક્તિ ॥ જોગ તપનાં ધામ ॥ ૪ ॥ અતિ પ્રતાપિ જોઈ
 ને ॥ મહા ત્યાગિ સાધુ સોય ॥ તે પ્રાણ અતિ વિસ્મય થયા ॥ આ
 વર્ણિ તુલ્ય ન કોય ॥ ૫ ॥ આશ્ચર્યકારી અતિ ઘણા ॥ કોઈ અવ
 તારી છે એહ ॥ મુક્ત કહે સૌ સંતને ॥ એમ થયો દહે સદેહ ॥ ૬ ॥
કડવાં ॥ ૮૪ ॥ કંઈક માસ રહ્યા સાધુ પાસણ ॥ ત્યાં થકી સંત
 ભેજા અવિનાશણ ॥ પ્રેમસુ આવ્યા પીપળ ગામણ ॥ ત્યાં મળ્યા
 સ્વામિ સૂખધામણ ॥ ૧ ॥ **ઢાળ** ॥ સૂખધામ શ્રી સ્વામિ મળ્યા ॥
 એ છે ઉદ્ધવનો અવતાર ॥ ગ્રહિ ત્યાગિ હરિ ભક્તના ॥ સંગે તે વૃંદ
 અપાર ॥ ૨ ॥ પ્રેમ સહિત સનમૂખ જઈ ॥ કીધાં તે દંડ પ્રણામ ॥
 સ્વામિ જોર ધરી ભેટિયા ॥ લખી વર્ણિ મહા તપ ધામ ॥ ૩ ॥ ભૂમિ
 વિષે દિક્ષા વિધી ॥ પ્રવર્તાવવાને કાળ ॥ સ્વામિ થકી વૈશ્ણવી દિક્ષા ॥
 લીધી તે વર્ણિ રાજ ॥ ૪ ॥ ગુરુ તાણા ગુરુ એજ છે ॥ સૌ દેવના પ
 ણુ દેવ ॥ તોપણુ ઉદ્ધવ સ્વામિથી ॥ દિક્ષા ગ્રહિ તતજેવ ॥ ૫ ॥ એ
 મ એ ઉદ્ધવ સ્વામિએ ॥ કયેા યથાવિધી ઉપદેશ ॥ મુક્ત કહે સદ્
 ગ્રંથનો ॥ જોમ લોપ ન થાય લેશ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૮૫ ॥ ગુરુએ
 ધર્યું મહાજનંદ નામણ ॥ અર્થ સહિત અતિશે અભિરામણ ॥ નારા
 યણ મુનિ નામ ઉદારણ ॥ પ્રેમ સહિત ધર્યું કરીને વિચારણ ॥ ૧ ॥

ઢાળી ॥ અર્થ સોતાં નામ ધરિયાં ॥ શ્રી ગુરુ રામાનંદ ॥ સદ્ગુણ ક
 ૨ શિષ્ય મળતા ॥ પાખ્યા અતિ આનંદ ॥ ૨ ॥ ધર્મ ધૂર પોતા ત
 છી ॥ તે સોંપી કરી બહુ પ્યાર ॥ એસાડયા નિજ ગાદિએ ॥ સોંચે
 તે સૌ આધિકાર ॥ ૩ ॥ પછે તે સ્વામિ નચિંત થઈ ॥ તનતજગયા હરિ
 ધ્યામ ॥ ઉર્દ દહિક ક્રિયા સર્વે ॥ કીધી શ્રી ધનશ્યામ ॥ ૪ ॥ પછે તે
 ઉદ્ધવ સ્વામિના ॥ આશ્રિત સર્વે જેહ ॥ ગ્રહિ ત્યાગિ જન વૃંદ પ્રેમે ॥
 આજ્ઞામાં રહ્યા તેહ ॥ ૫ ॥ એમ સઉ સત્સંગિએ ॥ માનોઆ સ્વા
 મિ એહ ॥ મુક્ત કહે ધનશ્યામને ॥ નિત સેવે તજ સદેહ ॥ ૬ ॥ **ક**
ડવા ॥ ૯૬ ॥ **રાગ વેલાવલ** ॥ પ્રગટ શ્રી કૃષ્ણ દિનેશની ॥ કાં
 તિ અતિ ભારી ॥ નિજ આશ્રિત સા સતને ॥ અતિ આનંદકારી
 ॥ ૫ ॥ ૧ ॥ અધર્મ તમ અતિસે ટળ્યુ ॥ અઘ ઉલુક સંતાણા ॥ ૫
 ખંડિ ગુરુ ચોર તે ॥ સૌને એલખાણા ॥ પ્ર ॥ ૨ ॥ દૈવિજ્ઞવના ઊર વિષે ॥
 સંશય ભ્રમ કાપી ॥ ધર્મ સહિત શ્રી કૃષ્ણની ॥ ભક્તિ દૃઢ સ્થાપી ॥ પ્ર ॥
 ૩ ॥ સ્વામિ નારાયણનાં નામથી ॥ જગ વિદિત કહાવે ॥ જનનાએ દેશ પ્રદેશ
 નાં ॥ અગણિત જન આવે ॥ પ્ર ॥ ૪ ॥ સંત કંજવન કુલિયાં ॥ પ્રવૃતિ શુભ
 રોતિ ॥ મુક્તાનંદનાં નાથસૂ ॥ બાંધી દૃઢ પ્રીતિ ॥ પ્ર ॥ ૫ ॥ **૫૬** ॥
 ૨૪ ॥ ધર્મ ભક્તિ પ્રવર્તાવવા કાજ ॥ ભુમિ વિષે વિચર્યા મુનિરા
 જ ॥ સિંધૂ તીર એક નગર અનૂપજ ॥ માંગરોલ બંદર સૂખરૂપ-
 જ ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ તે બંદરમાં પ્રથમ પેહેલા ॥ આવિયા ધનશ્યામ ॥
 પૂરજન અતિ આદર કરીને ॥ રાખ્યા હરિ સૂખધામ ॥ ૨ ॥ અધ
 ર્મથી મૂકાવવા ॥ દૈવી તે જનના વૃંદ ॥ નિજ પ્રતાપને પ્રગટ કીધો ॥
 સ્વામિ સહજનંદ ॥ ૩ ॥ અષ્ટ માસ ત્યાં રહી કરી ॥ શુતિ ધ-
 ર્મ પરમ ઉદાર ॥ તે ભૂપર વિસ્તારિયો ॥ કરવા પતિત ભવ પાર ॥ ૪ ॥
 પૂર્ત કર્મોચ્છવ વિષે ॥ સૌ વિપ્ર ને ભગવાન ॥ અતૂર્લુજ શ્રી વિશ્નુ-

રૂપે ॥ દીધું દરશન દાન ॥ ૫ ॥ વિમ શ્રુતી મંત્રે કરીને ॥ પુજ્યા
 પ્રભુ શાક્ષાત ॥ સુક્તાનંદના નાથને ॥ એમ વાંધ્યા જશ વિખ્યાત ॥
 ૬ ॥ કડવાં ॥ ૯૭ ॥ તે પૂરમાં રહી શ્રી ઘનશ્યામજી ॥ જન્માઅ-
 જ્ઞમિનો અભિરામજી ॥ ઉત્સવ કીધો પરમ ઉદારજી ॥ ત્યાં આપ્યા
 સતસંગિ અપારજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ સતસંગિ સૌ દેશના ॥ આપ્યા
 તે દર્શન કાજ ॥ તે સૌવે શ્રીકૃષ્ણ રૂપે ॥ દીઠા તે વર્ણિ રાજ ॥ ૨ ॥
 અલોકિક દર્શન કરી ॥ સૌ પામ્યા અતિ આનંદ ॥ તે દિનથી ઘન-
 શ્યામને ॥ જાણ્યા તે શ્રી વૃન્દાવદ ॥ ૩ ॥ રામાનંદ સ્વામિ તાણા ॥
 સૌ શિષ્ય પરમ સુજાણ ॥ નિજ ઇષ્ટ શ્રી ગોકુલ પતિ ॥ નિષે તે
 પ્રગટ પ્રમાણ ॥ ૪ ॥ પછે તે સૌ શ્રીકૃષ્ણને ॥ આશ્રિત થયાં હરિ-
 જન ॥ ઇષ્ટ જાણી પ્રગટ તેહનું ॥ કરે તે નિત્ય ભજન ॥ ૫ ॥
 મુમુક્ષુ વા અન્ય પ્રાણી ॥ શરણ આપ્યો જેહ ॥ મુક્ત કહે શ્રીકૃષ્ણ
 પ્રભુને ॥ ભજ તજ સંદેહ ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૯૮ ॥ અતિ કરુણામય
 કૃષ્ણ ઉદારજી ॥ નિજ સામર્થ્ય કર્યું પ્રગટ અપારજી ॥ નિજ મૂર્તિમ
 શ્રી વનશ્યામજી ॥ પ્રાણુવૃત્તિ રૂપે સૂખધામજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ પ્રાણ
 વૃત્તિ નીરોધથી ॥ જેનો થયો પ્રભુપદ વાસ ॥ તે નર નારિ હજારો
 હરિનાં ॥ થાય અતિ દૃઢ દાસ ॥ ૨ ॥ તેમાં આ અધિકારી છે ॥
 આંને નહીં અધિકાર ॥ એવો શ્રીહરિ કૃષ્ણને ॥ ઊરમાં ન લેશ વિ-
 ચાર ॥ ૩ ॥ વર્ષારુમાં મેઘને મન ॥ ચોગ્ય અચોગ્ય ન કોય ॥
 સૌ ઉપર સમતુલ્ય વર્ષે ॥ એવા શ્રીહરિ સોય ॥ ૪ ॥ એવો અધિક
 પ્રતાપ દેખી ॥ આશ્ચર્ય પામ્યાં જન ॥ પછે એ હરિને શરણે થઈને ॥
 કરે તે પ્રગટ ભજન ॥ ૫ ॥ અદ્ભૂત પ્રાક્રમ જોઈને ॥ વણ થયા સૌ
 સંસાર ॥ સુક્તાનંદ કહે પ્રગટ પ્રભુના ॥ સામૃથનો નહીં પાર ॥ ૬ ॥
 કડવાં ॥ ૯૯ ॥ સૌ મતવાદીને મુનિ ભૂપજી ॥ તેહના ઇષ્ટ દેવને

રૂપછ ॥ દર્શન આપ્યું અખિલ આધારછ ॥ તે સૌ વિસ્મય પામ્યા
 અપારછ ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ વિસ્મય પામી કૃષ્ણ પ્રભુને ॥ શરણ
 આપ્યા તેહ ॥ પ્રગટ પ્રભુને ઝોળખીને ॥ ટળ્યા સર્વ સદેહ ॥ ૨ ॥
 ત્યાંથી શ્રીહરિ આપ્યા ॥ શુભ કાલવાણી ગામ ॥ ત્યાં બહુ વિધી
 બેગ સામર્થ ॥ દેખાડ્યું સૂખધાય ॥ ૩ ॥ હજારો નિજ ભક્તને ॥
 સ્વાધિન સમાધી માંઈ ॥ એ કેવળ શ્રીહરિની કૃપા ॥ તેમાં સાધન
 બળ નહીં કાંઈ ॥ ૪ ॥ ઝોગટ ગંગાને તટે ॥ કર્યો વિશ્નુજંગ ઉ-
 દ્ધાર ॥ છ મહીના લગ સહુ જ્ઞાતિના ॥ જમ્યા વિપ્ર અપાર ॥ ૫ ॥
 કનક ભૂષણ વસ્ત્ર વાહેન ॥ વિપ્રને દઈ દાન ॥ મુક્ત કહે તે સમે ધન-
 શ્યામ ॥ થયા શ્રીભગવાન ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૧૦૦ ॥ રાગ રામગ્રી ॥
 પ્રબલ પ્રતાપ પ્રકાશિયા ॥ સહજનંદ સ્વામિ ॥ અનંત પતિત આધા-
 રવા ॥ પ્રગટયા બહુ નામી ॥ પ્ર ॥ ૧ ॥ ત્યાગિ હજારો શિષ્ય તે ॥
 સેવે કરી પ્રીતિ ॥ વચન પ્રમાણે રહે સદા ॥ તજી અસત્ય અની-
 તિ ॥ પ્ર ॥ ૨ ॥ એમજ ગ્રહસ્થ અનંત તે ॥ પ્રભુપદ અનુરાગી ॥
 સામગ્રિ લઈ સ્વામિને ॥ સેવે બળભાગી ॥ પ્ર ॥ ૩ ॥ ધર્મનિષ્ઠ સહ
 સુંદરી ॥ ભક્તિ વશ ભારી ॥ તે પાણુ સેવે સ્વામિને ॥ રહે અતિ અવિ-
 કારી ॥ પ્ર ॥ ૪ ॥ ધર્માદિક હરિ સેવમાં ॥ રહે સુરતનું ધારી ॥ મુક્ત
 કહે એમ સર્વને ॥ ચઢી પ્રેમ ખુમારી ॥ પ્ર ॥ ૫ ॥ ૫૬ ॥ ૨૫ ॥
 જેનાં સામૃથનો નહીં પારછ ॥ એવા સ્વામિ પરમ ઉદ્ધારછ ॥ કોઈ
 કોઈ મનુષ્યને કૃષ્ણ સ્વરૂપછ ॥ દરશન આપે પરમ અનૂપછ ॥ ૧ ॥
 ઢાળી ॥ અનૂપ નિજ ગોલકમાં ॥ સાધિકા પાર્ષદ વૃંદ ॥ તેણે જુક્ત
 એ ભક્ત દેખે ॥ પ્રગટ શ્રીવૃંદચંદ ॥ ૨ ॥ કોઈ કને શ્રીવિશ્નુ રૂપે ॥
 આપે દર્શ અનંત ॥ વૈકુંઠ પાર્ષદરમા સોતા ॥ ભાસે શ્રીભગવંત ॥ ૩ ॥
 મહા પુરૂષ રૂપે કરી ॥ કંઈકને દર્શન થાય ॥ શ્વેત દિપ પ્રકાશ મુની

ગણુ ॥ જુક્ત પ્રભુ દેખાય ॥ ૪ ॥ કોઈકને ભુમા શ્વરૂપે ॥ આપે
 દર્શન દેવ ॥ રમા પાર્વદ સહિત ભાષે ॥ તેજ મધ્ય તતખેવ ॥ ૫ ॥
 કંઈને નરનારાયણ રૂપે ॥ આપે દર્શન દાન ॥ મુક્ત કહે મુનિગણ
 વિશાલા ॥ તે સોતા ભગવાન ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૦૧ ॥ જોગેશ્વર રૂપે
 ભગવાનજી ॥ કંઈકને આપે દર્શન દાનજી ॥ ક્ષિર સિંધૂ કમલા અહીં
 સયનજી ॥ એવા તે ભાષે અખૂજ નયનજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળ** ॥ ભાષે
 અખૂજ નયન કોઈને ॥ હિરાણુ મયને રૂપ ॥ અર્ક બિંબ સમેત
 અતિશે ॥ જ્વલન વલ માન અનૂપ ॥ ૨ ॥ યજ્ઞ પુરૂષને રૂપ કોઈને ॥
 આપે દર્શન એહ ॥ અગ્નિ મંડળ સહિત પ્રભુને ॥ દેખે હરિજન
 તેહ ॥ ૩ ॥ એવો પ્રબલ પ્રતાપ સૌને ॥ દેખાડ્યો છે જેહ ॥ શરણા-
 ગત નિજ ભક્તના ॥ ટાળવા સર્પ સંદેહ ॥ ૪ ॥ તે માટે એ સર્વ
 કુરં ॥ કારણુ મુખ્યદિનેશ ॥ અવતારી પ્રભુ એજ છે ॥ તેમાં ન સંશય
 લેશ ॥ ૫ ॥ સર્વથી પર શ્રીહરિ ॥ એ થકી પર નહીં કાંઈ ॥ મુક્ત
 કહે સૌ ભક્તને ॥ એમ દઢ થયું મનમાંઈ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૦૨ ॥
 વિતા અષ્ટાંગ જોગ અભ્યાસજી ॥ અનંત સમાધિ જુક્ત હરિદાસ
 જી ॥ તેનાં નાહી પ્રાણુ રૂંધાયજી ॥ પ્રગટ શ્રી હરિતું દર્શન થાય
 જી ॥ ૧ ॥ **ઢાળ** ॥ દર્શન કરીને સમાધિમાં ॥ સૌ આશ્ચર્ય પામે અ
 પાર ॥ તેમાં મુમુક્ષુ શરણુ થઈને ॥ હરિ ભજે એક તાર ॥ ૨ ॥ જોગ
 અષ્ટાંગ પ્રયાસથી ॥ મુનિ કોઈક થાય સ્વછંદ ॥ તેવા હરિ કરૂણા થ
 કી ॥ થયા સિધ્ધ નર ત્રિય વૃંદ ॥ ૩ ॥ પ્રાણુ સંજમ દેહ તજવું ॥
 ધારવું ચિરકાળ ॥ તેમાં અધિક સ્વતંત્રતા ॥ પામ્યા તરૂણ વૃધ્ધ બા
 ળ ॥ ૪ ॥ જ્યારે હરિજન વૃંદને ॥ થાય સમાધિ એક કાલ ॥ તેજ
 સમે સૌ લોકને મન ॥ આશ્ચર્ય થાય વિશાલ ॥ ૫ ॥ એ આશ્ચર્યની
 વારતા ॥ સંક્ષેપથી કહું તંહ ॥ કહે મુક્ત સૂમતિ સર્વને ॥ સૂણવાં ટ

જો સંદેહ ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૧૦૩ ॥ સઘ સમાધિ પ્રાપ્ત સ્વર્ગદેહ ॥
 એવા અગણિત નર ત્રિય વૃદ્ધા તેની પડિતઓ પ્રથક અપાર ॥
 સોએ સો ને હજારે હજાર ॥ ૧ ॥ ઢાળ ॥ હજારો પડિતઓ
 મ્હોટી ॥ દેખે શ્રી ભગવાન ॥ તેમાં કોઈ સિધ્ધ આસને ॥ બેઠા ધરે
 હરિ ધ્યાન ॥ ૨ ॥ કોઈક પદ્માસને બેસી ॥ ધ્યાન કરે હરિજન ॥
 કોઈક ત્યાગિરાસને ॥ બેઠા છે રૂંધી મન ॥ ૩ ॥ કોઈક વજ્રાસને બે
 શી ॥ સ્થિર થયા હરિદાસ ॥ કોઈક સ્વસ્તિક આસને ॥ બેઠા તે પ્રભુ
 ની પાસ ॥ ૪ ॥ કોઈક સખ આસન કરીને ॥ ધ્યાનમાં રહે ધીર ॥
 કાઠ અશ્મ સમાન તેના ॥ ભાપે સ્થૂળ શરીર ॥ ૫ ॥ એમ સમાધિ
 નિષ્ઠનો ॥ પડિતઓ નિશ દિન થાય ॥ મુક્ત કરે શ્રી કૃપાળુના ॥ મ
 હિમા કહ્યો નવ જાત ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૧૦૪ ॥ રાગ કેદારો ॥
 સ્વામિને શરાણુ થઈ સિધ્ધ અગણિત થયા ॥ સમાધિ નિષ્ઠ હરિ ભ
 ક્ત શૂરા ॥ પલક હરિ ધ્યાનથી બાર નવ નીશરે ॥ પ્રગટ પ્રભુને ભજે
 પ્રેમી પૂરા ॥ સ્વા ॥ ૧ ॥ તેમાંથી કોઈને જગાડે શી હરિ ॥ પ્રહર એ
 ક ધ્યાનમાં વીતિ જાતે ॥ કોઈને જગાડે ધ્યાનમાંથી પ્રભુ ॥ પ્રેમી જા
 ણીને બે પોર થાને ॥ સ્વા ॥ ૨ ॥ કોઈને જગાડે ધ્યાનથી બે દિને ॥
 કોઈકને પક્ષ વીતિ જગાડે ॥ કોઈકને જગાડે માસ વીતે પ્રભુ ॥ ધ્યાનમાં
 ભક્તને સૂખ દેખાડે ॥ સ્વા ॥ ૩ ॥ માસ બે ગયે પ્રભુ જગાડે કોઈ
 ને ॥ કોઈકને જગાડે ત્રણ માસે ॥ મુક્તાનંદ એમ ધ્યાનમાં શ્રી હ
 રિ ॥ પ્રેમી ભક્તને પ્રભુ રાખે પાસે ॥ સ્વા ॥ ૪ ॥ ૫૬ ॥ ૨૬ ॥
 કોઈને ચાર માસને અંત ॥ ધ્યાનથી બેએ શ્રી ભગવંતે ॥ બહુ
 કાલે વાથોડે કાલ ॥ એમ જગાડે જન પ્રતિપાળ ॥ ૧ ॥ ઢાળ ॥
 ભગતના પ્રતિપાળ કોઈને ॥ દૃષ્ટિ માત્રે દેવ ॥ સામું જોતાં સમાધિ
 થી ॥ જગાડે તતખેવ ॥ ૨ ॥ કોઈકને શબ્દ કરીને ॥ જગાડે જગવં

૬ ॥ સંકલ્પે કરી કોઈને ॥ સઘ જગાડે સૂખકંદ ॥ ૭ ॥ સમાધિમાં
 સૂખ ધણું ॥ એ સ્વાદ લોભી કોય ॥ તે જગાડયા જાગે નહીં ॥ તન
 માં ન આવે સોય ॥ ૪ ॥ તદાત્મક જોગે કરી ॥ તે ભડતને સૂખધા
 મ ॥ અતિ જોરે લાવે દહમાં ॥ શોભાનિધી ઘનસ્થામ ॥ ૫ ॥ એવી
 ગાઠ સમાધિથી ॥ પ્રભુ જગાડે શાક્ષાત ॥ મુડત કહે સૌ જાગીને ॥
 પછે કરે અલોકિક વાત ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૧૦૫ ॥ કોઈક કહે પ્રભૂપૂર
 ની વાતજ ॥ કોઈકે પૈકુંડ વર્ણવે વિખ્યાતજ ॥ કોઈ ગોલોકની શાલા
 જોહજ ॥ અતિ ઐશ્વર્ય સહિત કહે તેહજ ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ કહે કો
 ઈ ઐશ્વર્ય સોતો ॥ શ્વેત દ્વિપ અનૂપ ॥ નિરંન મુડત પ્રકાશમાં ॥ વ
 ર્ણવે તેહનું રૂપ ॥ ૨ ॥ ત્રિલોકમાં સૂર અસૂરનાં ॥ સ્થાનક વિવિધ પ્ર
 કાર ॥ કોઈકે તેહની વારતા ॥ વર્ણવે કરી વિસ્તાર ॥ ૩ ॥ કોઈક ત્રિ
 લોક વિષે ॥ ૧૧ હરિતાણાં જે સ્થાન ॥ તે વર્ણવે અતિ પ્રેમસૂ ॥ હરિ
 ભડત અતિ બુદ્ધિવાન ॥ ૪ ॥ કોઈક લોકલોક બાહીર ॥ સ્થાન પર
 મ બિનાર ॥ કરે તેહની વારતા ॥ વિસ્તારી વારમવાર ॥ ૫ ॥ સમા
 ધિયાં જાગીને ॥ જેમ દેખે તેમ કહે તેહ ॥ મુડતાનંદ કહે સભા સૌ
 ને ॥ આશ્ચર્યકારી એહ ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૧૦૬ ॥ અનંત પ્રભાંડ
 ના વાસી બિહારજ ॥ પ્રભા વિન્નું મહેશ અપારજ ॥ તેની ક્રિયા જ
 ગ રચના જોહજ ॥ બિત્પત્તિ સ્થિતિ લય વર્ણવે તેહજ ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥
 વર્ણવે વિડતે કરી ॥ કાશલ ન રાખે કોય ॥ વૈભવ અનંત પ્રભાંડના ॥
 વર્ણવે હરિજન સોય ॥ ૨ ॥ દેવ દૈત્ય ને નરાદિકની ॥ બહુ પ્રભાંડ
 ની વાત ॥ આશ્ચર્યકાર્ય દોઠી તેવી ॥ વર્ણવે સાક્ષાત ॥ રચના સૌ પ્ર
 ભાંડની કોઈ દેખી તેમ કહે ધીર ॥ કોઈક કહે નિજ દહ રચના ॥
 ધ્યાનિ ગુણ ગભિર ॥ ૪ ॥ કોઈ ભૂગોલની વારતા ॥ તે કહે પાતાલ પ્ર
 જંત ॥ તેમ ખગોલની વારતા ॥ એ કહે જગ બુદ્ધિવંત ॥ ૫ ॥ ના

રાયણ મુનિ તેહના ॥ સૂણી વચન વિવિધ પ્રકાર ॥ મુકત કહે પ્રમુક
 રે તેના ॥ પડવ અપડવ વિચાર ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૦૭ ॥ તે મધ્ય
 જેહને પરમ અનૂપજી ॥ પડવ ધારણા થઈ સૂખરૂપજી ॥ તેને ધાર
 ણા યોગ્ય છે તેહજી ॥ ફરી ફરી સ્વામિ કરાવે તેહજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥
 સ્વામિ ફરી શીખવે ॥ બહુ યોગકળાની રીત ॥ જેને સાંભળતાં સંશય
 ટળે ॥ પ્રભુ સંગ વાર્ધે પ્રીત ॥ ૨ ॥ નાડી પ્રાણનો સ્વર્ધચ્છાએ ॥ કરે
 સંક્રાંત્ય વિકાશ ॥ ક્રોધક્રિને એમ શીખવે ॥ કરવા તે દૃઢ અભ્યાસ
 ॥ ૩ ॥ તેમ ક્રોધને સૌ અંગમાંથી ॥ ખેંચી જીવને પ્રાણ ॥ એકજ
 અંગમાં રાખવા ॥ એમ શીખવે છે સૂજાણ ॥ ૪ ॥ એવી જેહને ધા
 રણા ॥ તેને દહુ શુદ્ધ ટળી જાય ॥ દેહે બાળે દહુ સંઘળું ॥ તોપણ
 પીડ ન થાય ॥ ૫ ॥ એવી બહુ વિધ ધારણાની ॥ રીતિ અતિ અ
 ભિરામ ॥ મુક્તાનંદ કહે ભક્ત જનને ॥ શીખવે ઘનશ્યામ ॥ ૬ ॥ **ક**
ડવાં ॥ ૧૦૮ ॥ **રાગ ધોળ** ॥ એવી જોગ કળા જગવંદરે ॥
 સૌને શીખાડે સૂખકંદરે ॥ ૧ ॥ ક્રોધ પાછી તે દષ્ટિ વાળીરે ॥ જૂએ
 અંતરમાં વનમાળીરે ॥ ૨ ॥ ક્રોધ ડૂંગ આગળ હરિ ધારેરે ॥ તેનાં
 નયણના મટકા મારેરે ॥ ૩ ॥ ક્રોધએક ડૂંગ અંતર વાળીરે ॥ બીજું
 નેત્ર ઉઘાડે સભાળીરે ॥ ૪ ॥ જેઉ ઉત્તમુલટ કરી નાંખેરે ॥ તેમાં હ
 રિ મૂર્તિ દૃઢ રાખેરે ॥ ૫ ॥ એવી અક્ષિ વિદ્યા એ કહાવેરે ॥ મુક્તાનં
 દનો નાથ શીખાવેરે ॥ ૬ ॥ **૫૬** ॥ ૨૭ ॥ ક્રોધને ઉભય નેત્ર તત
 કાળજી ॥ અંતર માંઈ ફરાવે દયાળજી ॥ નાડી પ્રાણ આકર્ષણ જેહ
 જી ॥ પ્રભુ નિજ જનને શીખાડે તેહજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ શીખાડે
 નિજ ભક્તને ॥ પ્રભુ અક્ષિ વિદ્યા એક ॥ જે જાણે હરિ ભક્ત કરાં ॥
 ટળે સર્પ સંદેહ ॥ ૨ ॥ નિજ લોચન મટકા વિના ॥ તે બાહીર રાખે
 એઉ ॥ નાડી પ્રાણને ખેંચવા ॥ શીખવે ક્રોધને તેઉ ॥ ૩ ॥ અટચ્છે

મધ્યે એક ચક્રે ॥ રૂંધાવી સૌ પ્રાણુ ॥ શ્રવણુ ખહુ વિધે નાદનું ॥ કો-
 ઠન કરાવે સૂબાણુ ॥ ૪ ॥ પ્રાણુ રૂંધાવી એક ચક્રે ॥ બેસાડયા જન
 જેહ ॥ પ્રાણુ એ પાસે ગણાવે ॥ એવા સમૃથ તેહ ॥ ૫ ॥ સમાધિ-
 માંથી જાયે ॥ એ જંગે જન શાક્ષાત ॥ મુક્તાનંદ કહે પ્રાણુવતી ॥ તે
 પાસ કરાવે વાત ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૦૯ ॥ ઇડા પિંગલા નાડી
 જેહ ॥ નાડી સૂષુમ્નાદિક ખહુ તેહ ॥ તેને માંગે કરી સૂખ
 કંદ ॥ ભક્તને આપે અતિ આનંદ ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ ભક્તને સૂખ
 આપવા ॥ રવિચંદ્રાદિક જે દેવ ॥ ક્રોધને તેના લોકમાં ॥ પ્રભુ પોચાડે
 તતખેવ ॥ ૨ ॥ એમજ સૂરના લોક અગણિત ॥ દેખાડે ભગવંત ॥
 યોગ કળાની બુદ્ધિઓ ॥ શીખવે આપ અનંત ॥ ૩ ॥ એવી જોગ
 લાગી સર્વે ॥ સાધન બળ નહીં કોય ॥ તોપણ પ્રભુ નિજ ભક્તને ॥
 સેહજે પમાડી સોય ॥ ૪ ॥ પ્રતાપ એ સ્વામિ તણે ॥ જે સિદ્ધ થયા
 શાક્ષાત ॥ તે પંશે અન્યનાં તનવિધે ॥ તેની જાણે મનની વાત ॥ ૫ ॥
 અંતરયામિ તુલ્ય જેહના ॥ શિષ્ય અગણિત થાય ॥ મુક્ત કહે તે
 સ્વામિના ॥ મહિમા તે કેમ પ્રણવાય ॥ **કડવાં** ॥ ૧૧૦ ॥ અન્યના
 દહમાં સ્થિતિ કરે કોય ॥ તેના પ્રાણુને રૂંધે સોય ॥ હરિના ધામ
 જે અતિ સૂખરૂપ ॥ પ્રભુની પેઠે દેખાડે અનૂપ ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥
 દેખાડે હરિ ધામ સર્વે ॥ પ્રભુની પેઠે ઉદાર ॥ એવા જેહના શિષ્ય
 સમર્થ ॥ ગ્રહિને ત્યાગ અપાર ॥ ૨ ॥ સ્વામિની આજ્ઞા થકી ॥ કોય
 પુરૂષ ભક્તિમાન ॥ સમાધિ અન્યને કરાવે ॥ જેમ શ્રીભગવાન ॥ ૩ ॥
 તેમ સમાધિ થકી કૌંચને ॥ જગાડે તતકાલ ॥ એવા અગાણિત શિષ્ય
 સૌતા ॥ શોભે જન પ્રતિપાલ ॥ ૪ ॥ એમ અતિ કરૂણા કરી ॥ દે
 ખાડયો પ્રબળ પ્રતાપ ॥ કાળે નષ્ટ તે જોગ કળાનો ॥ કીધો ભૂપર
 થાપ ॥ ૫ ॥ નગર ગ્રામને ઘરો ઘરમાં ॥ જોગ કળાની વાત ॥ મુક્તા-

નંદ કહે સ્વામિએ ॥ કીધી તે જગ વિખ્યાત ॥ ૬ ॥ કડવા ॥ ૧૧૧ ॥
 અન્ય પાણુ હરિનો પ્રતાપ છે જોહી ॥ સર્વે ભૂમિમાં પ્રગટ્યો તેહી ॥
 દેખે સાંભળે સૌ શાસાતી ॥ કહુ સંક્ષેપથી તેહની વાતી ॥ ૧ ॥ ૬૫ ॥
 સંક્ષેપે કરી વર્ણવું ॥ શ્રી હરિનો પ્રમલ પ્રતાપ ॥ સાંભળતાં શ્રદ્ધા થકી ॥ સૌ
 થાય જન નિષ્પાપ ॥ ૨ ॥ કંઈક તેહના ભક્તભૂપ ॥ આત્માનિષ્ઠ ઉદાર ॥
 કેંક તન અભિમાન સોતા ॥ રાખે પ્રમુસંગ પ્યાર ॥ ૩ ॥ બાળતણુ ને
 વૃદ્ધ જે ॥ નર ત્રિપાસી હરિ દાસ ॥ તેમજ વૃદ્ધ મનુષ્યને ॥ સતસંગમાં
 વિશ્વાસ ॥ તેમાં કેંક પ્રગટ પ્રભુને ॥ નિરખ્યા બહુ વાર ॥ કેંકને નહીં મુદ્દલ
 દર્શન ॥ હરિ ભજે એક તાર ॥ ૫ ॥ કેંક તેહના ભક્તને ॥ વચને કરી
 ને હરિજનને ॥ મુક્ત કહે વિશ્વાસ રાખી ॥ કરે તે પ્રગટ ભજન ॥
 ૬ ॥ કડવાં ॥ ૧૧૨ ॥ રંગ મેચાડે ॥ અંત સમયમાં રીએ સૌ ભક્તને-
 રે ॥ સંકટ તે કોય પ્રકારે ન થાય ॥ શ્રી હરિ આવીરે ઉભા રહેરે ॥
 એમ પ્રભુ કરે છે જનની સહાય ॥ અં ॥ ૧ ॥ પાર્વદ સોતારે
 ખેડા છે વિમાનમાં રે ॥ એવા જૂએ પ્રગટ પ્રભુ હરિદાસ ॥ દિવ્ય સ્વ-
 રૂપે રે તેજ વિમાનમાં રે ॥ ભક્તને તેડી ખેસાડે છે પાસ ॥ અં ॥ ૨ ॥
 તે હરિજનને રે પ્રભુ નિજ ધ્યાનમાં રે ॥ પ્રેમે કરી પોંચાડે તતકાળ ॥
 મહા મુનિવરને રે વાંચિત જે ગતિ રે ॥ ભક્તને આપે જન પ્રતિપા-
 ની ॥ અં ॥ ૩ ॥ મરણ સમયમાં રે સૌ હરિભક્તને રે ॥ એમ પ્રભુ આપે
 દરશન દાન ॥ કોય કોય વેળા રે ભક્ત અભક્તને રે ॥ અંતકાળે
 ભાષે શ્રીભગવાન ॥ અં ॥ ૪ ॥ આશ્ચર્ય દેખી રે દૈવિ જીવને રે ॥ ઈશ્વર
 માં સંશયનો થયો નાશ ॥ મુક્ત કહે છે રે ॥ કૃષ્ણ દિનેશને રે ॥ શરણે
 તે આવ્યા કરી વિશ્વાસ ॥ અં ॥ ૫ ॥ ૫૬ ॥ ૨૮ ॥ એમ એશ્વર્ય
 ભક્ત બહુ નામિછ ॥ એવા તે શ્રી સહજનંદ સ્વામિછ ॥ તેના
 ૧ પ્રતાપ શાસાતી ॥ ભૂમિ વિષે થયો અતિ વિખ્યાતી ॥ ૧ ॥

ઢાળી ॥ વિખ્યાત ભૂતળમાં થયો ॥ શ્રીહરિનો પ્રોઠ પ્રતાપ ॥ તેને જે
 ચિત્ત દઈ સાંભળે ॥ તે થાય અતિ નિષ્પાપ ॥ ૨ ॥ દુર્ગાશાના શ્રાપ-
 થી ॥ પ્રગટયા તે ભૂતળ જેહ ॥ તે રૂપિએ શ્રીકૃષ્ણનો ॥ સાંભળ્યો
 મહિમાં એહ ॥ ૩ ॥ સુણુતા અતિ રાજી થયા ॥ મરિચ્યાદિ મુનિના
 વૃંદ ॥ તે સર્વે સ્વામિ સમોષે ॥ આવ્યા અગિક સ્વછંદ ॥ ૪ ॥ દખી
 પ્રગટ પ્રતાપને ॥ ઉપનો જે દૃઢ વિશ્વાસ ॥ અતિ અચલ આશ્રય
 કરીને ॥ રહ્યા શ્રીહરિ પાસ ॥ ૫ ॥ પ્રગટ કૃષ્ણ દિનેશને ॥ બજતા
 હવા મુનિ સોય ॥ મુક્ત કહે હરિ ભક્તમાં ॥ એ તુલ્ય અવગ ન
 કોય ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૧૧૩ ॥ મરિચ્યાદિક મુનિ તજી અન્ય આ-
 શજી ॥ રહ્યા નિરંતર શ્રીહરિ પામજી ॥ તે સૌને શ્રીહરિનો સંગજી ॥
 મિત્રભાવ થયો સૂખદ અમગજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ મિત્રભાવ શ્રીકૃષ્ણ-
 માં ॥ છલ રગિત સૌને જેહ ॥ પ્રમાદિક સૂર વૃંદને પાણુ ॥ અધિક
 ફુલેભ એહ ॥ ૨ ॥ એક સમે શ્રી સ્વામિએ ॥ નિજ આશ્રિત નર
 ત્રિય વંદ ॥ તે સૌનેતેડાવિયાં ॥ કર્ણાનિધિ મખકંદ ॥ ૩ ॥ તેમજ મહા
 મુનિ સર્વને ॥ તેડાવિયા તનકાળ ॥ તે પ્રત્યે કેડના હવા ॥ આ વચન
 પરમ કપાળ ॥ ૪ ॥ હ મુનિઓ હે ગ્રહિ હરિજન ॥ સગો હમારી
 વાત ॥ જે શાસ્ત્ર હમને ઈષ્ટ છે ॥ હવે તેજ કહુ શાક્ષાત ॥ ૫ ॥
 સર્વ ઉપનીસદ સોતા ॥ વેદ સૂખપ્રદ ચાર ॥ મુક્તાનંદનો પ્ર
 ભુ કહે ॥ એ સંગ હમને પ્યાર ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૧૧૪ ॥
 તેમ દૈપાયન મુનિ કૃત જેહજી ॥ સૂત્ર સાગરિક સૂખપ્રદ તેહજી ॥ શ્રી
 મહાભાગવત્નામે પુરાણજી ॥ દશ લક્ષણુ કરી અધિક પ્રમાણજી
 ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ પ્રમાણુ મહાભારત વિષે ॥ શ્રીભગવ્ ગીતા જેહ ॥
 ભિસ્મ પર્વમાં શ્રી મૂષે કરી ॥ પારથને કહી તેહ ॥ ૨ ॥ તેમજ ભા
 રથને વિષે ॥ ભિસ્મે કહ્યાં સૂખધામ ॥ પાઠ કરતાં ભવતરે ॥ એવાં

વિશ્નું શસ્ત્ર નામ ॥ ૩ ॥ પ્રેમ સંહિત નિજ બ્રાત આગળ ॥ વાર્ણવી
 કરી પ્યાર ॥ મહાભારતમાં વિદૂરનીતિ ॥ કીધો પરમ ઉપગાર
 ॥ ૪ ॥ સ્કંદ પુરાણે વિશ્નું ખંડમાં ॥ સર્વ ગ્રંથનું સાર ॥ વાસુદેવ
 મહાત્મ વાર્ણવું ॥ તારવા જીવ અપાર ॥ ૫ ॥ એ સત શાસ્ત્રને અમે
 માન્યાં ॥ ટાળવા ભવદંડ ॥ મુક્તાનંદનો પ્રભુ કહે ॥ એથી ઊંચે જન
 પુંદ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૧૫ ॥ સુત શારિરક શ્રુતિના સારજી ॥ વેદ
 વ્યાસ વાર્ણવ્યા કરી પ્યારજી ॥ ભગવદગીતા મહાસૂખકારીજી ॥ અર્જ
 ને કહી કૃષ્ણ મુરારિજી ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥ કૃષ્ણ મુરારી ગોપ થૈ ॥
 કર્યું ઉપનિષદ દોહન ॥ પારથને કરી વચ્છગીતા ॥ ૫૫ ગ્રંથું મોહન
 ॥ ૨ ॥ એ એ ગ્રંથનો જેમ ઘરે તેમ ॥ અર્થ ભર્થા અભિરામ ॥ ૨ ॥
 માનુંજ આચાર્ય જે ॥ કર્યા ભાષ્ય મહા સૂખધામ ॥ ૩ ॥ શ્રી ભાષ્ય
 ગીતા ભાષ્ય જે ॥ સદગ્રંથ સાર છે નેડ ॥ અધ્યાત્મ સૌ શાસ્ત્રમાં ॥ અ
 મે ઉત્તમ માન્યા બેડ ॥ ૪ ॥ શ્રીમદ્ ભાગવતને વિષે ॥ એ સ્કંધ અ
 તિ સૂખરૂપ ॥ દશમ પંચ કૃષ્ણ મહાત્મ ॥ બોધક પરમ અનૂપ
 ॥ ૫ ॥ શ્રી કૃષ્ણ મહાત્મ જાણવા ॥ બેડ સ્કંધ અધિક પ્રમાણ ॥
 મુક્તાનંદનો પ્રભુ કહેવા ॥ એમ જાણો પરમ સૂજાણ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥
૧૧૬ ॥ રાગ ગરબી ॥ મારા આશ્રિત સૌ હરિજન સૂણજો પ્રીતે
 રે ॥ મુને અતિ વલ્લભ જે ગ્રંથ કહ્યા શુભ રીતેરે ॥ ૧ ॥ તેમ યાગ
 વલ્કાની સ્મૃતિ તે પાણુ જાણેરે ॥ તે તો ટીકા મિતાકેશર જુક્ત પ્રખલ
 પ્રમાણેરે ॥ ૨ ॥ એમાં વર્ણાશ્રમ આચારની શુભ રીતેરે ॥ તેમ સર્વે
 ના વ્યહવાર કહ્યા કરી પ્રીતેરે ॥ ૩ ॥ એમાં અઘ ટાળ્યાની રીત કહી
 સૂખકારીરે ॥ તેમ કરતાં પાતક સિંધૂ તરે નર નારિરે ॥ ૪ ॥ એ જે
 શાસ્ત્ર કહ્યાં છે પ્રમાણ અંતર ધરજેરે ॥ મુક્તાનંદનો વાલો કહે તેમ
 સૌ અનુસરજેરે ॥ ૫ ॥ **૫૬ ॥ ૨૯ ॥** શ્રી મૂખ વચન સૂણી તત

કાળજી ॥ સમજ્યા મર્મ વૃદ્ધ તરણ ખાળજી ॥ ગ્રહિ ત્યાગિ હરિજન
 ના વૃંદજી ॥ સર્વેને થયો અતિ આનંદજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ અતિ
 આનંદે સ્વામિને ॥ પૂજ્યા તે પ્રેમ સમેત ॥ ઇષ્ટ ગ્રંથ જે હરિકથા ॥
 તેમાં થયું સૌને હેત ॥ ૨ ॥ પછે તે સ્વામિ સૂખનિધિ ॥ મુનિ વૃંદસ
 હિત ઉદાર ॥ દેશ દેશમાં વીચર્યા ॥ તારવા જીવ અપાર ॥ ૩ ॥ તે
 સૌ દેશના મનુષ્યને ॥ આશ્વર્યકારી એહ ॥ પ્રૌઢ પ્રતાપ જે આપનો ॥
 વિસ્તાર્યો અતિશે તેહ ॥ ૪ ॥ અનન્ય આશ્રય સ્વામિનો ॥ કરતા હ
 તા બહુ જન ॥ દેશ દેશમાં પ્રગટ પ્રભુનું ॥ કરે તે સર્વ ભજન ॥ ૫ ॥
 બહુ પૂજ્ય દેવને વિષે ॥ કર્યા વિનું જાગ અપાર ॥ મુક્ત કહે હરિ કૃ
 પણનો જશ ॥ પામ્યો અતિ વિસ્તાર ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૧૧૭ ॥
 જનમાણમિ પરમ અનૂપજી ॥ રામનવમી આદિક સૂખરૂપજી ॥
 હરિના જન્મ દેવસ શુભ જેહજી ॥ સર્વ એકાદશીનાં વૃત્ત તેહજી
 ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ એ સૌ વૃત્તમાં સ્વામિએ ॥ સામગ્રિયું કરી સાર ॥ અ
 તિ ખડા ઉચ્છ કરાવ્યા ॥ દીધાં દાન અપાર ॥ ૨ ॥ વેદ પ્રાદાણ
 તીર્થ સાધુ ॥ દેવતાનાં સ્થાન ॥ અહિંસામય યજ્ઞનું ॥ સ્થાપન કર્યું
 ભગવાન ॥ ૩ ॥ ધર્મ જ્ઞાન પેરાવ્ય સોતી ॥ કૃપણ ભક્તિ ઉદાર ॥ તે
 વિસ્તારી સૌ દેશમાં ॥ એમ તાર્યા જીવ અપાર ॥ ૪ ॥ એવી રીતે બહુ
 દેશમાં ॥ વીચર્યા તે શ્રી ઘનશ્યામ ॥ ત્યાં નિજ પ્રતાપ જણાવિયો ॥ શો
 ભા નાંચે સખધામ ॥ ૫ ॥ અતંત નર ત્રિય વૃંદને ॥ કીધાં તે દૃઢ
 નિજ દાસ ॥ મુક્ત કહે શ્રી સ્વામિએ ॥ તેના હર્યા ભવત્રાસ ॥ ૬ ॥ ક
 ડવાં ॥ ૧૮ ॥ એમ ભૂપર ફરતા ઘનશ્યામજી ॥ દુર્ગ નથ આવ્યા
 ભખધામજી ॥ તે પૂરનો રાજા નિજ ભક્તજી ॥ અભય નામ જગથી
 તે વિરક્તજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ જગથી તે વિરક્ત રહીને ॥ કરે તે જ
 ગ વ્યહાર ॥ નિજ કુટુંબ સોતા હરિ ભજે ॥ પ્રભુ સંગ પ્રેમ અપા
 ર ॥ ૨ ॥ તે નૃપતિ ભક્તિ પડે ॥ રહ્યા સ્વામિ તેને ઘેર ॥ બહુ આ

વે હરિજન દર્શને ॥ નિત થાય લિલાલેહર ॥ ૩ ॥ તિર્થ વિષે બહુ દે
 શમાં ॥ કયાં મંદિર પરમ વિશાળ ॥ ત્યાં મૂર્તિયું નિજ ઇષ્ટની ॥
 પધરાવિયું તતકાળ ॥ ૪ ॥ તે સર્વે વિડિત કહું ॥ શ્રી નરનારાયણ
 દેવ ॥ તેમ લક્ષ્મિનારાયણને ॥ પધરાવિયા તતખેવ ॥ ૫ ॥ રાધા
 કૃષ્ણ ને ધર્મ ભડિત ॥ પધરાવ્યા કરી પ્રીત ॥ મુડતાનંદના નાથની ॥
 સર્વે અલોકિક રીત ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૧૧૯ ॥ કરી તે પ્રતિષ્ઠા શ્રુતિ
 અનુસારજી ॥ તે દિન ઉત્સવ કીધા ઉદારજી ॥ વિમ્બ જમાડયા કરી
 સનમાનજી ॥ બહુ વિધી તેને દીધાં દાનજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ દાન
 અગણિત વિમ્બને ॥ આપિયાં વિવિધ પ્રકાર ॥ અનંત સંત જમાડિ
 યા ॥ વર્ત્યો તે જ્યજ્ઞપ્રકાર ॥ ૨ ॥ તે ઉત્સવમાં આવિયા ॥ નિજ ભ
 ંત જનના વૃદ્ધ ॥ નિર્મિ શ્રી કૃષ્ણ દિનેશને ॥ પામિયા અતિ આ-
 નંદ ॥ ૩ ॥ જે જે કૃષ્ણ સ્વરૂપનું ॥ સ્થાપન કર્યું હરિ આપ ॥ તે
 મૂર્તિમાં ભડત જનને ॥ ભાષે પ્રબલ પ્રતાપ ॥ ૪ ॥ પ્રગટ શ્રી ઘનશ્યામ
 નું ॥ મૂર્તિમાં દર્શન થાય ॥ હશી યોગાવે ભડત ॥ મહિમા કહો ન
 વ જાય ॥ ૫ ॥ એમ એ શ્રી હરિ મૂર્તિ દ્વારે ॥ આપે સૂખ શાસા
 ત ॥ મુડત કહે સદૌપથી ॥ વણુવું તેની વાત ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૧૨૦
 ॥ પદ રાગ ગરબી ॥ એવા રીતે શ્રી ઘનશ્યામ મૂર્તિ દ્વારે ॥
 પ્રભુ નીજ જન કરાં કાજ સર્વ સુધરે ॥ ૧ ॥ કોઇને મૂર્તિમાં પ્રગટ
 પ્રભાણુ દર્શન આપે ॥ તેનું મન ખેંચી નીજ રૂપમાં દૃઢ સ્થાપે ૨
 ॥ ૨ ॥ કોઈ તો બહુ વિધનાં નૈવેદ્ય અર્પે છે આણીરે ॥ તેને ગ્રહણ
 કરે તતકાળ ભાવ જાણીરે ॥ ૩ ॥ કોઈનું દૂધ પીએ હરિ આપ મૂર્તિ
 રૂપે ॥ કોઈના ગ્રહણ કરે છે હારભાવ અનૂપે ॥ ૪ ॥ આવા મૂર્તિને
 દ્વારે દેવભાવ જણાવે ૨ ॥ નીજ ભડતને શ્રી ઘનશ્યામ લાડ લડાવે
 ૨ ॥ ૫ ॥ એમ મૂર્તિમાં કીધો નિવાસ નીજ જન કાજે ૨ ॥ કહે મુ

કુતાનંદ શ્રી કૃષ્ણ પ્રગટ બિરાજે રે ॥ ૬ ॥ ૫૬ ॥ ૩૦ ॥ એક સમે
 નીજ બંધુ જોહું ॥ અવધૂપૂરિથી આન્યા તેહું ॥ મોટા બંધવ
 રામ પ્રતાપજી ॥ કૃષ્ણ ભક્તિ રત અતિ નિષ્પાપજી ॥ ૧ ॥ ૬૧
 ૭ ॥ કૃષ્ણ ભક્તિ રત સદા ॥ નીજ અનૂજ ઇચ્છારામ ॥ વિદ્યા વિ
 નય વિવેક સોતા ॥ સર્વ શુભગુણ ધામ ॥ ૨ ॥ એ યેજી બંધુ પત્નિ
 સોતા ॥ સંગ લઈ પરિવાર ॥ શ્રી કૃષ્ણ પ્રભુને દર્શને ॥ આવિયા પર
 મ ઉદાર ॥ ૩ ॥ પત્નિ રામપ્રતાપની ॥ તેનું સૂવાસનીબાઈ ના
 મ ॥ પુત્ર તેના ત્રણ છે ॥ ધર્મિષ્ઠ શોભા ધામ ॥ ૪ ॥ નંદરામ ઠાકોર
 રામજી ॥ એથી નાના અવધૂપ્રસાદ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ભક્તિ રત સદા ॥
 ઊરમાં ન લેશ પ્રમાદ ॥ ૫ ॥ એ ત્રણેની પત્નિયુંનાં ॥ નામ પુત્ર
 સમેત ॥ મુક્તાનંદ કહે વાર્ણવું ॥ જેને કૃષ્ણ પ્રભુ સંગ હેત ॥ ૬ ॥ **ક**
ડવાં ॥ ૧૨૧ ॥ નંદરામની પત્નિ જોહું ॥ લક્ષ્મિ નામ સાધવી
 દૃઢ તેહું ॥ તેના પુત્ર ઉભય બુદ્ધિવાનજી ॥ શ્રી હરિ સંગ સદા
 એક તાનજી ॥ ૧ ॥ ૬૧ ૭ ॥ સદા પ્રેમ શ્રી હરિ વિષે ॥ એવા રામ
 સરાજી અભિરામ ॥ તેમ નારાયણપ્રમાદ નામે ॥ લાલ શોભા ધા
 મ ॥ ૨ ॥ તેમજ ઠાકોરરામજીની ॥ પત્નિ પરમ ઉદાર ॥ કાંતિ
 મતિ છે નામ તેનું ॥ પ્રગટ પ્રભુ સંગ પ્યાર ॥ ૩ ॥ પુત્ર તેના એક
 છે ॥ હરિશ્ચંદ્ર નામ અનૂપ ॥ બાલપાણાથી હરિ ભજે ॥ અતિશે
 મનોહરરૂપ ॥ ૪ ॥ તેમજ અવધૂપ્રસાદજીના ॥ પત્નિ અતિ બુદ્ધિમાન ॥
 સૂનંદા છે નામ તેહનું ॥ ભજે શ્રી ભગવાન ॥ ૫ ॥ જોઈ બંધુ કૃષ્ણ
 ના ॥ તેના એ સૌ પરિવાર ॥ મુક્ત કહે શુભ નામ તેનાં ॥ કહ્યા ગુ
 ણ અનુસાર ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૨૨ ॥ તેમ શ્રી હરિના અનૂજ
 અનૂપજી ॥ ઇચ્છારામજી શાંત સ્વરૂપજી ॥ તેના પત્નિ વસૂમતિ ના
 મજી ॥ તેના પંચ પુત્ર છબિ ધામજી ॥ ૧ ॥ ૬૧ ૭ ॥ સુંદર પાંચે
 પુત્ર ફેરાં ॥ નામ ગુણ અનુસાર ॥ અનુક્રમે વાર્ણવું ॥ મહા સુખત

વૃષ પરિવાર ॥ ૨ ॥ જ્યેષ્ઠ સૂત ગોપાળજી ॥ રઘુવીર ગુણ ભંડાર ॥
 વંદાવન સીતારામજી ॥ તેમ બદ્રિનાથ ઉદાર ॥ ૩ ॥ તે મધ્યે પત્નિ
 ગોપાળની ॥ મેના છે તેનું નામ ॥ તેમ પત્નિ રઘુવીરજી ॥ વિરજ
 શુભ ગુણ ધામ ॥ ૪ ॥ એ જોડ બંધુ કુળગુના ॥ પરિવાર સોતા જે
 હ ॥ અતિ હોતે કરી સ્વામિ ખસે ॥ આગ્યા ગુણનિધિ તેહ ॥ ૫ ॥
 જોડને આગ્યા સાંભળીને ॥ શ્રી હરિ પરમ કૃપાળ ॥ મુક્તાનંદનો
 નાથ અતિશે ॥ રીઝિયા તતકાળ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૨૩ ॥ નીજ
 આશ્રિત નર ત્રિય વંદજી ॥ તે સોતા સ્વામિ સુખકંદજી ॥ સનમૂખ
 ઉડયા પરમ ઉદારજી ॥ સૌને આનંદ વાંચો અપારજી ॥ ૧ ॥ **હા**
ળી ॥ તે દિન સૌને અતિ ખડો ॥ થયો આનંદ ઉત્સવ સાર ॥ હરિ
 જન સૌ પ્રફુલિત થયાં ॥ વર્ત્યો તે જ્યજ્યકાર ॥ ૨ ॥ પછે તે સ્વામિ
 બંધૂને ॥ બેઠિયા કરી બહુ પ્રીત ॥ તેમજ સૌ પરિવારને ॥ મળ્યા
 યથાચોગ્ય સૂરીત ॥ ૩ ॥ સૌને અતિ આદર કરી ॥ કૂશળતા પૂછી
 આપ ॥ શ્રી હરિને મળી કુટુંબિના ॥ ટળી ગયા સર્વ તાપ ॥ ૪ ॥
 દુઃખ બહુ કાળ વિદોગવું ॥ તે નાશ થયું તતકાળ ॥ શ્રી કુળજી મનુ
 ને દર્શને ॥ આનંદ ગાંધ્યા વિશાલ ॥ ૫ ॥ શ્રી હરિ ખાસ કુટુંબિ સ
 વે ॥ રહ્યાં કરી સ્થિર વામ ॥ મુક્ત કહે શ્રી કુળગુને ॥ ભજતા હવા
 થઈ દાસ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૨૪ ॥ **રાગ ધોળી** ॥ એક સમય
 થઈ સભા અલોકિક ॥ સૌ હરિ જન ત્યાં આવ્યાજી ॥ સતસંગની
 રીતે સૌ બેઠા ॥ મોહનને મન ભાવ્યાજી ॥ ૧ ॥ તેમ સંધવા વિધવા
 સૌ વિનતા ॥ પ્રેમ ભરી ત્યાં આવીજી ॥ નરથી પ્રથક સભા કરી બે
 ઠાં ॥ ભક્તિ ભાવ જાણાવાજી ॥ ૨ ॥ સભા મધ્ય સિંહાસન ઉપર ॥
 સ્વામિ અધિક બિરાજેજી ॥ ઉડગણ મધ્યે પૂરાણ શશિ જેવી ॥ શ્રી
 હરિની છબિ જાણેજી ॥ ૩ ॥ ઊરપર હાર કુસુમના શોભે ॥ શ્વેત વ
 સ્ત્રી તન ધરિયાંજી ॥ શ્રી ઘનશ્યામ અનૂપમ મૂર્તિ ॥ નિર્મિત નયણાં

કરિયાં ॥ ૪ ॥ સૌ હરિ જનને દર્શન આપી ॥ કીધાં અતિ ગુલતાન
 ॥ મુક્તાનંદ કહે તે પ્રત્યે ॥ જોડ્યા શ્રી ભગવાન ॥ ૫ ॥ ૫
 ૬ ॥ ૩૧ ॥ બધૂ અમારા પ્રેમી અપાર ॥ સંગ લઈ બેઠે નીજ
 પરિવાર ॥ દેશ તણ આવ્યા અમ પાસ ॥ મુજ પાસે કીધો
 અચલ નિવાસ ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥ કર્યો નિવાસ જે મુજ કને ॥ તે મા
 રાં દર્શન કાળ ॥ છેટે ન મુજથી રહી શકે ॥ એ ધર્મ વંશ સમાજ
 ॥ ૨ ॥ હું પણ વૃષ પરિવારથી ॥ ન્યારો ન રહું પણ એક ॥ ધર્મ કૂ
 જ સંગ રહું મદા ॥ એવી અચલ મારે ટેક ॥ ૩ ॥ ધર્મ સત પરિવાર
 સોના ॥ વિશ્નુ ભ્રાણુ એહ ॥ મારા આશ્રિત ત્યાગિ ગ્રહિને ॥ પૂજ્ય
 અતિશે તેહ ॥ ૪ ॥ તેમજ માન્યા ચોગ્ય રીતે ॥ ધર્મવંશ ઉદાર ॥
 જેને સેવે મનુષ્ય સર્વે ॥ પામે ભવજલ પાર ॥ ૫ ॥ અનંત પતિત
 આધારવા ॥ આ ધર્મવંશ અનૂન ॥ મુક્તાનંદનો પ્રભુ કહે ॥ થયા
 ભયર વિમ્બ સ્વરૂપ ॥ ૬ ॥ કુડવાં ॥ ૧૨૫ ॥ ધર્મશિખાં ભડિત
 ધમજી ॥ નીજ પરિવાર સહિત લખી મર્મજી ॥ રહ્યા શાક્ષાત કરી
 નિત વાસજી ॥ પતક ન ત્યાંયો થાય ઊગાજી ॥ ૧ ॥ ઢાળી ॥
 પતક ન્યારા નવ રહે ॥ ભડિત ને ધર્મ ઉદાર ॥ અતિ અલોકિક ની
 જ કૂજ વિપે ॥ બેઠે રહ્યા કરી દૃઢ પ્યાર ॥ ૨ ॥ ધર્મકૂળમાં ગુણ નિ
 ધિ ॥ હવે થાશે દિવસ વર જેહ ॥ રહેશે તેમાં ધર્મ ભડિત ॥ એમાં ન
 હોં સંદેહ ॥ ૩ ॥ જ્યાં રહ્યા હોય ધર્મ ભડિત ॥ સંગ લઈ પરિવા
 ર ॥ ત્યાંજ રહે શ્રી કૃષ્ણ પોતે ॥ અખિલ જગ આધાર ॥ ૪ ॥ એ
 મ તમારે સર્વને ॥ સમજવો મમ અનપ ॥ ધર્મનો પરિવાર સર્વે ॥
 જાણો ધર્મ સ્વરૂપ ॥ ૫ ॥ પતિવ્રતાની પેરે એને ॥ સેવવા કરી પ્રીત ॥
 મુક્તાનંદનો પ્રભુ કહે ॥ એમ સેવક જનની રીત ॥ ૬ ॥ કુડવાં ॥
 ૧૨૬ ॥ અતિ પૂન્યવંત ધર્મકૂળ જેહજી ॥ સાના ગુરુ અમે કીધા તે
 હજી ॥ માટે અમારા સેવક સર્વજી ॥ ધર્મવંશ સેવો તજી ગર્વજી ॥ ૧ ॥

ઢાળ ॥ ધર્મકૃણને સેવવું ॥ રાખી અચલ ઊર ટેક ॥ ધર્મ અધર્મ
 વંશનો ॥ જાણવો સર્વ વિવેક ॥ ૨ ॥ ધર્મ અધર્મ સ્વર્ગમાં ॥ છે પ્રગટ ભેદ
 અનંત ॥ તેને જે એક કરી જાણશે ॥ તે વિમૂખ કૂમતિ જત ॥ ૩ ॥
 પતિવૃત્તાને ભક્ત જનની ॥ જે એ ટેક સમાન ॥ એમ ગુરૂ કૃણ સેવ
 તા ॥ અતિ રીઝસે ભગવાન ॥ ૪ ॥ ધન્ય ધન્ય પશુ વસ્ત્ર ભૂષણ ॥
 વાહનાદિક સાર ॥ તેણે ગુરૂ કૃણ પૂજશે ॥ તે પામશે ભવ પાર ॥
 ૫ ॥ ધર્મ ભક્તિ શ્રી કૃષ્ણને ॥ પૂજ્યા તાણું કૃણ જેહ ॥ મુક્તાનંદનો
 પ્રભુ કહે ॥ પામશે હરિ જન એહ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૨૭ ॥ એમ
 ગુરૂ કૃણ સેવે કરી પ્રીતજી ॥ કુટુંબ સહિત તે થાય પુનીતજી ॥ ધર્મ
 ભક્તિ શ્રી કૃષ્ણ ઉદારજી ॥ તેને તે રીઝે જગ આધારજી ॥ ૧ ॥ **ઢા**
ળ ॥ રીઝે તેને શ્રી હરિ ॥ જેને ધર્મકૃણમાં હેત ॥ તે ધર્મમાં રહી
 ભજે ॥ ભવ તરે કુટુંબ સમેત ॥ ૨ ॥ તે માટે એ ધર્મકૃણના ॥
 આશ્રિત જે કોઈ થાય ॥ અંત સમે શ્રી કૃષ્ણ તેની ॥ કરશે આપ
 સાધ ॥ ૩ ॥ અતિ વિકટ જન્મ ત્રાસથી ॥ મૂકાવશે ભગવાન ॥ અંત
 સમે શ્રી કૃષ્ણ પોતે ॥ દશે દર્શન દાન ॥ ૪ ॥ તેમજ સંસ્રતિ ચક્ર
 થી ॥ મૂકાવશે વૃજ્યંદ્ર ॥ એ ભક્તને નીજ ધામમાં ॥ પોંચાડશે સૂ
 ખકંદ ॥ ૫ ॥ એજ મારાં વચનનો ॥ દૃઢ રાખજે વિશ્વાસ ॥ મુક્તાનંદ
 નો પ્રભુ કહે ॥ તમે અતિ અચલ હરિદાસ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૨૮ ॥
રાગ માઝું ॥ શ્રી મૂખની વાણિ ॥ સૂણી સઉ શ્રી મૂખની વાણિ ॥
 પરમ સિદ્ધાંત વચન ઊર ધાર્યા ॥ સૂખદાયક જાણી ॥ સૂ ॥ ૧ ॥ વારમ
 વાર નમ્યા શ્રી હરિને ॥ પ્રેમ અગ્નિક જાણી ॥ સૂ ॥ ૨ ॥ ધર્મ
 વંશિમાં પ્રીત અચલ થઈ ॥ ગુરૂ કૃણ પરમાણી ॥ સૂ ॥ ૩ ॥ મુક્તા
 નંદને પ્રભુ એમ સૌનાં ॥ લીધાં મન તાણી ॥ સૂ ॥ ૪ ॥ **૫૬** ॥ ૩૨ ॥
 ધર્મવંશિનું મહાત્મ અપારજી ॥ શ્રી મૂખ વણિચું વારમવારજી ॥
 માટે ધર્મજન સમ નહીં કોયજી ॥ અતિ ખડભાગિ સેવે સોયજી

॥ ૧ ॥ ઢાળ ॥ બડભાગિ સૌ હરિ જનને ॥ કીધો તે દૃઢ વિશ્વાસ ॥
 જેમ કર્યું તેમ કરતા હવા ॥ અતિ રીઝિયા હરિદાસ ॥ ૨ ॥ ધર્મ
 કૂળના વિપ્રમાં ॥ જેને આપ્યો નીજ અધિકાર ॥ તે સંક્ષેપે કરી
 વર્ણવું ॥ સૂણતાં તરે સંસાર ॥ ૩ ॥ પુત્ર રામપ્રતાપના ॥ નંદરામ
 આદિક જેહ ॥ એ મધ્યે અવધપ્રસાદ નાહના ॥ જાણ્યા ગુણનિધિ
 તેહ ॥ ૪ ॥ તેમજ ઇચ્છારામના ॥ ગોપાળ આદિક બાલ ॥ તે મધ્યે
 ગુણનિધિ જાણિયા ॥ રઘુવીર બુદ્ધિ વિશાળ ॥ ૫ ॥ એ બેઉને નીજ
 ગાદિએ ॥ બેસાડીયા ઘનશ્યામ ॥ મુક્ત કહે એમ આચારજપદ ॥
 આપિયુ સૂખધામ ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૧૧૯ ॥ એ બેઉને મંદિર ત
 તકાળજી ॥ વેહેચી આપ્યાં પરમ કૃપાળજી ॥ દેશ દેશના હરિ
 જન જેહજી ॥ બેઉને વેહેચી આપ્યાં તેહજી ॥ ૧ ॥ ઢાળ ॥
 વેહેચી આપ્યા બેઉને ॥ સતસંગિ કરી દૃઢ દાસ ॥ સૌના
 ગુરુ કરી આપિયા ॥ ટાળવા ભવના ત્રાસ ॥ ૨ ॥ બાંધી દૃઢ મર્યાદા
 એવી ॥ શ્રીમંત્રે કરી આપ ॥ તેના ક્રોધ કાળે કરી ॥ ક્રોણે ન થાય
 ઉથાપ ॥ ૩ ॥ ધર્મકૂળ સૌ પૂજ્ય છે ॥ તોએ તે મધ્યે એક એક ॥ ગુ-
 ભવાન બેસી ગાદિએ ॥ એમ કીધો આપ વિવેક ॥ ૪ ॥ એ બેઉને
 શ્રીમંત્રે કહ્યું ॥ રેહેજો શિક્ષાપત્રિ પ્રમાણ ॥ શિષ્યને તેમ રખાવજો ॥
 જેમ પામે પદ નિરવાણ ॥ ૫ ॥ જેમ શિક્ષા કહી સ્વામિએ ॥
 રેહેતા હવા બેઉ એમ ॥ મુક્ત કહે નીજ શિષ્યગણને ॥ રખાવ્યા દૃઢ
 તેમ ॥ ૬ ॥ કડવાં ॥ ૧૩૦ ॥ અવધપ્રસાદને શ્રી રઘુવીરજી ॥
 એ બેઉ બંધૂ ગુણ ગંભીરજી ॥ સ્વામિની અનુવ્રત્તિમાં ઉદારજી ॥
 રહ્યા નિરંતર કરી બહુ પ્યારજી ॥ ૧ ॥ ઢાળ ॥ પ્રેમ કરી શ્રી સ્વા-
 મિને ॥ સેવે નિરંતર સોય ॥ એ સમ કૃષ્ણ દિનેશના ॥ દૃઢ ભક્ત અ-
 વર ન ક્રોધ ॥ ૨ ॥ એવી રીતે કરી વર્ણવ્યો ॥ આ ગ્રંથ ધર્માખ્યા
 ન ॥ એને જે કોઈ શીખે સાંભળે ॥ તેને રીઝે શ્રી ભગવાન ॥ ૩ ॥
 કળી મધ્યે શ્રીકૃષ્ણનો ॥ જે પ્રગટ હરિ અવતાર ॥ તેહજી ધર્મકુમારમાં ॥
 થાય ગ્રંથ સૂણતાં પ્યાર ॥ ૪ ॥ આ ગ્રંથે કરી કૃષ્ણ પ્રભુનું ॥ થાયે યથા

રથ જ્ઞાન ॥ પ્રગટ પ્રભુની ભક્તિ પામે ॥ ત્યાગે તન અભિમાન ॥ ૫ ॥
 ગ્રંથ સૂણતા ધર્મમાં ॥ અતિશેજ દૃઢ મતિ થાય ॥ મુક્ત કહે સૌ વિ-
 પય ત્યાગી ॥ શ્રીહરિના ગુણ ગાય ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૩૧ ॥
 ધર્માખ્યાન સૂણે અથ જ્ઞાયછ ॥ પ્રહ્લ રૂપ થઈ હરિ ગુણ ગાયછ ॥
 દેહાદિકમાં અહ મમ જેહછ ॥ સાણતા વેત ટળે સધ તેહછ ॥ ૧ ॥ **ઢાળી** ॥
 ટળે કામને ક્રોધ મચ્છર ॥ લોભાદિક ખળી જ્ઞાય ॥ એ સર્ગ અધર્મ
 દુષ્ટનો ॥ તે નાશ સર્વે થાય ॥ ૨ ॥ ભૂત પ્રેત ને ગ્રહાદિક જે ॥ પોડી
 શકે નહીં કોય ॥ યંત્ર મંત્રે ઓતાજનને ॥ પરાભવ ન હોય ॥ ૩ ॥
 તન તછ શ્રી કૃષ્ણ પ્રભુનું ॥ પામે તે અક્ષરધામ ॥ ઓતા વક્તા સ-
 વનાં મન ॥ થાય અતિ નિષ્કાંમ ॥ ૪ ॥ ધર્મકૃણનો જેહને ॥ આશરો
 અતિ દૃઢ નોય ॥ ગ્રંથ ધર્માખ્યાન જે ॥ આપના યોગ્ય ન મોય ॥ ૫ ॥
 તેમજ એવા મનુષ્યને ॥ સંભળાવવો નહીં લેશ ॥ મુક્ત કહે ખળ
 માત્રને ॥ આ ન કરવો ઉપદેશ ॥ ૬ ॥ **કડવાં** ॥ ૧૩૨ ॥ **રાગ**
રામગ્રી ॥ ધર્માખ્યાન એ ગ્રંથનો ॥ મહિમા અતિ ભારી ॥ સાંભ-
 લતાં સંશય ટળે ॥ મળે પ્રગટ રુશરી ॥ ૧ ॥ ૧ ॥ ધર્મવશિને આશ
 રે ॥ અતિશે દૃઢ જ્ઞાણી ॥ તેહને આ ગ્રંથ આપવો ॥ અતિ પાત્ર
 પ્રમાણી ॥ ૧ ॥ ૨ ॥ તેમ હરિભક્ત સુપાત્રને ॥ સંભળાવવો પ્રીતે ॥
 જે સૂણતાં સંશય તછ ॥ રહે ઉત્તમ રાતે ॥ ૧ ॥ ૩ ॥ એકસો ને બ-
 ત્રિશ છે ॥ કડવાં સખકારી ॥ ૫૬ તેત્રિશ આ ગ્રંથમાં ॥ મહાભવ
 ભય હારી ॥ ૧ ॥ ૪ ॥ ચરાણ છે નવસે ॥ ઉપરે ॥ સિત્તેર તે એનાં ॥
 પ્રેમ સહિત જે ચિત્ત ધરે ॥ સરે કારજ તેનાં ॥ ૧ ॥ ૫ ॥ સવત અ-
 ઢાર પચાશીએ ॥ શ્રાવણ શુદ્ધ તીજે ॥ ગ્રંથ સંપાણ થઈ રહ્યા ॥
 સૂણી મહા સૂખ લીજે ॥ ૧ ॥ ૬ ॥ દુર્ગ નગ્રમાં પ્રેમસ ॥ રહીને સ્થિ-
 ર વાસે ॥ મુક્ત કહે થયો ગ્રંથ એ ॥ પુરૂષોત્તમ પાસે ॥ ૧ ॥ ૭ ॥ **૫૬**
॥૩૩॥ ઈતિ શ્રી સહજાનંદ સ્વ મિ શિષ્ય મુકુનાનંદ મુનિ
વિરચિત શ્રી નારાયણ મહિમા પ્રકાશક ધર્માખ્યાન
ન સંપૂર્ણ મ ॥

